

Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

Katedra mediálních a kulturních studií a žurnalistiky

**Mediální obraz LGBT+ komunity ve vybraných
periodikách**

Media image of the LGBT+ community in selected periodicals

Magisterská diplomová práce

Bc. Kateřina DRGOVÁ

Vedoucí práce: Mgr. Martin Foret, Ph.D.

Olomouc 2024

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto magisterskou diplomovou práci vypracovala samostatně na základě literatury uvedené v bibliografii. Tato magisterská práce má 192 290 znaků.

V Olomouci dne

.....

Bc. Kateřina Drgová

Poděkování

Ráda bych na tomto místě poděkovala vedoucímu práce Mgr. Martinu Foretovi, Ph.D. a konzultantovi Mgr. Miroslavu Libicherovi za odborné vedení a podnětné rady při zpracování této práce. Dále patří poděkování mé partnerce a nejbližší rodině za jejich bezmeznou podporu a motivaci.

Anotace

Tato magisterská diplomová práce se zabývá mediálním obrazem LGBT+ komunity ve čtyřech nejčtenějších českých seriózních a bulvárních periodikách – MF Dnes, Právo, Aha! a Blesk. Klade si za cíl zjistit, jak byla LGBT+ komunita v mediálních obsazích prezentována od září roku 2020 do září roku 2023 a jak se prezentace proměňovala. Pro zkoumání této problematiky byla zvolena kvantitativní obsahová analýza. Výzkumný vzorek tvořily články, které byly vyhledány pomocí kombinace klíčových slov LGBT, lesba, gay, bisexuál, transsexuál, homosexuál, Prague Pride, manželství pro všechny, pansexuál, asexuál, queer, nebinární, genderqueer a bigender.

Klíčová slova

Mediální obraz, LGBT+ komunita, sociální konstrukce reality, mediální konstrukce reality

Annotation

This master's thesis examines the media image of the LGBT+ community in four of the most widely read Czech serious and tabloid periodicals - MF Dnes, Právo, Aha! and Blesk. It aims to find out how the LGBT+ community was presented in the media casts from September 2020 to September 2023 and how the presentation changed. A quantitative content analysis was chosen to explore this issue. The research sample consisted of articles that were searched using a combination of the keywords LGBT, lesbian, gay, bisexual, transgender, homosexual, Prague Pride, marriage for all, pansexual, asexual, queer, non-binary, genderqueer and bigender.

Keywords

Media image, LGBT+ community, social construction of reality, media construction of reality

Obsah

Úvod.....	8
1 Teoretická část.....	10
1.1 Sociální konstrukce reality	10
1.2 Mediální konstrukce reality.....	11
1.3 Nastolování agendy	12
1.4 Stereotypizace	13
1.5 Framing	15
1.6 Gatekeeping.....	16
1.6.1 Zpravodajské hodnoty	17
1.7 Charakteristika LGBT+ komunity	18
1.7.1 Genderová identita a sexuální orientace.....	19
1.7.2 Znaky LGBT+ komunity.....	22
1.8 Pozice LGBT komunity v současné české společnosti	23
1.8.1 Počet LGBT+ osob v ČR	23
1.8.2 Míra tolerance	24
1.8.3 Manželství pro všechny.....	25
1.8.4 Střelba na Slovensku	28
1.9 Dosavadní poznání o mediální prezentaci LGBT+ komunity.....	29
1.10 Představení periodik zařazených do výzkumu	34
1.10.1 Mladá fronta Dnes	34
1.10.2 Právo.....	35
1.10.3 Aha!.....	35
1.10.4 Blesk.....	36
2 Metodologická část	37
2.1 Metodika.....	37
2.2 Kvantitativní obsahová analýza	38

2.3	Cíle výzkumu	39
2.4	Výzkumné otázky a hypotézy	40
2.5	Výzkumný vzorek	44
2.6	Sledované proměnné	46
3	Analytická část.....	57
3.1	Prezentace výsledků výzkumu	57
3.1.1	Množství obsahů	57
3.1.2	Rozložení obsahu dle zdroje a času.....	59
3.1.3	Výskyt a témata fotografií.....	63
3.1.4	Žánry	70
3.1.5	Tonalita obsahu.....	72
3.1.6	Lokalizace	76
3.1.7	Zpravodajské hodnoty	79
3.1.8	Reprezentace částí LGBT+ komunity	83
3.1.9	Citování	87
3.1.10	Téma článku	92
3.1.11	Užití stereotypů	95
3.1.12	Rámování	99
3.2	Zodpovězení výzkumných otázek	103
3.3	Závěr.....	109
	Literatura	113
	Internetové zdroje	116
	Seznam grafů	124
	Seznam obrázků.....	125
	Příloha - kódovací kniha.....	125

Úvod

Lidé z LGBT+ komunity jsou součástí celého světa včetně České republiky. Roku 1961 byla v naší zemi homosexualita dekriminována, a i když se od té doby mnohé změnilo, často jsou LGBT+ osoby pod palbou předsudků, stereotypů a diskriminace. Společnost se však posouvá a více a více akceptuje lidi s odlišnou sexuální orientací či genderovou identitou. S touto vyšší mírou akceptace ve společnosti přichází i zlepšení v oblasti soukromého a rodinného života LGBT+ osob. Z hlediska práv však v mnoha ohledech nejsou tyto osoby rovnocenné s většinovou společností. Homosexuální páry například nemohou vstupovat do manželství nebo adoptovat si dítě. Transsexuální osoby zase naráží na nemožnost zápisu nového pohlaví do občanského průkazu bez operace pohlaví. Momentálním cílem by měla být snaha o to, aby se v České republice nikdo necítil diskriminován, přehlížen či právně znevýhodněn. Ke zlepšení (či zhoršení) společenské situace LGBT+ komunity mohou přispět také média.

Tato magisterská práce se zaměřuje na výzkum mediálního obrazu LGBT+ komunity ve vybraných českých periodikách. Hlavním cílem je popsat, jak se mění mediální obraz této komunity v České republice v čase. Pro zodpovězení této komplexní otázky se zaměříme na určité proměnné jednotlivých článků, jejichž souhrn nám poskytne komplexní náhled na dané téma. Dílčí pozornost bude věnována četnosti příspěvků, rozdílu zobrazování v jednotlivých periodikách, rozdílu prezentace LGBT+ menšiny v seriózních a bulvárních periodikách, pokrytí českých a zahraničních témat, míra zastoupení jednotlivých skupin na LGBT+ spektru, celková tonalita textů, výskyt citací, užití zpravodajské hodnoty, výskyt stereotypů a podobně.

K výzkumu byla vybrána kvantitativní metoda, a sice obsahová analýza, jelikož se jeví jako nejideálnější pro práci s velkým množstvím dat a analýze mediálního obrazu obecně. Její součástí je kódovací klíč, který slouží jako jakási příručka k analýze článků. Zjištěné atributy článků jsou zaneseny do číselných hodnot v kódovací knize. Tato data jsou následně přenesena do grafů. Číselné hodnoty přináší objektivní informace, které bude možno porovnat.

Výzkum obsáhl tříleté období, konkrétně od 1. září roku 2020 do 1. září roku 2023. Tento časový horizont byl zvolen s ohledem na to, že přinese nejaktuálnější poznání tohoto tématu a účinně tak naváže na předchozí výzkumy obdobného typu. Zároveň zachytí události,

kteří českou společností silně rezonovaly. Jedná se o střelbu v baru Tepláreň na Slovensku nebo projednávání novely o legalizaci manželství pro stejnopohlavní páry.

Výzkum byl prováděn ve čtyřech českých novinách, konkrétně v periodikách Mladá fronta Dnes, Právo, Aha! a Blesk. Jelikož se tato periodika řadí k nejčtenějším v České republice, největší mírou se podílejí na tom, jak je LGBT+ tematika prezentována široké veřejnosti. Zároveň se jedná o dva seriózní a dva bulvární tituly, což poslouží k následné komparaci. Tituly byly vybrány také s ohledem na jejich odlišnou profilaci a institucionální pozadí.

Dosavadních výzkumů mediální reprezentace LGBT+ komunity, se zaměřením na média jako taková, není mnoho. Tomuto tématu se však dosud v České republice věnovalo několik magisterských a bakalářských prací přede mnou. Jelikož jsou díky designu výzkumu této práci nejbližší, rozhodla jsem se je v nejzažších částech teoretické kapitoly představit. Spolu s nimi na tomto místě pojednávám o obdobných výzkumech ze zahraničí.

Dosavadní výzkumy na toto téma obecně docházejí k závěru, že existuje jistá tendence k pozitivnímu vývojovému trendu ve zobrazování LGBT+ komunity. Média postupně navyšují tematickou diverzitu a upouští od nerelevantních témat. Zastupcům této komunity je věnováno více prostoru a jsou vykreslováni objektivněji. Současně však přetrvává problém stereotypního zobrazování LGBT+ komunity, zaměřeného pouze na oblast sexu. Předchozí výzkumy také spojovaly LGBT+ příspěvky s politikou více než s jinými tématy. Dá se tedy předpokládat, že téma legalizace manželství pro stejnopohlavní páry bude v tomto výzkumu silně zastoupeno. Pozitivní vývoj v prezentaci lze také (dle dosavadních výzkumů) sledovat u neheterosexuálních postav v seriálech.

Jelikož média do jisté míry ovlivňují způsob, jak se o daných tématech ve společnosti mluví a jak na ně jedinci nahlíží, může mít styl zobrazování LGBT+ komunity částečně vliv na přijetí takových osob společností a obecně jejich kvalitu života. Rozhodla jsem se tedy zmapovat zobrazování této skupiny obyvatel a témat s nimi spojených, abych mohla nahlédnout na problematiku LGBT+ komunity z mediální perspektivy.

1 Teoretická část

V teoretické části této práce se nejprve zaměřím na média a jejich sílu v působení na čtenáře. Popíšu základní koncepty, které se podílejí na tvorbě mediálního obrazu a které budou stěžejní pro správné uchopení tohoto tématu. V jednotlivých kapitolách rozeberu konkrétní teorie a jak souvisí s problematikou mediální prezentace LGBT+ komunity. Všechny tyto teorie následně využiji v samotném výzkumu. Ve druhé části této kapitoly se zaměřím na LGBT+ komunitu jako takovou. Od prvního představení přejdu k popisu pozice této minority v současné české společnosti, kde zmíním i témata, se kterými se tato skupina společnosti potýká. To poslouží k pochopení kontextu témat, která se pravděpodobně budou objevovat v následných článcích, které budou využity ve výzkumu. V posledním bodě ukotvím dosavadní poznání o mediálním obrazu LGBT+ komunity, tedy představím dosavadní výzkumy, na které hodlám navázat.

1.1 Sociální konstrukce reality

Sociální konstrukce reality je základním východiskem při výzkumu mediálního obrazu. Teorie pojednává o tom, že ačkoliv si sami lidé (jako součást společnosti) konstruují sociální svět (pomocí interakcí s ostatními lidmi), přistupují k němu jako k objektivní a dané realitě. Tato teorie nám bude nápomocná k pochopení způsobu konstrukce mediální reprezentace LGBT+ komunity.

Při analýze mediálního obrazu LGBT+ komunity budu vycházet ze sociální konstrukce reality, jak ji popsali P. Berger a T. Luckmann v knize s názvem „*Sociální konstrukce reality: pojednání o sociologii vědění*“. Kniha se zaměřuje na způsob fungování konstruktivismu ve společnosti, každodenní život a aplikací nových druhů poznání. Tato publikace rozšířila všeobecné povědomí o této disciplíně a řadí se k předním titulům k tématu sociálního konstruktivismu. Autoři v knize uvádějí, že lidské vnímání je konstruováno z mnoha různých realit, které se neustále dotvářejí a aktualizují v průběhu sociálních interakcí a komunikací. Tyto reality mohou být různě interpretovány. Realita jako výtvar člověka tedy není nic stálého, nýbrž proměnlivý proces, který je utvářen lidským jednáním. (Berger a Luckmann, 1999: 61)

Berger a Luckmann píše, že sociální konstrukce reality je tvořena třemi konkrétními procesy: „*Společnost je výtvořem člověka (externalizace). Společnost je objektivní realitou*

(objektivace). Člověk je výtvořem společnosti (internalizace).“ (Ibid: 64) U externalizace jedinci aktivně spoluvytvářejí sociální řád. Objektivizace poukazuje na moment, kdy se externalizované konstrukty začnou v myslích jedinců stávat objektivními a v závěru při internalizaci jsou tyto konstrukty přijaty. Díky těmto třem procesům bere společnost každodenní realitu jako nezpochybnitelnou a zároveň platí, že člověk vytváří společnost a vice versa. V následující kapitole nastíním, jak se na této sociální konstrukci podílejí média.

1.2 Mediální konstrukce reality

Situaci, kdy se média stanou jakými konstrukty sociální reality, popisuje koncept mediální konstrukce reality, který budu opět prezentovat optikou autorů Bergera a Luckmanna. Autoři zde poukazují na odlišné vnímání dané reality nejen v rámci různých společností, ale také na bázi jednotlivců.

Média při vytváření reality jednotlivci hrají významnou roli, jelikož *„vykonstruovaný svět se pro recipienta stává faktickou realitou, neboť k většině věcí, o nichž je zpravován, přímý přístup nemá. Představy občanů o realitě jsou rozhodujícím způsobem určovány selektivními kritérii jedné jediné profesní skupiny, totiž žurnalisty.*“ (Kunczik, 1995: 125) K velké části témat a událostí, týkajících se LGBT+ komunity, se veřejnost dostane pouze skrze média, tedy zprostředkovaně.

Různé druhy médií mohou o stejné události informovat odlišně. Do výsledné podoby sdělení se může promítat například typ periodika, profilace i vliv autora. Zároveň dochází k výběru témat i aktérů. Mediální obsahy tedy nezrcadlí události, ale konstruují je. Tyto konstrukty jsou pak ve společnosti vzájemně utvrzovány v sociálních interakcích.

Teoretik Winfried Schulz v návaznosti na vztah mediálních sdělení s realitou popisuje dva přístupy, a to konstruktivistický (umírněný) a reflexivní (radikální). Dle reflexivního pojetí mediální obsahy prezentují realitu a k tvorbě významů přistupují pasivně. Konstruktivistický pohled naopak nahlíží na média jako na jakéhosi aktivního činitele, který realitu dotváří a výběrem a zpracováním zprávy ustavuje sociální řád. (Schulz, 2000: 30)

Mediální konstrukce reality tedy tvrdí, že jelikož média vytvářejí mediální sdělení ze skutečnosti, ke které následně odkazují a jejich výpovědi se skládají z různých symbolických systémů, vytvářejí zcela novou realitu, se kterou pak příjemci dále pracují.

Média tedy jasně konstruuji naše představy o všemožných tématech, včetně LGBT+ komunity. Hrají tedy zásadní roli v tom, jak k této menšině společnost přistupuje.

1.3 Nastolování agendy

Jedním ze způsobů konstruování reality médii je nastolování agendy. Média nám neříkají, co si máme myslet, ale úspěšně nám vnucují, o čem máme přemýšlet. Tento výrok Bernarda Cohena shrnuje celou teorii nastolování agendy (anglicky agenda-setting). Tato teorie je součástí širšího paradigmatu konstruktivismu a v práci nám pomůže postihnout šířku dílčích témat, která média favorizují v souvislosti s prezentací LGBT+ komunity. Přestože se tedy ve výzkumu zaměřuji na články, týkající se jednoho tématu (LGBT+), pozornost směřuji také na užití tematických agend (př. zrovnoprávnění svazků, Prague Pride, útoky na komunitu nebo coming out), které se s hlavním sledovaným tématem pojí.

Nastolování témat je jedním z dlouhodobých účinků médií. Je to koncept, jež do výzkumu médií uvedli teoretici Maxwell McCombs a Donald Shaw ve své studii o postojích váhajících voličů v městě Chapel Hill. (McCombs, 2009: 17) Pozornost věnovali tomu, jaký je vztah mezi četností témat v médiích ke zkoumanému období předvolební kampaně a vnímáním jejich relevance recipienty. Výsledným zjištěním bylo, že existuje signifikantní korelace mezi mediálními tématy a tématy, kterým voliči přisuzovali vysokou důležitost. Jedná se o první empirické doložení vlivu médií na přemýšlení konzumentů.¹ Ve spojení s mediální prezentací zrovnoprávnění manželských svazků pro homosexuální páry tento vliv médií na přemýšlení konzumentů potvrdila i Amanda Studley ve svém výzkumu „*Marriage Equality: Media Coverage and Public Opinion*“ z roku 2013.

Jde o model procesu prosazování určitých témat do veřejného diskurzu a zároveň vylučování jiných témat. Každodenní agenda médií nám tak předkládá selektivní seznam témat, o kterých následně konzumenti uvažují. Nejedná se tedy o obraz reality, ale o pseudoobraz, vykonstruovaný pracovníky médií. (McCombs, Reynolds, 2002: 10)

Média tedy pomocí tematické selekce, četnosti a pořadí zpráv směřují kolektivní pozornost čtenářů určitým směrem a nastolují témata. Veřejná agenda je pak ovlivněna tím, co ve svých obsazích zveřejňují masová média. Nejprosazovanější mediální témata se postupně proměňují na nejprosazovanější veřejná témata.

¹ Výzkum byl publikován roku 1972 v časopisu *The Agenda Setting Journal*

Pokud se v médiích opakovaně objevuje téma LGBT+ komunity, mohou mít recipienti pocit, že se jedná o pro ně podstatné téma a měli by se jím zabývat. Nejedná se přitom o názorové ovlivnění čtenářů, pouze o předávání informace o jakési závažnosti tématu.

1.4 Stereotypizace

Jedním z konceptů, které ovlivňují zobrazování LGBT+ komunity v médiích, je stereotypizace. Aby média podávala sdělení co nejjednodušeji, musí zjednodušovat. Média ve svých obsazích popisují dané události. Ty však nelze zachytit tak, jak je vnímali všichni účastníci. Proto autoři zpravidla vybírají několik zástupců skupin, kteří dostanou v médiích prostor. Toto je jedno z míst, kde se můžeme setkat s posílením daného stereotypu. Dle jednoho zástupce skupiny si čtenáři představí celou skupinu a skrze něj si mohou potvrzovat své názory.

Stereotypem je tedy myšlena „sociální klasifikace určitých skupin a jejich reprezentace pomocí zjednodušujících, neověřitelných, zobecňujících znaků, jež výslovně, či nepřímo představují soubor hodnot a soudů, týkajících se chování takových skupin.“ (Jirák, Köpplová, 2007: 145) Příkladem je prezentace gayů jako přehnaně zženštilých či leseb jako přehnaně maskulinních. Stereotypy mohou často pramenit z předsudků a mohou být tak silně zakořeněny, že je společnost nijak nezpochybňuje a přijímá jako dané. Stereotypy nám sice usnadňují orientaci ve společnosti, avšak mohou ublížit skupinám, které jsou jimi vykresleny.² Jak zmiňují autoři výzkumu „*Gender and Media Representations: A Review of the Literature on Gender Stereotypes, Objectification and Sexualization*“, stereotypní (genderové) zobrazování je možné propojit s negativními důsledky na fyzické i psychické zdraví, stejně jako s podporou genderové nerovnosti či sexismu. (Santoniccolo, Trombetta, Paradiso, Rollè, 2023)

Tento fenomén lze dobře sledovat například u fotek z festivalu hrdosti Prague Pride, kde jsou většinou v médiích vyobrazeni takoví účastníci průvodu, kteří jsou extravagantně nebo vyzývavě oblečeni, i když naprostá většina účastníků průvodu je oblečena konvenčně. Protože však v médiích dostanou prostor pouze (či z podstatné části) kontroverzní jedinci, můžou čtenáři dojít k závěru, že se celá komunita vyznačuje tímto chováním. Užívání stereotypizace u zobrazování LGBT+ osob potvrdil i výzkum Zdeňka Slobody z roku 2015

² Více o stereotypech v knize *Stereotyping: The Politics of Representation*

„Od deviantů k rodičům: Neheterosexuální maskulinity v současných českých televizních seriálech“.

Média zároveň pracují s vyhrazeným prostorem a v kombinaci se snahou o co nejvyšší čtenost (či sledovanost) je zjednodušení nutné. *„Vzhledem k tomu, že čtenáři, posluchači a diváci jsou stále méně ochotni věnovat zpravodajství dlouhou dobu, délka zpráv se všeobecně snižuje“.* (Bartošek, 1997: 54) Zároveň se média ve snaze udržet si co nejširší množství konzumentů snaží vykreslovat události v souladu s tím, jaký názor převládá u jejich cílové skupiny. K tomuto trendu negativně přispívá i fakt, že mediální texty, které zobrazují negativní či kontroverzní záležitosti, přitahují největší pozornost.

Johana Mašková ve svém výzkumu *„Současná česká sexuologie a homosexualita“* analyzovala články z odborného lékařského a sexuologického diskurzu, které vyšly po roce 1989, a popsala, že *„autoři a autorky stále pracují se stereotypy a že primární jsou stále ty genderové. Situace se tedy od komunistických let v tomto ohledu nezměnila, protože silná zakořeněnost genderových stereotypů přetrvává do dnešní doby.“* (Mašková, 2012: 107) Vzhledem k časové orientaci tohoto výzkumu však lze předpokládat jistý posun.

Nejvíce stereotypů mají lidé o skupinách, se kterými nejsou v osobním kontaktu. (Ramasubramanian, Oliver, 2007: 625) Jelikož mnoho jedinců, kteří patří do LGBT+ komunity, tuto skutečnost tají, setkává se mnoho lidí s touto minoritou výhradně skrze média. Stereotypizace a její projevy v mediálních obsazích tak mohou značně ovlivnit optiku, skrze kterou budou konzumenti na danou skupinu pohlížet.³ Z tohoto důvodu se v analýze na užití stereotypů zaměřím.

Užívané stereotypy v zobrazování LGBT+ lidí se v čase proměňují. Zatímco dříve byl častý stereotyp zobrazování LGBT+ postav jako pedofilů (Raley, Lucas, 2006: 25), nyní přetrvává stereotypní prezentace LGBT+ lidí s komickým odlehčením, zobrazení jako padouchů, duševně nebo tělesně nemocných či obětí násilí. (Marrero, 2021: 7)

³ Více v knize Johna Hartleyho - Understanding News

1.5 Framing

„Mediální rámce jsou stálé obrazy vnímání, interpretace a prezentace výběru, důrazu a vypuštění, kterými manipulátor symbolů obvykle organizuje diskurz, ať už verbální nebo vizuální.“ (Gitlin, 2003: 7)

Další způsob, kterým média konstruují realitu diváků, je rámování (anglicky framing) obsahů. Rámování souvisí s nastolováním agendy, které jsem zmiňovala výše. Pomocí něj je však možné ovlivnit způsob, jakým budou konzumenti na dané téma nahlížet. Pomocí jistého zkreslení lze zároveň čtenářům lépe interpretovat dané sdělení.

Jedná se o koncept, který pojednává o faktu, že jednotlivec nemůže porozumět okolnímu světu zcela, což ho vede k interpretačním schémátům a rámování, na které spoléhá. Rámování popisuje také proces vzniku rámce mediálního obsahu, jako je vybírání aspektů medializované reality, zvyšování jejich významnosti ve sdělení prosazováním určité definice problému, nebo jeho hodnocení či řešení. Rámec pak tvoří jakýsi kontext, ve kterém je dané téma vykreslováno. Tento rámec je tvořen pomocí zdůrazňování, zamlčování či selekce. (McCombs, 2009: 132) V práci nám tento koncept pomůže pochopit proměnné způsoby vykreslování LGBT+ komunity a vliv médií.

Dle Trampoty jde o *„výběr některých aspektů vnímané reality a jejich zdůraznění v komunikovaném textu, čímž se posiluje určitá definice problému, kauzální interpretace, hodnocení nebo doporučení řešení popsané skutečnosti“*. (Trampota, 2006: 122) V praxi tak mohou média při zobrazování LGBT+ komunity ve svých obsazích poukazovat na dané problematiku více než na jiné. Tímto způsobem lze čtenáře navést, jak by měl na tuto komunitu pohlížet.

V tomto výzkumu se proto zaměřím mimo jiné i na to, jak (případně v rámci jakého tématu) jsou zástupci LGBT+ komunity v mediálních obsazích rámováni, zda se jedná o neutrální pojetí, vztah LGBT+ osob a náboženství, názory veřejnosti či jiné.

1.6 Gatekeeping

Jedním z pilířů nastolování agendy je gatekeeping. Ten označuje proces výběru událostí, které se objeví v mediálních obsazích. Novináři jsou pak tzv. gatekeepery, kteří rozhodují (mimo jiné i dle zpravodajských hodnot), zda se událost stane zprávou, nebo se v médiu neobjeví.

Termín *gatekeeping* v mediální sféře prosadil David White, který navázal na Kurta Lewina. Lewin zaměřil svůj výzkum na průběh rozhodování rodin při nakupování potravin. Jeho závěry potvrdily, že v návaznosti na jisté sociální a psychické mechanismy jsou některé faktory o rozhodnutí o koupi vpuštěny do mysli a jiné nikoliv. Tyto faktory autor označil jako gatekeepery. (Trampota, 2006: 40)

White následně vypracoval případovou studii s názvem „*The Gate Keeper: A case study in the selection of news*“, ve které porovnával množství dat, která byla využita americkými regionálními redakcemi, s celkovým objemem dat, která měla redakce k dispozici od tiskových agentur. Při tomto výzkumu došel k závěru, že redakce využily přibližně 10 % předkládaného obsahu, přičemž výběr jednotlivých redakcí byl rozmanitý a velmi subjektivní. Diverzifikace výběru byla stanovena na základě požadavků publika a byla silně navázána na postoje, zkušenosti a očekávání novináře – gatekeepera. (White, 1950: 383-390) Gatekeeping ovlivňují faktory, jako jsou tlaky ze strany vydavatele či vlastníka, organizace a velikost média nebo redakční politika.

Na rozhodování o zařazení událostí do zpravodajství mají vliv také mediální rutiny, které redaktorům pomáhají stihnout závěrky a celkově zefektivnit proces tvorby zpráv. Jedná se tedy o jakási pravidla, jak kvalitně a v co nejkratším možném čase připravit mediální obsahy v souladu se zásadami daného periodika. Zpravidla odpovídají na otázky: *Co je pro čtenáře důležité? Co je organizace schopna zpracovat? Jaké informace jsou k dispozici?* (Tuchman, 1978: 23) Každá z rutin je určitým způsobem provázána s některou z výše zmíněných otázek.

Proces výběru zpráv pak ovlivňují i individuální (osobnostní) rysy novináře, jako například jeho zájmy a hodnoty. Novináři v MF Dnes, Právu, Aha! i Blesku tedy vybírají, která témata se ve vydání objeví a která nikoliv. Mají tedy zásadní vliv v otázce, zda (případně jak) se bude o LGBT+ tematice v médiích referovat.

1.6.1 Zpravodajské hodnoty

Při rozhodování o tom, zda se událost stane zprávou, se novináři řídí také zpravodajskými hodnotami. Pojem popsal Walter Lippmann v knize *Public Opinion*, kde ustálil 5 zpravodajských hodnot: *jednoznačnost, prostorová blízkost, překvapení, osobní zaujetí a konflikt*. (Reifová, 2004: 76)

Zpravodajskými hodnotami jsou myšleny objektivní vlastnosti, kterými událost musí disponovat pro to, aby se stala zprávou. Jinými slovy je lze označit také jako všechny znaky, které rozhodují o zařazení do zpravodajství. Jsou orientovány na konzumenty a jejich cílem je publikace pro čtenáře relevantních obsahů a zároveň oslovení co nejširší části publika.

Podrobněji koncept zkoumali norští vědci Johan Galtung a Marie Ruge, kteří pracovali na výzkumu struktury norského zahraničního zpravodajství. (Jiráček, Köpplová, 2009: 176,177) Ve svých závěrech stanovili 12 organizačních, žánrových a sociokulturních faktorů, které se podílejí na procesu výběru události do zpravodajství:

1. Frekvence
2. Práh pozornosti
3. Jednoznačnost
4. Smysluplnost
5. Konsonance
6. Překvapení
7. Kontinuita
8. Kompozice
9. Elitní národy
10. Elitní osoby
11. Personalizace
12. Negativita (Galtung, Ruge, 1965: 70,71)

Tato teorie (v její redukované podobě) v mém výzkumu pomůže pochopit způsob výběru témat redakcí. Zároveň budu analyzovat, které zpravodajské hodnoty se u textů objevují.

V pozdějších letech se koncept dočkal aktualizace a zpravodajským hodnotám se při výzkumu věnovalo více autorů. Ti však množství hodnot omezili a původní výzkum podrobili kritice. Výzkumník Øystein Sande se zaměřil na negativitu a rozšířil ji do 4 úrovní, a (mimo jiné) stanovil dvě kategorie personifikace – manifestační a latentní. Zároveň podrobněji rozčlenil hodnotu kontinuity dle intenzity prezentace v rámci dvou předchozích dnů. Jeho analýza také přinesla poznání, že negativní události se pojí s větší kontinuitou než události pozitivní. (Sande, 1971)

Výzkumník Herbert Gans rovněž představil novější typologii. Hodnoty rozdělil na obsažené a vyplývající ze zpravodajství, a dále na trvalé a aktuální. Představil 8 následujících hodnot: *etnocentrismus*, *altruistická demokracie*, *zodpovědný kapitalismus*, *idyličnost maloměsta*, *individualismus*, *středová umírněnost*, *společenský řád* a *národní vůdcovství*. (Gans, 1979: 40-42)

Vzhledem ke tomu, že tento výzkum hodlá navázat na výzkumy předchozí, byla pro naše účely vybrána původní verze zpravodajských hodnot od Galtunga a Ruge. V návaznosti na další zde zmíněné autory však některé hodnoty nepoužiji. Jejich konkrétní výčet a zdůvodnění popíši v metodické části.

1.7 Charakteristika LGBT+ komunity

O pojmu sexuální menšiny již jistě slyšel každý z nás. Jelikož je tento pojem pro tuto práci velice zásadní, rozhodla jsem se ji v této kapitole blíže charakterizovat. Pozornost bude věnována LGBT+ komunitě, jejím charakteristikám a znakům.

Pokud chceme hovořit o sexuálních menšinách, je potřeba nejprve ukotvit pojem sexualita. Definici lidské sexuality autoři popisují různě. Dle Slobody je „*regulována právem, popisuje a léčí ji medicína, vyučuje se o ní na školách, vstupuje do pracovních vztahů (např. sexuální obtěžování), je nedílnou součástí navazování a realizace partnerských vztahů, zobrazují ji média atd.*“ (Sloboda, 2016: 11) Lze na ni pohlížet jako na fenomén, který je součástí kultury a společnosti. Zároveň je ovlivňován dalšími dílčími faktory a prolíná se s dalšími sociálními kategoriemi, jako jsou věk, gender nebo etnicita. (Ibid: 12)

Pro chápání sexuality je zásadní, o jakou vědu se opírá, zdali je to pojetí sexuologické, psychologické, teologické nebo sociologické. Pro tento výzkum bude primární sociologické pojetí. Obsáhlou definici nabízí Koliba, podle kterého je pojem sexualita v českém názvosloví

označuje především „soubor vlastností a jevů, které vyplývají z pohlavních rozdílů. Jde o anatomické, hormonální a reprodukční rozdíly mezi mužem a ženou (resp. samcem a samicí). V širším slova smyslu jde také o souhrn projevů chování a citění (resp. aktivity, tedy dispozice k určitému chování a citění) vyplývajících z tělesných i psychických rozdílů mezi pohlavími, včetně reprodukčních jevů a aktivit.“ (Koliba, Weiss, Němec, Dibonová, 2019: 12) Sexualita se dá rovněž rozdělit na sexuální orientaci, afektivní nebo citovou orientaci, sexuální chování a sexuální (respektive genderovou) identitu. (Sloboda, 2016: 16)

1.7.1 Genderová identita a sexuální orientace

Na tomto místě bych ráda uvedla na pravou míru základní pojmy genderová identita⁴ a sexuální orientace⁵, neboť mohou být matoucí. Je důležité zmínit, že se tyto pojmy týkají různých aspektů sexuálního prožívání a lidské identity. Pojem *genderová identita* zastřešuje vnitřní pocit příslušnosti k danému pohlaví. Tento pocit může, ale nemusí korespondovat s pohlavím, které bylo jedinci přiřazeno při narození. Jedná se o pocit, zda se cítíme být ženou, mužem, případně někde mezi (v takových případech se může jedinec identifikovat jako nebinární, genderfluidní a podobně). Identitu, o které hovoříme, ovlivňují hormony a další procesy na úrovni biologie člověka. Důležitou roli zde zastává i vliv prostředí (ze kterého člověk pochází), jelikož významně ovlivňuje jedincovo vnímání jednotlivých genderů a sebe samého v rámci genderových norem. (Pavlica, 2021) Genderová nebo sexuální identita tedy hovoří o vnímání sebe sama.

Sexuální orientací je naproti tomu dle Slobody míněna „*sexuální preference osob stejného či opačného pohlaví, případně obou pohlaví (resp. genderů).*“ (Sloboda, 2016: 16) Jedná se tedy o jakýsi celoživotní, neměnný stav, který si jedinec nevybral. Vyznačuje se výlučnou nebo převažující citovou a erotickou preferencí určitého pohlaví. (Koliba, Weiss, Němec, Dibonová, 2019: 103) Zde se tedy jedná výhradně o sexuální preferenci, která může mít mnoho různých podob. Neomezuje se pouze na homosexualitu či heterosexualitu, ale také na asexualitu, demisexualitu a další.

Pokud se jedinec rozhodne otevřeně mluvit o své sexuální orientaci či genderové identitě, stane se součástí sexuální menšiny a je zpravidla společností zařazen do LGBT+ komunity. Procesu sebepřijetí či přiznání se veřejně ke své sexuální orientaci se říká coming

⁴ Dále také identita

⁵ Dále také orientace

out „a znamená to v praxi to, že člověk se se sebou smíří, přestává se stydět či obviňovat, je schopen se svěřit svému okolí a je schopen se vyrovnat s eventuálním odmítnutím. Pokud se gayovi či homosexuální ženě povede projít tímto obdobím bez větších šrámů na duši, může pak prožít celý život v pravdě, ve vztazích, které mu či jí vyhovují, s člověkem, kterého miluje.“ (Fifková, 1998: 77) V průběhu sledovaného období se „vyoutovalo“ několik známých osobností, mezi které patří například fotbalista Jakub Jankto nebo náměstek hejtmana Moravskoslezského kraje Jiří Navrátil.

Sexualita v životě každého z nás má jinou roli a prodělává různé změny nezávisle na věku. Jedná se o velice individuální proces, který každý jedinec vnímá a přijímá jinak. Veřejnému coming outu předchází období, kdy se jedinec ve své sexuální preferenci utvrzuje sám. Toto uvědomění může taktéž trvat různě dlouhá období.

LGBT+ komunitu označuje variace zkratek. „*LGBTQIA+* je zkratka pro *lesby, gaye, bisexuály, transgender, queer nebo questioning, intersexuály, asexuály a další.*“ (Defining LGBTQIA+, 2024) Tato zkratka je variabilní, lze ji nalézt i ve tvaru LGBT, LGBTQ+, LGBTQ a podobně. Zkratka se postupem času rozšiřovala co do počtu písmen, současně však souhrnně označuje široké spektrum sexuálních a genderových identit.⁶ Konkrétně jde například o queer, intersexuální, pansexuální, polysexuální či asexuální osoby. V této práci je používána mezinárodně zavedená zkratka LGBT+, která zahrnuje všechny níže zmíněné gendery a druhy sexuální orientace.

Výčet na následující straně zahrnuje nejčastěji prezentované sexuální orientace a genderové identity, jejichž sumarizaci provedla ve své práci „*Komunita LGBT+ a trh práce*“ Barbora Krejcarová. Genderovou identitu lze v rámci sociálního konstruktivismu brát jako konstrukt, který je ve společnosti při sociálních interakcích neustále dotvářen a aktualizován. Vzhledem ke skutečnosti, že je úzce spjata s individuálním prožíváním každého jedince, neexistuje konečný výčet těchto identit. I dané genderové identity může jedinec od jedince definovat různě. Druhů sexuální orientace je rovněž mnoho, pro tuto práci však postačuje výčet těchto nejčastějších.

⁶ Podrobněji se o vývoji zkratky lze dočíst v článku „*From LGBT to LGBTQIA+: The evolving recognition of identity*“ časopisu National Geographic

Druhy sexuální orientace:

Homosexuál – osoby, které přitahují lidé stejného pohlaví

Bisexuál – osoby, které přitahují lidé ženského i mužského pohlaví

Pansexuál – osoby, které přitahují lidé neohledě na jejich pohlaví či genderové identity

Asexuál – osoby, které sexuálně nepřitahují (nebo přitahují velmi málo) lidé neohledě na jejich pohlaví či genderové identity

Polysexuál – osoby, které preferují polygammí vztahy

Demisexuál – osoby, které přitahují pouze lidi, se kterými mají emoční vztah

Queer – osoby, které nespádají ani do jedné výše zmíněné kategorie, ale přesto se pohybují na jejím spektru. (Souhrn dle Thomas a kol.: 2020, Ferguson: 2018, Morandini a kol.: 2017)

Druhy genderové identity:

Transgender – osoby, jejichž genderová identity nekorresponduje s pohlavím, které jim bylo přiřazeno při narození

Nebinární – osoby, které se neřadí do kategorií muž nebo žena

Genderfluid – osoby, které svůj gender v průběhu času mění

Agender – osoby, které nechtějí být řazeny do žádné kategorie

Genderově neutrální – osoby, které se neřadí k žádnému genderu

Genderqueer – osoby, které tvoří vlastní gender neohledě na společenské normy

Bigender – osoby se dvěma gendery (Souhrn dle Clarke: 2019, Thomas a kol.: 2020, Granberg a kol.: 2020)

Zkratka LGBT+ v jakékoliv podobě naopak nezahrnuje parafilie, jako jsou pedofilie, nekrofilie, zoofilie, exhibicionismus a jim podobné, přestože jsou společností často do komunity mylně zařazovány.

1.7.2 Znaky LGBT+ komunity

Jedním z hlavních symbolů či znaků LGBT+ komunity je duhová vlajka. Navržena byla v osmdesátých letech dvacátého století Američanem Gilbertem Bakerem, který ji koncipoval do osmi horizontálních barevných pruhů. Inspirací mu byly barvy duhy, kterými chtěl poukázat na různorodost LGBT+ komunity, pro kterou je vlajka symbolem jednotné komunity a hrdosti. (Grovier, 2016) V současné době se na vlajce jako mezinárodně uznávaném symbolu LGBT+ komunity objevuje pouze šest barev. Jednotlivé části LGBT+ komunity si vytvořily specifické vlajky, které reprezentují pouze konkrétní sexuální orientaci či genderovou identitu.⁷

LGBT+ vlajky jsou nedílnou součástí pražského festivalu hrdosti s názvem Prague Pride. Takovéto festivaly se pořádají po celém světě na podporu a oslavu LGBT+ komunity. Účel a způsob oslav se v různých zemích postupně měnil, základní myšlenkou však ze začátku bylo připomenutí baru Stonewall a událostí, které se děly koncem 60. let dvacátého století. V tehdy netolerantním New Yorku to byl jeden z nejnavštěvovanějších gay barů a jeho hosté byli často prohledáváni policií. *„New York byl pro gaye v šedesátých letech snad tím nejhorším místem na zemi. Nikdy jsme se necítili v bezpečí. Nemohli jsme stát na ulici a bavit se mezi sebou, snažit se seznámit nebo cokoliv dělat, aniž by nás policie rozháněla a postrkovala pendreky.“* (Allwood, 1996: 82)

Několikadenní rozbroje mezi homosexuály v klubu Stonewall a policejními jednotkami vyeskalovaly v otevřený konflikt. (Ibid: 83) Toto vzepření se šikaně ze strany policie je připomínáno jako první veřejný projev LGBT+ menšiny v boji za svá práva.

V České republice festival hrdosti zpravidla probíhá v srpnu a trvá týden. Během tohoto období se konají různé projekce, přednášky a setkání (nejen) menšiny spolu s jejími podporovateli. Takzvaný *„pride week“* vrcholí průvodem, kterého se často účastní političtí představitelé, veřejně známé osobnosti i zástupci firem.

Dle LGBT+ aktivisty a někdejšího prezidenta Prague Pride, Czeslawa Walka⁸, se jedná o akci, která se pohybuje někde mezi kulturní a politickou profilací. *„Pro mě je od začátku smyslem Prague Pride komunikace s veřejností, masivní prezentování témat spojených s LGBT tak, aby se o nás lidi dozvěděli víc a pracovali se svými předsudky.“* (Walek cit. in Sloboda, 2013: 53)

⁷ Podrobně se jednotlivými vlajkami zabývá článek University of Northern Colorado: Pride Flags

⁸ Nyní je ředitelkou Kamila Fröhlichová

1.8 Pozice LGBT komunity v současné české společnosti

Problematika sexuálních menšin přitahuje v průběhu času více a více pozornosti ve společnosti ať už v negativním, či pozitivním smyslu. Díky současné vyšší míře tolerance napříč světem se spousta lidí (i známých osobností) rozhodla o své sexuální orientaci veřejně hovořit. Téma sexuální menšiny v ČR je však velice obsáhlé a pro někoho zcela neprozkoumané téma. V této kapitole se pokusím popsat aktuální situaci této komunity v České republice, případně nastínit problémy, se kterými se tato část naší společnosti potýká, a vnést tak světlo do světa, který může být pro případné čtenáře skrytý, avšak pro pochopení kontextu tohoto výzkumu naprosto stěžejní.

1.8.1 Počet LGBT+ osob v ČR

Data o množství občanů v ČR, kteří se hlásí k LGBT+ komunitě, jsou těžko dostupná. Odborný medicínský časopis *The Lancet* uvádí, že je v populaci 5–10 % gayů a leseb. (*The Lancet*, 2016) Toto číslo ovšem nezahrnuje bisexuály, asexuály nebo trans osoby, které do LGBT+ komunity taktéž patří. Přesnější data státu chybí.

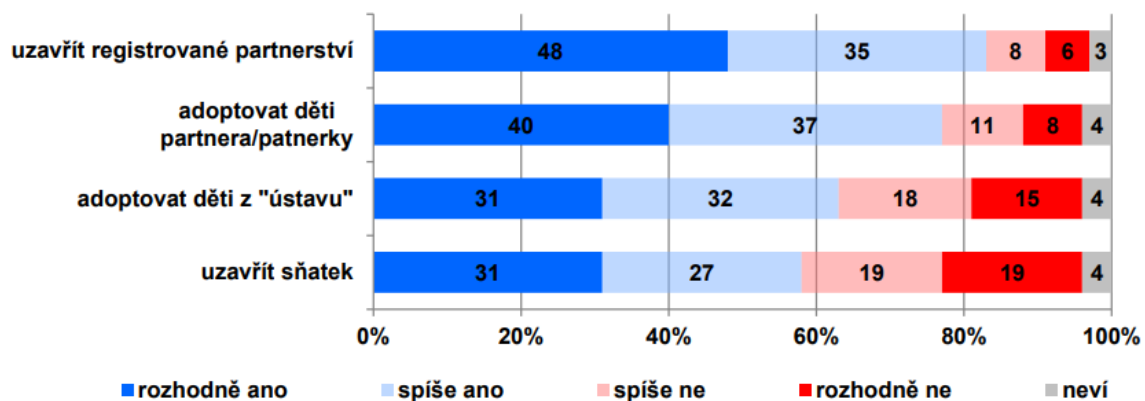
Sloboda vidí možnost získání přesnějších informací o množství LGBT+ osob v české populaci ve Sčítání lidu, domů a bytů. To se však provádí každých 10 let. Naposledy proběhlo v roce 2021, kde se však otázka sexuální preference či genderové identity neobjevila. „*Máme k dispozici nejrozumnější data, ale ta o sexualitě nám chybí. Neexistují žádné statistiky. Kdo jiný by je měl sbírat a kdy jindy než při sčítání lidu? Ve výzkumech se můžete zeptat poměrně opatrně tak, abyste získali informace, které potřebujete a které jsou žádoucí. Nemusí to být nazváno sexuální orientací, ale třeba partnerskou preferencí.*“ (Sloboda in Pálová, 2021) Mluvčí Sčítání 2021 Jolana Voldánová však má za to, že se jedná o příliš citlivý údaj. O zahrnutí tohoto tématu při sčítání neprojevali zájem ani politici, kteří jednali o přidání otázek nad rámec těch povinných. (Ibid)

Mezi širokou veřejností je však zažit termín 4 %, který v knize „*Sexual Behavior in The Human Male*“ publikoval Alfred Charles Kinsey jako počet mužů v populaci, kteří jsou celoživotně výhradně homosexuální. (Kinsey, 1953) S ohledem na velikost zkoumaného vzorku však dnes nelze tyto odhady považovat za relevantní. (Lehmiller, 2014: 146)

1.8.2 Míra tolerance

Dle výzkumné zprávy projektu Být LGBTQ+ 2022 došlo u vnímané míry předsudečnosti a nesnášenlivosti vůči LGBT komunitě v České republice za posledních 5 let k mírnému snížení. „Podle 57 % respondentů se snížila, podle 22 % zůstala stejná a podle 20 % se zvýšila. Snížení respondenti a respondentky přisuzovali větší viditelnosti a zapojení LGBTQ+ lidí ve veřejném životě (47 % z nich), podpoře ze strany veřejně známých a vůdčích osobností (22 %), dalších 14 % dotázaných pak zmiňovalo roli podpory občanské společnosti. Největší část respondentů (63 %), kteří vnímali, že se předsudečnost a nesnášenlivost zvýšila, uváděli jako hlavní příčinu negativní postoje a diskurz politiků a politických stran vůči LGBTQ+ lidem“ (Pitoňák, Macháčková, 2023) Míra tolerantnosti vůči LGBT+ lidem se tedy zvyšuje, dle hypotézy by měl mediální obraz kopírovat tento trend.

Graf 2: Homosexuální ženy a muži by měli mít právo...³

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 27. 03. 2023–22. 5. 2023, 834 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Obrázek 1 Názorový průřez ohledně práv homosexuálů, zdroj: CVVM SOÚ AV ČR

Nejen díky homofobii se u LGBT+ komunity může objevovat depresivita, úzkostnost nebo nadměrný stres. Z dotazníkového šetření výzkumu Queer zdraví z roku 2023 vyplývá, že mezi faktory, související s vyšší depresivitou, se řadí socioekonomické znevýhodnění, nižší věk, bydliště v menších obcích do 100 000 obyvatel a méně viditelné identity, jako jsou pansexuální, asexuální nebo nebinární. Mezi hlavní kroky, které tento výzkum zařadil v cestě za zlepšením situace ohledně zdraví LGBTQ+ lidí v Česku a na Slovensku, jsou:

1. Moderní vzdělávání odborníků
2. Lepší přístup k získání odbornosti
3. Obecné společenské změny (Stašek, Semelová, Musil, Doležalová, 2024)

Dle Ondrisové existuje aktivní a pasivní forma předpojatosti vůči homosexuálně orientovaným lidem. Aktivní se projevuje přímým útočením či napadáním těchto jedinců. Pasivní forma se projevuje lhostejností (například pokud jsme svědky urážení či napadání lesby/gaye, neprojevíme svůj nesouhlas), což taktéž napomáhá k diskriminaci homosexuálních lidí. (Ondrisová et al., 2002: 39)

Zastřešujícím termínem pro veškeré formy nepřátelského chování či negativních předsudků vůči LGBT+ komunitě je homofobie. (Čechová, Hajdíková, 2016: 6) Jedná se o jakousi nepřátelskost, která pramení z předsudků a negativních postojů vůči lidem s homosexuální orientací, případně těm, kterým je připisována. Častou motivací je idea, že homosexuální ženy jsou maskulinní a muži naopak femininní. (Sloboda, 2016: 156)

1.8.3 Manželství pro všechny

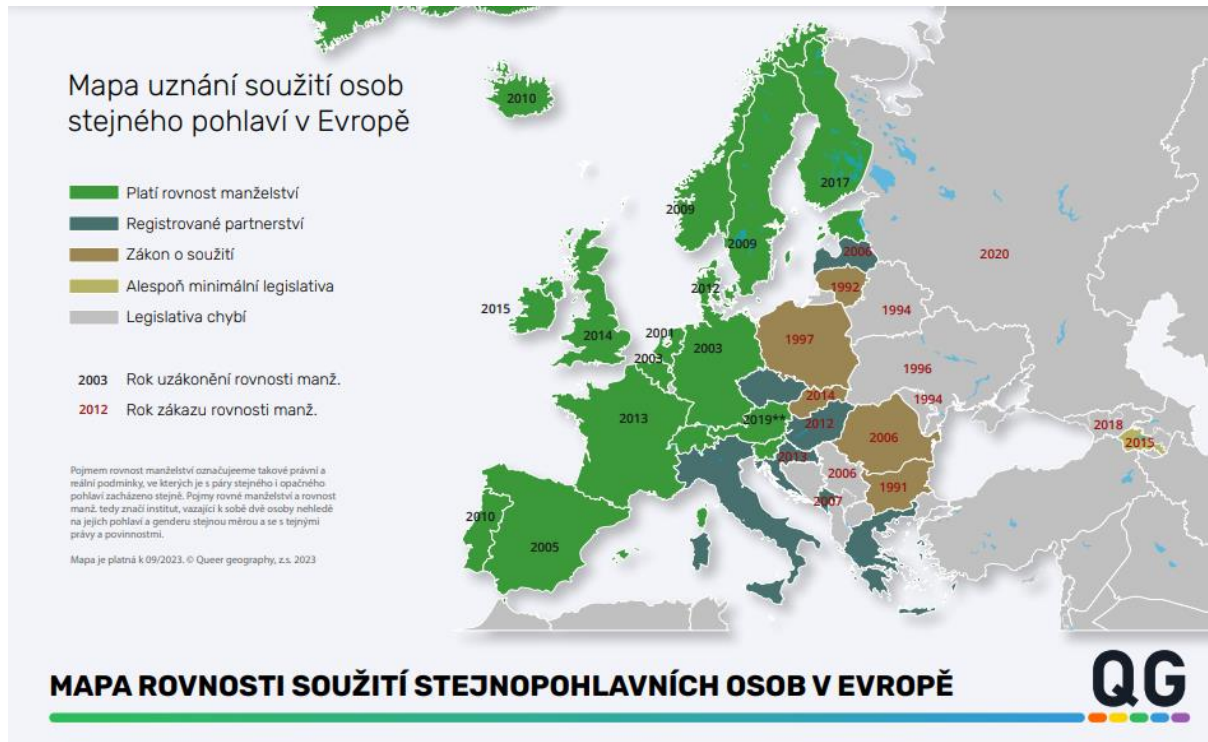
Zrovnoprávnění svazků stejnopohlavních párů je nejsilnějším tématem, které médiu v kontextu LGBT+ komunity v současné době rezonuje. Pojem manželství pro všechny se v souvislosti s touto novelou ve společnosti hojně užívá. Novela občanského zákoníku o legalizaci sňatků stejnopohlavním párům rozdělila společnost téměř na dvě poloviny. Dle tiskové zprávy z průzkumu postojů veřejnosti k právům homosexuálů (z dubna a května roku 2023) Centra pro výzkum veřejného mínění tvoří o něco větší skupinu (58 %) občané ČR, kteří jsou pro zrovnoprávnění sňatků, druhou „polovinu“ tvoří odpůrci.⁹ (Čadová, Kyselá, 2023) Bude tedy zajímavé sledovat, jak je médiu zobrazováno toto téma. Jelikož z dřívějších výzkumů víme, že je tematika LGBT v médiích silně spojena s politikou¹⁰, byla zvolena hypotéza, že právě tato novela občanského zákona bude jedním z nejprezentovanějších témat, která se v periodikách objeví.

Před Českou republikou nyní leží rozhodnutí, zda se přidá ke státům, které zlegalizovaly manželství homosexuálů, či bude nadále akceptovat pouze registrované partnerství. *„Homosexuální sňatky na celostátní úrovni nyní umožňuje ve světě 32 zemí,*

⁹ I předchozí výzkumy dokládají, že mezi většinou českou společností vládne přívětivý pohled na zrovnoprávnění manželství. Dle průzkumu agentury MindBridge Consulting z května roku 2022 podporuje rovné sňatky 65 % veřejnosti. Průzkum rovněž přinesl zjištění, že míra podpory klesá s narůstajícím věkem. Respondenti byli mezi lety 18–70 a u nejmladších z nich dosáhla podpora 83 %. (MindBridge Consulting, 2022) Aktuálnější průzkum provedla organizace GlobSec v březnu roce 2023, v jejichž výsledcích dosáhla podpora zrovnoprávnění manželství dokonce 72 %. Průzkum byl prováděn na 1 000 obyvatelích pomocí náhodného výběru. (Globsec, 2023)

¹⁰ Viz výzkum Scotta N. Nolana, který představuji níže

z toho 18 v Evropě. Většina těchto států umožňuje i adopci dětí homosexuálními páry. I v jiných zemích mohou homosexuálové uzavírat sňatky, ale jen v některých částech, například asi v polovině států Mexika.“ (Česká justice, 2022)

Obrázek 2 Mapa rovnosti soužití stejnopohlavních osob v Evropě, zdroj: Queer geography

„Registrované partnerství představuje podle tuzemského právního řádu formu trvalého soužití, jemuž právní řád nepřiznává takovou ochranu jako manželství, ale rovněž není svázáno s množstvím vzájemných povinností.“ (Burešová, 2020: 59) Uzákonilo se v roce 2006 a od manželství se liší několika právními úpravami, zejména v otázce rodinné. (Ibid: 64) V tabulce na následující straně uvádím nejkomunikovanější rozdíly mezi manželstvím a registrovaným partnerstvím. Nejedná se o úplný výčet.

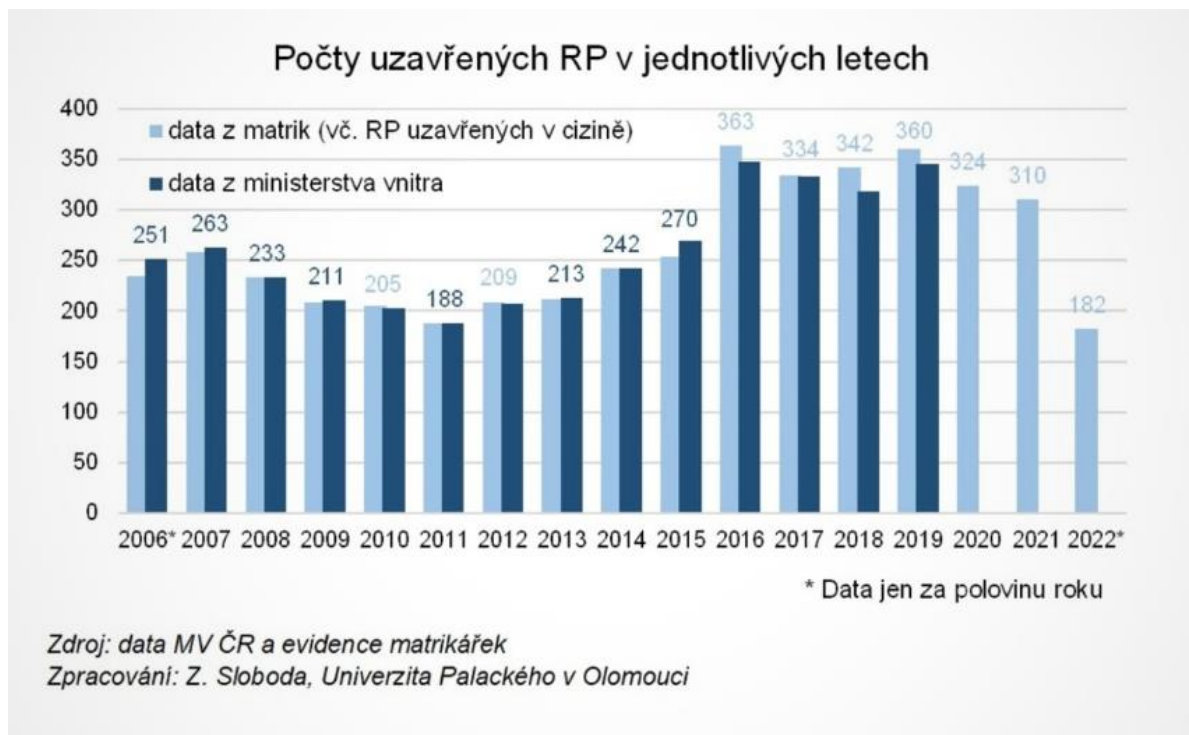
Manželství	Registrované partnerství
Snoubenci se mohou vzít na téměř jakékoliv matrice.	Registrace je možná pouze na 14 určených matričních úřadech.
Manželstvím získávají manželé příbuzné, jejichž vztah zákon uznává.	Tyto vztahy zákon neuznává.
Manžel/ka může přisvojit dítě druhého manžela/ky.	Nelze.
Mohou společně osvojit dítě z ústavu/adopce, pěstounství.	Nelze.
Podmínkou rozvodu je úprava vztahu k dětem.	Není nijak upraveno. Děti jsou v případě rozpadu vztahu v právním vakuu
Po rozvodu mají děti nárok na kontakt s oběma rodiči (prarodiči).	Není nijak upraveno. Je možnost, že děti ztratí kontakt se sociálním rodičem ¹¹ a prarodiči z jeho strany.
Po rozvodu mají děti nárok na výživné od rodiče, se kterým nebydlí.	Není nijak upraveno. Sociální rodič nemusí přispívat na výchovu dítěte.
Děti mají nárok na sirotčí důchod po každém ze svých rodičů.	Děti nemají nárok na sirotčí důchod po sociálním rodiči.
Oba rodiče vystupují jako rodiče vůči školním zařízením.	Sociální rodič je odkázán na benevolenci školy nebo plné moci.
Oba rodiče mohou získat všechny informace o zdravotním stavu dítěte.	Pouze zákonný rodič má toto právo.
Děti dědí po obou rodičích a jsou nepominutelnými dědici.	Nelze. Po sociálním rodiči děti ze zákona nedědí.
Pracovní volno dva dny na svatbu.	Pracovní volno na registraci není.
Vzniká společné jmění manželů.	Nevzniká.
Vzniká společný nájem manželů.	Nevzniká.
Při uzavření sňatku mají snoubenci možnost si určit, jaké společné příjmení budou používat.	Nelze, je třeba zažádat dodatečně po registraci.
Právo vdovského či vdoveckého důchodu.	Nevzniká.
Po úmrtí manžela přechází na druhého manžela nárok na různé dávky.	Nepřechází.
Uzavření manželství probíhá za účasti svědků.	Registrace probíhá beze svědků.

Tabulka 1 Rozdíly v manželství a registrovaném partnerství, zdroj: výčet dle Jsme fér

Počet uzavřených registrovaných partnerství dle analýzy Univerzity Palackého zůstává v horizontu posledních pěti let totožný. Od roku 2006 do června 2022 vstoupilo do registrovaného partnerství celkem 4 460 stejnopohlavních párů. Zjištění analýzy ukazují na fakt, že preference vstupu do registrovaného partnerství není u stejnopohlavních párů příliš vysoká. Sloboda dodává, že „pokud budeme předpokládat, že gayů, leseb a bisexuálních lidí, kteří mohou tvořit stejnopohlavní partnerství, je v populaci mezi 2–10 %, pak jde o zhruba 80–400 tisíc potenciálních párů. Oněch necelých 4500 partnerství je pak jen asi 1–5 % z nich. To ukazuje mimo jiného na neatraktivitu tohoto ,alternativního

¹¹ Nebiologický rodič, který se však podílí na výchově a výživě dítěte

sňatku'. Pro srovnání v manželství žije přes polovinu české populace ve věku 18–65 let.“ (Žurnál UP, 2022)

Obrázek 3 Počet uzavřených registrovaných partnerství, zdroj: Z. Sloboda, Univerzita Palackého v Olomouci

O zrovnoprávnění LGBT+ osob v Česku (a tedy i jejich soužití) usilují české neziskové instituce, které společně v roce 2017 vytvořily kampaň Jsme fér, která se zaměřila na představení rozdílů práv mezi homosexuálními a heterosexuálními páry společnosti.

Skupina shromáždila přes 170 000 podpisů pod peticí za manželství pro všechny a aktivně podněcuje poslance k zájmu o toto téma. Iniciativu Jsme fér podpořilo mnoho známých osobností, mezi které patří herečka Simona Stašová nebo komička Adéla Elbel.

1.8.4 Střelba na Slovensku

Vzhledem k faktu, že médii silně rezonovala i událost na Slovensku, považují za vhodné se zde o ní krátce zmínit. Jedná se o střelbu u bratislavského LGBTI+ podniku Tepláreň, při které dvě osoby utrpěly střelná zranění, kterým na místě podlehly. Třetí osoba byla zraněna. Dle serveru Seznam Zprávy „policie pracuje s vyšetřovací verzí, že šlo o útok motivovaný nenávisť k sexuálním menšinám a lidem jiné rasy.“ (Harzer, 2022)

„Zdrojem této nenávisti byla sexuální orientace. Něco takového se na Slovensku dosud nestalo.“ (Weisenbacher cit. in Koudelková, 2022) Nenávist vůči LGBT+ komunitě následně odsoudila tehdejší prezidentka Zuzana Čaputová: „Promiňte, mrzí mě, že naše společnost nedokázala ochránit vaše blízké. Promiňte, že někteří z vás se nemohou na Slovensku cítit bezpečně. Mrzí mě, že jako lidé z komunity LGBTI se stále cítíte na Slovensku nepřijati. Patříte sem, jste pro naši společnost hodnotní.“ (Čaputová cit. in ČTK, 2024)

Událost zahýbala i veřejností v České republice. V návaznosti na ni se na Václavském náměstí konala demonstrace k uctění památky obětí, za vyšší ochranu LGBT+ komunity a za změnu zákonů. (Cihla, Stodolová, 2022)

1.9 Dosavadní poznání o mediální prezentaci LGBT+ komunity

„Média zůstávají mocným socializačním mechanismem, jehož prostřednictvím se mladé generace dostávají do kontaktu s dříve neviditelnými menšinami.“ (Ayoub, Garretson, 2015: 25)

Mediálnímu obrazu LGBT+ komunity v České republice i ve světě věnovalo pozornost mnoho výzkumníků přede mnou. Tak aktuální poznání zaměřené na Českou republiku, jako se objeví v mé práci, však doposud nikdo nepředstavil. Pro co nejširší obsáhnutí zkoumaného tématu jsem se rozhodla kromě představení předchozích výzkumů na mediální obraz LGBT komunity zařadit i další související výzkumy a představit problém heteronormativity. V následující části této diplomové práce je tedy blíže popíšu. Zjištěné trendy pomohou pochopit vývoj mediálního obrazu v delším časovém i prostorovém horizontu a účinně tak navázat na dřívější výzkumy.

Hlavním problémem (v kontextu zobrazování LGBT+ komunity) je *heteronormativita*. Tento termín zavedl teoretik Michael Warner v roce 1991. Označil jej za jakýsi všudypřítomný systém ve společnosti, který výrazně vyzdvihuje heterosexuální. Mimo vztahů se pak projevuje i ve vzdělání či legislativě a její „*všudypřítomnost ztěžuje lidem představy o jiných způsobech života*“. (Robinson, 2016: 316) Heteronormativita souvisí také s nedostatečnou reprezentací LGBT+ komunity v médiích. Dominance heterosexuálních obrazů pak vede k vytváření omezených představ o životě LGBT+ komunity ze strany heterosexuálů, stejně jako k případnému posílení předsudků či nižší akceptaci. Mezi LGBT+

komunitou může slabá reprezentace v médiích vést k izolaci či přispívat ke ztěžování průběhu coming outu.

„Novináři by se měli odklánět od heteronormativnosti a začít do svých reportáží zařazovat LGBT komunitu. To by měla být nová norma, protože zlepšení pokrytí LGBT tematiky by čtenářům dalo více příležitostí se dozvědět o sexuální orientaci, genderové identitě a LGBT komunitě jako celku.“ (Castro-Margate, 2019: 48)

Longitudinální výzkum Laury Jacobs a Cecila Meeusena (v období mezi lety 1986 a 2017 ve Vlámku) přinesl poznání, že míra zařazení LGBT+ tematiky ve zpravodajství se zvyšuje. *„Dle očekávání v průběhu času dochází k postupnému nárůstu pozornosti vůči LGBT lidem a jejich problémům ve zprávách. Zatímco v 80. a 90. letech 20. století byly LGBT osoby ve zprávách přítomny jen okrajově, od roku 2000 se homosexualita prosadila jako zpravodajské téma.“* (Jacobs, Meuseen, 2021: 2161) Lze tedy dlouhodobě pozorovat jakýsi zvyšující se trend co do počtu příspěvků o LGBT+ komunitě. Přestože tento výzkum obsáhne pouze tříleté časové období, přinese aktuálnější výsledky, porovnatelné s těmi dosavadními.

Výzkumníci Listorini a Viadiadari v roce 2020 provedli obsahovou analýzu zaměřenou na články o LGBT komunitě ve čtyřech indonéských médiích. Dle jejich výsledků docházelo k diskriminaci LGBT komunity ať už z hlediska užívání slov¹² nebo vyváženosti. Často se objevovala prezentace jednostranných zdrojů a neúplnost informací. (Listiorini, Vidiari, 2022: 531) Indonésie je poměrně konzervativní země, kde je na většině místech homosexualita legální, stále tam však LGBT+ lidé nejsou chráněni proti diskriminaci a zločinům z nenávisti. (Miller, 2023) Vzhledem k rozdílné situaci LGBT+ komunity v Česku a předchozím geograficky bližším výzkumům se v tomto výzkumu nepředpokládá podobná tendence. Výsledky tohoto výzkumu však nelze generalizovat pro různé státy či regiony světa.

Scott N. Nolan zkoumal mezi lety 2011-2017 způsoby rámování LGBT+ tematiky v celostátních médiích¹³ a poznamenal, že nejčastěji se při výzkumu setkal s právním a politickým rámováním LGBT+ témat. Náboženské rámování naopak klesá. *„Po roce 2000, kdy pokrytí bylo zhruba stejně právní, náboženské a politické, je stále jasnější, že v roce 2010 převládají v online zpravodajství diskuse odvolávající se na soudy, procesy, odvolání, právo a ústavní a občanskoprávní argumenty.“* (Nolan, 2019: 149) Lze tedy předpokládat,

¹² Například obscenní či nemoc, která by se měla léčit

¹³ Konkrétně Fox News, National Public Radio a Huffington Post Queer Voices

že rámování při tomto výzkumu bude vykazovat obdobné charakteristiky, i s ohledem na projednávanou novelu zákona o zrovnoprávnění manželství.

Při porovnávání mediální reprezentace Pride festivalu u televizních reportáží tří kanálů v Maďarsku a Irsku mezi lety 2009 a 2016 výzkumnice Réka Tamássy popsala jistou odlišnost v rámci reprezentace této události. Ve svých závěrech tvrdí, že v případě kanálu RTÉ byl mediální obraz povětšinou vyvážený a citlivý. V reportážích se objevovaly osobní příběhy a průměrní LGBT+ lidé, pochodující za svá práva. U RTL Klubu bylo zobrazování také poměrně vstřícné, bylo však založeno na slavných osobnostech a účasti nadnárodních společností. V průběhu let se pak v reportážích začali objevovat průměrní účastníci a obecně reportáže kladly důraz na přijetí LGBT+ osob. U třetího kanálu M1 byl obraz nejméně akceptující. Zobrazování bylo v prvních letech odtažitě, postupně se (od roku 2013) reportáže profilovaly více nepřátelsky. „*Zlovolné mediální rámování představovalo účastníky a LGBTQ jako devianty, kteří ohrožují většinu a rodiny.*“ (Tamássy, 2019: 92) Dle hypotézy tedy v našem výzkumu předpokládáme rozdíl v prezentaci LGBT+ komunity rozličnými médii, avšak ne tak markantní.

Anne Louise Schotel zkoumala rámování LGBT+ komunity v novinových člancích v Německu a Nizozemí v průběhu let 2009 a 2019. Při svém výzkumu poukázala na fakt, že nejvíce zmiňovanou částí LGBT+ komunity byli s nepřehlédnutelným náskokem gayové, a to v obou státech. (Schotel, 2022: 11) Původ tohoto trendu lze pravděpodobně sledovat v dlouhodobém povědomí společnosti o homosexuální orientaci. Asexualita či intersexualita naproti tomu rozsáhle známé nejsou. Lze tedy předpokládat, že v České republice bude rozložení pozornosti obdobné.

Pro dokreslení kontextu jsem zařadila i knihu „*Queer Media Images: Perspectives of LGBT*“, která v patnácti kapitolách analyzuje zobrazování LGBT osob v různých mediálních obsazích. Zaměřuje se mimo jiné¹⁴ na americký seriál *The L Word*¹⁵ a jeho recepci lesbickými ženami. Z výsledků studie vyplývá, že dotazované hodnotily seriál obecně pozitivně, avšak objevila se i kritika kvality reprezentace leseb a zpochybnění potenciálního vlivu na diváka. „*Zatímco někteří výzkumníci (např. Evans a Gamman 1995) tvrdí, že jednoduchá reprezentace může být pro členy skupiny přínosná s ohledem na podporu identity a sebevědomí, jiní tvrdí, že stereotypní a/nebo negativní reprezentace členů skupiny mohou*

¹⁴ Například na americké seriály *Will a Grace*, *Glee* nebo na písně od Katty Perry „*I Kissed a Girl*“ či „*Born This Way*“ Lady Gagy.

¹⁵ V českém prostředí pod názvem *Láska je láska*

skupině škodit tím, že posilují domněnky členů outgroup o členech ingroup (Harwood a Roy 2005; viz také Burns a Davies 2009).“ (Guthrie, Kunkel, Hladky, 2013: 26) Problémem tedy není pouze otázka zobrazování LGBT+ komunity, ale také způsob tohoto zobrazování a jeho vliv na příjemce.

Christopher Pullen a Margaret Cooper poukazují i na online média a jejich konvergentní formu, která může souviset s předchozími historickými a obecnými vlivy jiných médií, jako je rádio, televize nebo tisk. Reprezentace na sociálních sítích a dalších online komunikačních kanálech (které souvisí se zobrazováním v médiích) by tedy měly být umístovány do kontextu s předchozími poznatky z jiných médií. (Pullen, Cooper, 2010: 3) Tento výzkum tedy může sloužit jako jakási čísta mozaiky při skládání obrazu LGBT+ komunity ve veřejném prostoru.

„Existuje poměrně hodně medializována problematika LGBT: Prague Pride a tématu rovnosti manželství je věnována značná pozornost. Zatímco menšina médií a veřejných osobností reaguje negativně, většina zpravodajství je pozitivní.“ (Walek cit. in Stonewall Global Workplace Briefings 2019: 3)

V českém prostředí se mediální reprezentaci LGBT+ ve svém výzkumu věnoval Sloboda. Nezaměřoval se však na zpravodajské texty, nýbrž na reprezentaci neheterosexuálních mužských postav v českých seriálech. V závěru výzkumu popsal užití stereotypizace při zobrazování takovýchto osob, zejména přítomnost zženštilosti, deviantní sexualizace anebo charakterovou slabost a nejistotu. Lze však pozorovat vývojovou paralelu se zahraničním vývojem reprezentace neheterosexuálních postav s ohledem na množství a délku působení neheterosexuálních postav v obsazích. Závěrem autor zmínil, že *„reprezentace neheterosexuálních mužských postav v českých seriálových narrativech směřuje k etablování určité ‚nové normality‘.*“ (Sloboda, 2015: 30) LGBT+ komunita již tedy do mediálních obsahů pronikla, její zobrazení se však často liší.

Nyní zmíním tři magisterské práce, které se metodikou, tematickým zaměřením i aktuálností nejvíce blíží tomuto výzkumu. Považuji tedy za vhodné je zde zařadit, protože poskytují nejkonkrétnější vhled do problematiky, kterou budu zkoumat.

Magisterská diplomová práce Kateřiny Pickové z roku 2018 se věnovala mediální reprezentaci LGBT+ osob v Lidových novinách a slovenském deníku SME v průběhu deseti let od roku 2006 do roku 2016. Při svém výzkumu článků, referujících o LGBT+ komunitě pomocí kvantitativní obsahové analýzy, zaznamenala jistý vývoj k pozitivnější mediální

prezentaci LGBT+ osob v průběhu výzkumu a ke stále objektivnějšímu referování. Popsala však i nedostatky, které s mediálním obrazem LGBT+ komunity souvisí. Především velké množství prostoru pro politiky (vyjadřující se k LGBT+ osobám) a omezený prostor pro samotné LGBT+ osoby. Zároveň popsala jisté přehlížení bisexuálních a transsexuálních osob v mediálních obsazích. (Picková, 2018)

Ivan Hlinka ve svém aktuálnějším výzkumu prezentace LGBT+ komunity v českých a slovenských denících mimo jiné popsal 4 nejprezentovanější témata, kterými byly právní úpravy, podpůrné LGBT+ akce, politika a partnerské svazky. Tato témata byla součástí více než poloviny zkoumaných obsahů. Mezi nejméně prezentovaná témata patřil sport, anti LGBT+ akce a bisexuální osoby. Tento výzkum potvrdil téměř neexistující prezentaci bisexuálních osob a zároveň zjistil narůstající trend příspěvků s neutrálním vyzněním vůči LGBT+ komunitě. (Hlinka, 2023)

Výzkum Františka Šudřicha se zaměřoval na mediální prezentaci festivalu Prague Pride v roce 2011. Pomocí obsahové analýzy a interpretativního sociologického čtení analyzoval texty v Blesku, MF Dnes a Aha!. Z výsledků výzkumu vyplývá, že nejcitovanější byli političtí představitelé. Výzkum odhalil také užívání stereotypů, především „*redukce odlišné sexuální orientace pouze do oblasti sexu, reprezentaci odlišné sexuální orientace jako deviace, abnormality, nevázaného životního stylu.*“ (Šudřich, 2012: 57) Popsaný styl reprezentace dle autora tak přispívá spíše k sociální exkluzi než sociální inkluzi, a to především s ohledem na citované zdroje, které jsou voleny na základě mocenského postavení. (Ibid)

Knih „*Mediální obraz leseb a gayů*“ shrnuje vývoj prezentace této skupiny obyvatel v českých médiích. Popisuje vyšší míru vizibility, změnu kontextu, ve kterém jsou homosexuálové zobrazováni (konkrétně širší přítomnost příběhů a vztahů, které nahrazují obrazy v medicínském prostředí) a jistou pozitivní a zároveň komplikovanou tendenci vývoje obrazu. (Kout, Rumpel, Strachon, 2006: 3-7)

Z dřívějších výzkumů, ať už z českého či zahraničního prostředí, vyplývá řada poznatků pro tento výzkum. Jedná se především o nerovnoměrnou prezentaci jednotlivých částí LGBT komunity, užití různých stereotypů, citování zdrojů na základě mocenského postavení a podobně. Zároveň se výzkumy obecně shodují na jakémsi zlepšujícím se trendu v oblasti prezentace LGBT+ menšiny. V návaznosti na tyto poznatky byly stanoveny hypotézy, které představím v dalším segmentu této práce.

Existuje mnoho dalších výzkumů, které se v optice zobrazování LGBT+ komunity v médiích zaměřují i na její účinky na příjemce. Evidujeme výzkumy popisující zobrazování LGBT+ postav v televizních pořadech a na streamovacích platformách nebo výskyt LGBT+ tematiky v dětských knížkách. Tyto výzkumy však neprohlubují konkrétní dosavadní poznání o prezentaci LGBT+ osob ve zpravodajských médiích, ale spíše rozšiřují danou problematiku. Proto jsem se je rozhodla blíže neprezentovat.

1.10 Představení periodik zařazených do výzkumu

Vzhledem k faktu, že pro výzkum byla vybrána 4 nejčtenější česká seriózní a bulvární periodika, tedy *MF Dnes*, *Právo*, *Blesk* a *Aha!*, považuji za vhodné jim v této práci věnovat prostor pro představení. Cílem této kapitoly je přiblížit personální složení, vznik, profilaci daného periodika, pozici na hodnotovém spektru (což bude důležité pro pochopení případných rozdílů ve stylu komunikace LGBT+ tematiky), proměny a současnou podobu periodika.

1.10.1 Mladá fronta Dnes

Mladá fronta Dnes¹⁶ je celostátní seriózní deník, vydávaný mediální skupinou Mafra, kterou vlastní miliardář Karel Pražák. (Kabrhelová, 2023) Dle oficiálního výzkumu čtenosti pod názvem Mediaprojekt se jedná o nejčtenější české seriózní periodikum současnosti s 390 tisíci čtenáři na vydání. (MEDIA PROJEKT, 2023) Zaměřuje se na domácí i zahraniční zpravodajství pod vedením šéfredaktora Jaroslava Plesla.

Pokud obsáhneme i předchůdce MF Dnes, Mladou frontu, začal se list na novinových stáncích objevovat od druhé poloviny 40. let dvacátého století. (Končelík, Večeřa, Orság, 2010: 115,116) Tehdy podléhal správě Václava Kopeckého, což byl přední člen Komunistické strany Československa. Nadcházejícím vydavatelem byl po roce 1948 Ústřední výbor Československého svazu mládeže. (Ibid: 147) Po Sametové revoluci pak došlo k ustanovení periodik jako akciových společností. Současně došlo ke změně názvu a od 1. září 1990 až do současnosti vychází periodikum jako Mladá fronta Dnes. (Ibid: 258)

¹⁶ Dále také MF Dnes

Tento list dle webových stránek čtenářům v současné době přináší „*aktuální a kvalitní zpravodajství, užitečné servisní informace i oddechové čtení ve specializovaných přílohách a časopisech.*“ (Mladá fronta Dnes, ©2024) Jeho online mutace vychází na stránkách www.idnes.cz. MF Dnes je liberální, středo-pravicový deník.

1.10.2 Právo

Deník Právo je druhým a posledním seriózním titulem, zařazeným do výzkumu. Byl založen v roce 1920 pod názvem Rudé právo. V době komunistického režimu byl primárním tištěným médiem komunistické strany a vedl ho šéfredaktor Bohumír Šmeral, který byl ve dvacátých letech považován za nejvýznamnějšího muže komunistické strany i jejího tisku. (Končelík, Večeřa, Orság, 2010: 51)

Oproti Mladé frontě Dnes si tento list na přejmenování po privatizaci počkal delší dobu. Název byl nejprve pouze graficky upravován tak, aby bylo zvýrazněno slovo právo a slovo rudé tak bylo upozaděno. K úplnému vypuštění slova rudé došlo až v roce 1995. (Ibid: 258)

V pořadí pátý nejčtenější tištěný list v České republice má 151 tisíc čtenářů na vydání. (Mediaprojekt, Asmea, Unie vydavatelů, 2023) S podtitulem „*nezávislé noviny*“ obsahuje rovněž domácí i zahraniční zpravodajství. Současným šéfredaktorem je Petr Šabata, majitelem i vydavatelem Práva je vydavatelství BORGIS, v jehož čele stojí Vladimír Dušánek, David Pírek a Petr Šabata. (Rožánek, 2023) Online verze periodika je k dispozici na adrese www.pravo.cz.

1.10.3 Aha!

První vydání listu Aha! si mohli čtenáři zakoupit v roce 2004. U prvopočátků periodika stál Ondřej Hoppner, který zaujímal post šéfredaktora. Titul byl vytvořen s úmyslem nastolení důstojné konkurence Blesku a nejprve vycházel jako týdeník. Až od roku 2006 se z něj stal titul s denní periodicitou.

Dle informací na oficiálních webových stránkách vydavatele se jedná o deník, který se „*velkým dílem zaměřuje na showbiznys. Na českém trhu působí přes 15 let a obsahuje nejen aktuální zpravodajství, rozhovory s osobnostmi a zajímavosti, ale například i TV program.*“ (Tituly – Deník Aha!, ©2024) Šéfredaktorem 6. nejčtenějšího periodika v ČR

je Milan Chytil, internetová verze vychází na stránkách www.ahaonline.cz. Vydavatelem je Czech News Center. Server Mediaprojekt uvádí 137 tisíc čtenářů na vydání.

1.10.4 Blesk

Nyní se dostáváme k nejčtenějšímu českému periodiku, bulvárnímu deníku Blesk, který v ČR vychází jako nápodoba švýcarského listu Blick. První vydání se na novinových stáncích objevilo v roce 1992 a již od počátků se těšilo enormnímu zájmu čtenářů. Dle Bednaříka, Jiráka a Kopplové byl tento krok vydávat první velké bulvární periodikum od vydavatelství Ringier jedním z nejúspěšnějších mediálních počinů po roce 1990. (Bednařík, Jirák, Köpplová, 2011: 256) Do té doby totiž na mediálním trhu chybělo periodikum, které by se zaměřovalo na zábavu.

Blesk dnes vychází pod záštitou vydavatelství Czech News Center, vlastněného Danielem Křetínským, Patrikem Tkáčem a Romanem Korbačkou, stejně jako Aha!. (CNC center - Kdo jsme?, ©2024) Šéfredaktorem deníku je Radek Lain, jedno vydání periodika si dle portálu Mediaprojekt přečte na 610 tisíc čtenářů. Internetová verze vychází na stránkách www.blesk.cz.

Titul se zaměřuje na aktuální zpravodajství z domova i ze světa, mimo to nabízí i informace pro spotřebitele či právní rady. Dle webových stránek periodika se jedná o titul s „největším vlivem na českou politiku a státní správu, který pozitivně ovlivňuje chování institucí a jednotlivců. Blesk čtenářům ukazuje cestu ve složitém světě, přináší zábavu, informuje o světě českých i světových celebrit, přináší čerstvé a komplexní zprávy ze sportu.“ (Blesk – síla na vaší straně, ©2024)

2 Metodologická část

Tato část diplomové práce se zabývá výzkumnou metodou – kvantitativní obsahovou analýzou – a jejím užitím při výzkumu mediálního obrazu LGBT+ komunity. Cílem výzkumu je popsat, v jakém množství a způsobu jsou v periodikách Mladá fronta Dnes, Právo, Blesk a Aha! publikovány články, související s LGBT+ tematikou.

Práce vzniká nejen za účelem popisu frekvence a tonality textů na zmíněné téma. Klade si za cíl také zjistit, jaká témata jsou v článcích nejvíce zastoupena, jak se proměňuje prezentace této minority v závislosti na periodiku, jaký je poměr zastoupení českých a zahraničních témat či četnost prezentace jednotlivých částí LGBT+ komunity. Přehled hypotéz i výzkumných otázek bude podrobně uveden v dílčí kapitole.

Ke sběru a selekci dat byla vybrána obsahová analýza, která umožňuje systematizovat a rozčlenit větší množství dat a následně přinese objektivní kvantitativní výstup. (Krippendorff, 2013: 3) Metoda bude rovněž do detailu popsána v následujících podkapitolách.

2.1 Metodika

Metodika této diplomové práce se zakládá na kvantitativní obsahové analýze textů. Cílem je popsat, jak jsou ve vybraných čtyřech periodikách komunikována témata se zaměřením na LGBT+ komunitu. Dle Krippendorffa lze metodiku rozčlenit do těchto kroků:

- i. Výběr vhodných periodik – K tomuto výzkumu byly vybrány 4 nejčtenější české deníky (2 seriózní a 2 bulvární), konkrétně Mladá fronta Dnes, Právo, Blesk a Aha!.
- ii. Výběr období – Tento výzkum ohraničuje 1. září 2020 a 1. září 2023. Jedná se tedy o tříleté období, které bylo zvoleno z důvodu popisu proměn mediálního obrazu LGBT+ komunity v delším časovém úseku.
- iii. Výběr tematizace – Dále je nutné vybrat, které články plánujeme do výzkumu zařadit. Já do analýzy zahrnu pouze články, týkající se LGBT+ komunity. Vynechám takové, které nejsou přímo o LGBT+ komunitě a zmiňují se o ní pouze okrajově.
- iv. Definice kategorií – V tomto kroku je nutné definovat kategorie, skrze které se budou články kódovat. V tomto případě se budou zvolené kategorie týkat například tonality

textů či témat, která byla v rámci LGBT+ problematiky popisována. Popisu kategorií (tedy sledovaných proměnných) se věnuje samostatná kapitola.

- v. Kódování dat – V rámci kódování dat budou zaznamenány informace o každém článku, který se bude týkat LGBT+ komunity, z určitého vzorku v příslušných kategoriích. Toto kódování lze realizovat manuálně, nebo pomocí softwaru. V našem případě proběhne manuálně skrze soubor v aplikaci Microsoft Excel.
- vi. Analýza dat – Jako poslední přichází na řadu analýza a popis dat, získaných obsahovou analýzou. Data budou porovnána s předchozími zjištěními, uváděna do kontextu a sesumarizována. (Krippendorff, 2013: 83)

2.2 Kvantitativní obsahová analýza

V této kapitole blíže představím kvantitativní obsahovou analýzu jako metodu výzkumu spolu s jejími pozitivy a negativy.

Základy moderní obsahové analýzy položil americký sociolog Bernard Berelson, který ji metodicky ukotvil. (Sedláková, 2014: 291) Výzkumník Claus Krippendorff následně Berelsonovo ukotvení rozšířil a definoval jako systematický a kvantitativní způsob kategorizace a popisu obsahu komunikace, který poskytuje objektivní vyjádření výsledků.

V krátkosti lze tuto techniku shrnout jako systematické, kvantitativní šetření dílčích charakteristik zkoumaných textů, které nabízí souhrnný popis analyzovaného souboru textů. V praxi se jedná o „řazení obsahu komunikace do kategorií v souladu s předem stanovenými pravidly a analýzu vztahů mezi těmito kategoriemi pomocí statistických metod.“ (Riffe, Lacy, Fico, Wattson, 2019: 3) Jinak řečeno jsou vlastnosti daných textů transformovány do podoby hodnot (čísel), které jsou měřitelné. Takováto data jsou po sléze analyzována s cílem zachytit vzorce nebo vlastnosti, které se opakují, případně jejich vazby.

Dle Krippendorffa je v interpretaci výsledných zjištění rovněž důležitý kontext, ve kterém jsou texty komunikovány. Poukazuje zároveň na různé způsoby interpretace v závislosti na rozličných faktorech příjemců. Do analýzy by tedy měl být zahrnut nejen samotný obsah, ale také proměnné, které ovlivňují způsoby distribuce a konzumace textů. Aby byla následně při výzkumu a samotné interpretaci získaných dat zachována výzkumníková nezávislost a objektivita, musí být splněna jak validita, tak reliabilita výzkumu. (Krippendorff, 2013: 33)

Obsahová analýza jako metoda výzkumu má jisté benefity. Mezi výrazné výhody patří **objektivita** za splnění podmínky důsledných pravidel při kódování a analýze materiálů, **reprezentativita** díky možnosti analýzy širšího objemu dat s cílem zmapovat dané téma, **srovnatelnost** výsledků v delších časových úsecích a tedy popis vývoje daného fenoménu, **systematičnost** se zakotveným systematickým rámcem a následným porovnáním výzkumů různých autorů nebo **všestrannost**, díky které lze obsahovou analýzu použít pro výzkum nejen textů, ale i zvuků nebo (audio)vizuálních médií.

Co se týče omezení, mezi významné nevýhody se řadí především **omezení na viditelný obsah**, díky kterému nelze v textu zachytit latentní jevy, jako jsou odkazy nebo ironie, riziko **zkreslení výsledků** v rámci určování kategorií pro obsahovou analýzu, **náročnost a náklady** kvůli analyzování velkého množství dat, **omezená generalizovatelnost**, jelikož ne vždy lze zjištěné výsledky považovat za paušálně platné, a závislost na subjektivním rozhodování výzkumníka při volbě kategorií. (Krippendorff, 2013: 40-43)

Obsahová analýza s sebou tedy nese jistá pozitiva i negativa, nutno však mít na paměti, že i přesto se jedná o významnou metodu, která má potenciál přinést cenné výstupy. Pro tento výzkum byla zvolena s ohledem na možnost systematické kategorizace a kvantitativní charakter dan, kterým lze efektivně navázat na dřívější výzkumy a přispět tak nejaktuálnějšími informacemi.

2.3 Cíle výzkumu

Cílem této magisterské diplomové práce je pomocí kvantitativní obsahové analýzy popsat mediální obraz LGBT+ komunity ve vybraných nejčtenějších periodických v České republice od 1. září roku 2020 do 1. září roku 2023. Záměrem je zejména zachytit nejsilnější dílčí témata, o kterých se v daných periodických referovalo, četnost článků pokrývajících LGBT+ komunitu, proměny v prezentaci v závislosti na jednotlivých periodických i jejich seriózní a bulvární profilaci a další. Pro dosažení zmíněného výzkumného cíle je zapotřebí za použití kvantitativní obsahové analýzy zjistit, jakým stylem vybrané české deníky referovaly o LGBT+ komunitě.

Výzkum navazuje na předchozí práce, které se zabývaly podobným tématem. Sledování trendu vývoje mediální prezentace LGBT+ komunity v posledních třech letech je relevantní, jelikož mezi mediálním obrazem, mírou akceptace ve společnosti a celkovou kvalitou života

LGBT+ komunity v ČR lze hledat paralely. Zároveň tento výzkum přinese nejčerstvější poznání tohoto tématu a zachytí mediální obraz a informování o tématech sexuální menšiny v době, kdy se v politické sféře ve výrazném množství probírala novela o zrovnoprávnění manželství i pro homosexuální páry (jelikož se Česká republika řadí k zemím, které pro tyto páry právně uznávají pouze registrované partnerství). Společnost dlouhodobě vykazuje tendence k vyšší míře tolerance vůči dílčím odlišnostem jiných lidí, i co se týče sexuální orientace či genderové identity. Práce současně přinese poznání, zda mediální obraz LGBT+ komunity tento trend kopíruje.

2.4 Výzkumné otázky a hypotézy

V této podkapitole popíšu hlavní a vedlejší výzkumné otázky spolu s hypotézami a představím způsob jejich verifikace. V návaznosti na zvolený cíl výzkumu a jeho úspěšné dosažení jsou definovány tyto hypotézy a jim předcházející výzkumné otázky:

Hlavní výzkumná otázka – Jaký je mediální obraz LGBT+ komunity ve sledovaném období?

Cílem tohoto výzkumu je zodpovězení primární výzkumné otázky. K jejímu zodpovězení nám pomohou vedlejší výzkumné otázky, které se zaměří na určité aspekty prezentace LGBT+ komunity a jejichž sumarizace nám poskytne náhled na prezentaci LGBT+ komunity jako celku.

Výzkumná otázka 1 – Jak se mediální obraz LGBT+ komunity za sledované období proměnil?

Hypotéza 1 – Mediální obraz LGBT+ komunity kopíruje zlepšující se trend zjištěný předchozími výzkumy.

Dosavadní výzkumy, představené v předchozí kapitole, se shodují na jisté pozitivní tendenci v zobrazování LGBT+ komunity. Bude tedy zajímavé pozorovat, zda se zlepšující se tendence projeví i za sledované tříleté období. K potvrzení či vyvrácení hypotézy bude stěžejní popsání jednotlivých proměnných a jejich proměnu za sledované období. Časová proměna je komplexní téma, pro které je třeba vzít v úvahu všechny zjištěné poznatky. Pozitivní vývoj bude stanoven, pokud většina proměnných v průběhu výzkumu vykáže pozitivní či neutrální tendenci směrem k objektivnímu a vstřícnému zobrazování LGBT+ komunity.

Výzkumná otázka 2 – Jak se liší počet článků, publikovaných v periodikách Právo, MF Dnes, Aha! a Blesk?

Hypotéza 2 – V počtu článků v závislosti na periodiku nebude signifikantní rozdíl.

Dosavadní poznatky a atmosféra v České republice nenaznačují, že by některé periodikum mělo informovat o LGBT+ komunitě více než jiné. Rozdíl předpokládáme v tematizaci či rámování, nikoli však v počtu příspěvků. Přesto považujeme za vhodné tuto hypotézu prověřit. Porovnávat budeme počet všech publikovaných článků na téma LGBT+ komunity v průběhu tří stanovených let. Hypotéza bude potvrzena v případě odhalení pouze zanedbatelného rozdílu v množství obsahu mezi sledovanými periodiky.

Výzkumná otázka 3 – Jak se liší prezentace LGBT+ komunity v různých periodikách?

Hypotéza 3 – Prezentace LGBT+ komunity se v různých periodikách bude lišit.

Prezentace LGBT+ komunity se v jednotlivých periodikách bude pravděpodobně lišit v závislosti na profilaci a cílové skupině periodika. Naším cílem je zjistit, jak znatelně se liší obraz LGBT+ komunity a které periodikum vykresluje tuto komunitu nejprůběžněji a které se nachází na opačné straně spektra. Zaměříme se tedy na rámování, tematizaci, tonalitu, výskyt fotografií (spolu s jejich tématy) a užití stereotypů. Hypotéza bude potvrzena v případě odhalení signifikantního množství rozdílů v jednotlivých proměnných.

Výzkumná otázka 4 – Jak se mediální obraz LGBT+ komunity ve sledovaných bulvárních a seriózních periodikách liší?

Hypotéza 4 – Články v bulvárních a seriózních periodikách se budou částečně překrývat co do tematizace, avšak budou různě vystavěny.

Seriózní média obecně kladou důraz na vyváženost a objektivitu. Očekáváme, že v MF Dnes a Právu se budou objevovat články na téma práv, sociálního kontextu nebo rovnosti s důrazem na relevantní informace, které pomohou veřejnosti lépe porozumět LGBT+ komunitě a jejím proměnným.

U bulvárních periodik se objevují zjednodušené narativy, důraz na emoce, senzaci a šok. Očekáváme články, zaměřující se na kontroverze u známých LGBT+ osobností, nahlédnutí do vztahů, vyšší užití stereotypů, případně sexualizaci LGBT+ komunity. Klást důraz budeme stejně jako u předchozí otázky na rámování, tematizaci, tonalitu, výskyt fotografií a užití stereotypů. Hypotézu lze potvrdit, pokud se budou v seriózních i bulvárních

médiích objevovat totožná témata, avšak v dílčích sledovaných proměnných budou odhaleny rozdíly.

Výzkumná otázka 5 – Jaký je poměr domácích a zahraničních LGBT+ témat?

Hypotéza 5 – Počet článků pojednávajících o domácích tématech bude ve všech periodikách vyšší než počet článků o zahraničních tématech.

Vzhledem k relevanci, prostorové blízkosti, kontextu a aktuálně řešeným problémům v souvislosti s LGBT+ komunitou očekáváme, že počet článků, vztahujících se k ČR, bude vyšší. Zaměříme se tedy na poměr zahraničních článků ku domácím. Hypotézu potvrdíme v případě, že se napříč periodiky objeví větší množství obsahu, zaměřeného na informace z ČR, v porovnání s těmi zahraničními.

Výzkumná otázka 6 – Jaká témata se nejčastěji objevují?

Hypotéza 6 – Nejzastoupenějším tématem bude zrovnoprávnění manželství pro homosexuální páry, jelikož je to téma, které společností nejvíce rezonovalo.

Jelikož z předchozích výzkumů vyplývá, že LGBT+ komunita byla nejčastěji spojována s tématem politiky, předpokládáme, že bude toto téma nejzastoupenější i v našem výzkumu. V kontextu LGBT+ komunity se ve veřejném prostoru značně hovořilo o novele zákona o manželství pro všechny páry. Jelikož je dle předchozích výzkumů homosexualita nejprezentovanější skupinou v médiích a tato novela se jí týká, předpokládáme nejširší pokrytí tohoto tématu. Hypotéza bude potvrzena, pokud se největší množství obsahu zaměří na tuto novelu.

Výzkumná otázka 7 – Jaká je četnost článků v různých obdobích?

Hypotéza 7 – Nejvíce článků, pokrývajících LGBT+ tematiku, bude ve sledovaném období publikováno v srpnu, kdy Prahou prochází průvod hrdosti Prague Pride.

Prague Pride je největší LGBT+ událostí roku v České republice. Z tohoto důvodu předpokládáme nejvíce článků v období, kdy se koná. Nárůst počtu článků očekáváme rovněž v období projednávání novely o zrovnoprávnění manželství. Měřit budeme rok a měsíc zveřejnění článku. Den zveřejnění není pro tento výzkum podstatný. Hypotéza bude potvrzena v případě odhalení největšího množství publikovaného obsahu napříč výzkumem v měsíci srpnu.

Výzkumná otázka 8 – Která část LGBT+ komunity je nejvíce prezentována?

Hypotéza 8 – Nejprezentovanější částí LGBT+ komunity budou gayové.

Tato hypotéza byla zvolena z důvodu, jelikož se této skupiny osob (spolu s homosexuálními ženami) týká nová legislativa, která byla ve zkoumaném období projednávána ve sněmovně. Dle předchozích výzkumů jsou navíc gayové nejčastěji zmiňovanou LGBT+ skupinou v médiích, zároveň se také často objevují ve filmových či seriálových obsazích. Současně předpokládáme jisté přehlížení skupin, jako jsou asexuálové, demisexuálové, genderfluid a další. Hypotéza bude potvrzena v případě zaznamenání nejvyššího výskytu gay orientace ve zkoumaných textech.

Výzkumná otázka 9 – Z jaké zpravodajské hodnoty média nejčastěji vychází?

Hypotéza 9 – Nejsilnější zpravodajskou hodnotou bude kontinuita.

Naše hypotéza navazuje na výzkum Kateřiny Pickové, která ve svém výzkumu z roku 2018 kontinuitu označila jako nejužívanější. (Picková, 2018: 94) Bude pro nás zajímavé zjistit, jestli tento trend přetrvává a v závislosti na jakých zpravodajských hodnotách se příspěvky o LGBT+ komunitě objevují. Postihnout užití zpravodajských hodnot je pro tento výzkum důležité hned z několika důvodů. Ačkoliv se nejedná přímo o posuzování mediálního obrazu jako takového, dle zpravodajských hodnot novináři rozhodují, zda se daná událost v médiích objeví, či nikoliv. Díky analýze těchto hodnot budeme moci nahlédnout do procesu výběru zpráv a pochopit jednotlivosti, které výběr ovlivňují. Hypotéza bude potvrzena na základě odhalení nejvyššího počtu užití této zpravodajské hodnoty.

Výzkumná otázka 10 – Jaké rámování je nejčastěji využito u textů s LGBT+ tematikou?

Hypotéza 10 – Nejčastěji využívaným rámcem bude neutrální pojetí LGBT+ osob.

Při této hypotéze rovněž vycházíme ze zjištění výzkumu Kateřiny Pickové, která tento rámeček označila jako nejužívanější. (Picková, 2018: 96) Vzhledem k faktu, že prováděla výzkum u dvou periodik, a sice českých Lidových novin a slovenského deníku SME, očekáváme, že podobné rámovací tendence by se mohly projevit také u našeho výzkumu.

Rámování je jedním z důležitých aspektů prezentace jakéhokoliv tématu médií. Skrze zvýraznění či zamlčení dílčích informací lze směřovat čtenářovu pozornost určitým směrem. Mediální rámce tedy mají jednoznačný vliv na mediální obraz LGBT+ komunity a jejich sledování je pro tento výzkum přínosné. Hypotéza bude potvrzena na základě odhalení nejvyššího množství daného rámování.

2.5 Výzkumný vzorek

Pro tuto analýzu byla vybrána 4 česká periodika – Právo, MF Dnes, Blesk a Aha!. Jedná se o 4 nejčtenější seriózní a bulvární periodika v České republice. Vzorek byl vybrán tak, aby byly tituly k dostání po celé republice, tudíž k nim má přístup kterýkoliv občan našeho státu. Zařazeny byly nejčtenější listy, jelikož zasahují nejširší množství obyvatelstva a nabízí tedy možnost zachytit vnímání LGBT+ komunity velkého množství čtenářů tak, jak jej konzumují z médií. Všechny vybrané tituly mají i své online verze, pomocí kterých lze čerpat podobný obsah i elektronicky bez nutnosti fyzického výtisku.

Každé z vybraných periodik má jiné personální složení, profilaci, historii i styl komunikace. Tato různorodost obohatí výzkum o poznání rozdílu v prezentaci sexuálních menšin v závislosti na různých typech periodik. Periodika a jejich profilace byla blíže popsána v teoretické části. Seriózní a bulvární typy periodik jednoznačně čtenářsky zasahují různé vrstvy společnosti, což umožní popsat rozdílnost prezentace LGBT+ komunity v různých vrstvách obyvatelstva.

Analýza periodik zahrnuje veškeré články, zabývající se LGBT+ tematikou, které v daných periodikách vyšly od 1. září 2020 do 1. září 2023. Výsledkem tedy bude ucelený obraz prezentace LGBT+ komunity za poslední tři roky. Tento časový rámec byl zvolen na základě množství článků, které bylo možno analyzovat. Zároveň přinese nejčerstvější informace ohledně probírané tematiky. Stanovené časové období současně zahrne i témata, která českou společností silně rezonovala. Ať už se jedná o střelbu na gaye na Slovensku z roku 2022, po které byla v Praze uspořádána demonstrace, nebo o projednávání legalizace manželství pro stejnopohlavní páry.

Jako elektronický zdroj článků nám posloužila databáze Anopress, která denně aktualizuje a shromažďuje texty z různých mediálních kanálů. Abychom zachytili všechny články, týkající se zkoumaného tématu, byla vybrána tato kombinace klíčových slov: LGBT, lesba, gay, bisexuál, transsexuál, homosexuál, Prague Pride, manželství pro všechny, pansexuál, asexuál, queer, nebinární, genderqueer a bigender. Při konstrukci tohoto výčtu klíčových slov byl brán zřetel na to, abychom zachytili všechny skupiny na LGBT+ spektru. Při vyhledávání článků s klíčovým slovem polysexuál (a podobné) jsme však nenašli ani jediný text, proto jsme se rozhodli tato slova nepoužít.

Ve výzkumu tedy byly využity všechny články, které obsahovaly jedno z těchto klíčových slov. Databáze Anopress umožňuje pro takovéto případy využití operátorů. Přesné

znění klíčových slov, které byly zadány do databáze zní takto: „*LGBT OR lesba OR gay OR bisexuál OR transsexuál OR homosexuál OR Prague Pride OR manželství pro všechny OR pansexuál OR asexuál OR queer OR nebinární OR genderqueer OR bigender*“.

Při prvotním zadání klíčových slov a výše zmíněného tříletého období bylo množství článků 1 004. Některé články však byly vyřazeny, neboť se přímo netýkaly LGBT+ komunity, a tedy byly pro popis prezentace LGBT+ komunity nerelevantní. Texty, které přímo nepojednávaly o LGBT+ komunitě, ale pouze se o ní okrajově zmiňovaly, rovněž nebyly použity.

Některé texty sice Anopress dle klíčových slov zařadil do vzorku, avšak nepojednávaly o sexuální orientaci či identitě, a tudíž se nijak netýkaly zkoumaného tématu. Příkladem je americký zpěvák Marvin Gaye, irská skupina Enola Gay, sportovec Lester Lescay Gay, Pamela Gay Carter, Eric Gay, Amandine Gay, John Gay nebo ostrov Lesbos. Vynechány byly také články, které se okrajově zmiňují o postavách ve filmech, seriálech či knihách, ve kterých figurují neheterosexuální postavy. Několik článků se rovněž zmiňovalo o komediálním divadelním představení „*Na Vánoce budu gay*“. Téma LGBT+ v kultuře ovšem zařazeno bylo, zahrnuje však pouze kulturní díla, která korespondují s hlavním tématem práce a zabírají se problémy, spojenými s touto komunitou. Objevovaly se také texty na téma opičích neštovic či HIV, při kterých byli homosexuálové zmíněni jako ohrožená skupina. Tyto texty byly vynechány.

Častým případem bylo také zmínění LGBT+ komunity při vyjmenovávání menšin nebo u politiků, kteří představovali svou agendu. Manželství pro všechny se rovněž zmiňovalo u politických článků pouze jako téma, na kterém se strany neshodnou, více se však tímto tématem text nezaobíral. Rozhovory, jejichž stěžejní téma nebyla LGBT+ komunita či dílčí téma, které se této komunitě týká, byly také vyřazeny. Pokud bylo náročné určit hlavní téma článku, byl vodítkem rozsah prezentace. Pokud se alespoň polovina textu věnovala výhradně LGBT+ komunitě či tématu spojenému s ní, byl článek použit.

Do výzkumu se nedostaly také články, jejichž obsah sice referoval o sexuální orientaci či genderové identitě dané osoby, avšak tato informace nebyla nijak důležitá pro článek či jeho vznik. Příkladem jsou například texty o nových známostech slavných osobností s člověkem z LGBT+ komunity, kde je však tato skutečnost pouze zmíněna a dále se tímto faktem text nezaobírá. Na základě uvážení byly některé texty vynechány z důvodu irelevance.

Vynechána byla rubrika Krátce u deníku Právo, jelikož ve zkratce prezentuje několik zpráv, z čehož se ve všech případech pouze jedna zmiňovala o LGBT+ komunitě. Další vynechanou rubrikou byla (ze stejného důvodu jako rubrika předchozí) rubrika s názvem Sobotní zápisník z Malé Strany u Mladé fronty DNES.

Původní penzum článků, vyhledaných dle klíčových slov zmíněných výše, čítalo 1 004 textů. Z tohoto množství bylo vybráno konečné množství 352 článků, které byly analyzovány.

2.6 Sledované proměnné

Pro zodpovězení výše zmíněných výzkumných otázek bylo třeba určit kategorie pro kódování textů. K jednotlivým článkům budou přiřazeny hodnoty, jejichž opis naleznete v kódovací knize. Po zakódování a vyhodnocení dat nám tyto číselné hodnoty poskytnou srovnatelné statistické výstupy pro potvrzení či vyvrácení hypotéz.

Sledované proměnné byly nastíněny v kapitole o výzkumných otázkách. Tato kapitola slouží k jejich upřesnění a stanovení podmínek, za kterých budou hodnoty přiřazovány. Jedná se o důležitý aspekt kvantitativní obsahové analýzy, neboť je důležité zajistit, aby byl výzkum opakovatelný pro další výzkumy. V rámci kódování bylo stanoveno těchto 16 sledovaných identifikátorů:

1. Titulek

První sledovanou proměnnou byl titulek. Tento údaj slouží pouze pro identifikaci daného textu a nebude dále hlouběji analyzován. Titulkem je pro tento výzkum myšlen název článku, tedy krátký text, který uvádí obsah pod ním. V případě rubriky Skicář Václava Teichmanna, která titulky neobsahuje, jsme pro lepší orientaci zaznamenali také číslo, které bylo textu přiřazeno systémem Anopress. Číslo článků, užitých ve výzkumu, jsou dohledatelná po zadání klíčových slov, sledovaného období a zdrojů v databázi Anopress.

Nutno také dodat, že do analýzy současně řadíme i obsah, jehož součástí je pouze fotografie a krátký text. Pokud nebude titulek k dispozici, zaznamenáme číslo článku či jakkoliv jinak identifikujeme text tak, aby byl v serveru Anopress opakovaně identifikovatelný.

2. Periodikum

Jednou z prvních sledovaných proměnných bude periodikum, které článek publikovalo. Identifikováno bude jedno z periodik z možností Mladá fronta Dnes, Právo, Aha! a Blesk. Tato proměnná nám následně poslouží k porovnání množství příspěvků jednotlivých médií, ale také při posuzování proměny obsahu v závislosti na bulvární či seriózní profilaci daného listu. Údaj je zjistitelný v databázi Anopress.

3. Rok publikace

Údaj o roku publikování článku bude užitečný k porovnání trendu vývoje zobrazování LGBT+ komunity. Zaznamenány budou roky 2020, 2021, 2022 a 2023. Údaj je zjistitelný v databázi Anopress.

4. Měsíc publikace

Pro určení rozložení množství těchto textů v rámci roku je důležité sledovat také měsíc vydání. Podle této proměnné později stanovíme, jestli se počet článků ohledně LGBT+ v průběhu roku mění a jak. Zaznamenáno bude všech 12 měsíců, kromě roků 2020 a 2023, které jsou ohraničeny 1. zářím.

Údaj je zjistitelný v databázi Anopress. Přesné datum vydání jsme nezahrnovali, jelikož pro tento výzkum není relevantní. Cílem je popsat množství publikovaného obsahu v širším časovém horizontu.

5. Výskyt fotografie

Pro prezentaci jakékoliv komunity v médiích jsou důležité nejen texty, ale také obrázky a fotografie, které jsou často s články spojeny a čtenáře zaujmou na první pohled. V úvahu nebereme umístění a velikost fotografie, jelikož se jedná pouze o doplňkovou proměnnou k zachycení celkového dojmu z prezentace LGBT+ komunity. Do analýzy nezahrnujeme fotografie autorů, které se často vyskytují v názorové rubrice, jelikož nejsou směrodatné pro tento výzkum. Fotografie či jiné vizuální přílohy jsou zjistitelné v serveru Anopress či u fyzických výtisků daných vydání.

6. Téma fotografie

Zaznamenáno bude také téma fotografie. Pokud bude článek obsahovat více fotografií, zakódujeme všechna témata, která se na fotografiích objeví. Jedna fotografie může mít více témat. Kategoriemi jsou:

- **LGBT+ osobnost** – Toto téma bude zakódováno v momentě, kdy bude na obrázku vyobrazena (známá) LGBT+ osobnost. Počítáme nejen s přítomností celebrit, ale také s LGBT+ aktérem článku, jehož příslušnost k této komunitě jednoznačně vyplývá z textu (např. u rozhovoru s transgender osobou).
- **Běžní účastníci LGBT+ akcí** – Toto téma je jedním ze dvou sledovaných témat u zobrazování účastníků LGBT+ akcí. Zakódováno bude u fotografií s běžnými návštěvníky Prague Pride či jiných akcí, bez vyzývavého oblečení, výrazného make-upu či masek na obličeji.
- **Extravagantní účastníci LGBT+ akcí** – Druhé téma pro zobrazování návštěvníků LGBT+ akcí bude zakódováno v případě zobrazení účastníků ve vyzývavém oblečení, v maskách či jinak extravagantně vyhlížejících. Jako extravagantní bude pro tento výzkum označováno takové vyznění, které není běžně akceptováno ve veřejném prostoru.
- **Osobnosti podporující LGBT+** - Kategorie bude zakódována v případě zobrazení osobnosti, která aktivně podporuje LGBT+ komunitu a její práva či vyjadřuje odpor vůči diskriminaci této komunity.
- **Ilustrační fotografie** – Toto téma bude zakódováno v případě zobrazení ilustračních záběrů LGBT+ osob, vlajek či míst.
- **Fotografie zobrazující aktéra článku** – Tato kategorie bude zakódována v případě, že článek pojednává o události, ve které figuruje daná osoba, která se však nedá zařadit ani do jedné z předchozích kategorií. Příkladem může být prezident, politik či útočník.

7. Žánr

V návaznosti na předchozí výzkumy v České republice jsem se rozhodla zaměřit i na určení žánru jednotlivých článků. Zaznamenávat budu, zda se jedná o text zpravodajský, nebo publicistický. Zvláštní kategorii pak budou mít názory čtenářů. Výsledky následně poslouží ke komparaci s dříve zjištěnými informacemi a poskytnou tedy náhled na danou problematiku v širším časovém horizontu. Vyhodnocovat budeme poměr těchto textů a sledovat jeho vývojový trend. Publicistické texty obsahují „*kromě racionálních prvků i prvky emotivní, využívá jazykové i kompoziční postupy literární (např. metafor), různé jazykové vrstvy včetně nespisovných (např. v charakteristice postav apod.)*.“ (Halada, Osvaldová, 2023: 206) Mezi publicistické žánry patří např. komentář, fejeton, recenze, interview nebo sloupek. Zpravodajské texty jsou naproti tomu „*přesné, vyvážené, nepředpojaté a poctivé při výběru, zpracování a prezentaci, nestranné, aktuální, včasné, jasné a srozumitelné. Tomu by měl odpovídat i jazyk, který by měl být jasný, stručný, bez emocí a metafor*.“ (Ibid: 294) Při kódování budeme vycházet z těchto definic textů a úsudku výzkumníka. Vodítkem pro kódování bude také rubrika, ve které daný text vyšel. Kategorie názorů čtenářů bude rozpoznávána dle rubriky a uvedeného křestního jména autora.

8. Tonalita

Určení tonality (zjednodušeně vyznění článku) bude rovněž jednou z podstatných analyzovaných proměnných. Kategorie pozitivní, negativní či neutrální tonalita budou určovat na základě expresivity, citové zabarvenosti slov, celkového vyznění článku, kontextu a ohrožování či oslavování komunity.

Pozitivní tonalita bude zvolena v případě, že bude text vykreslovat LGBT+ komunitu přívětivě, oslavovat ji, případně vyzdvihovat.

Negativní tonalita bude zvolena v případě, že budou v textu přítomny negativně zabarvená či hanlivá slova (např. buzna nebo teplouš), útoky na LGBT+ komunitu či její akce, upírání jejich práv, případně zesměšňování nebo diskriminace.

Neutrální tonalita bude zvolena v případě, že bude text obsahovat neutrální informování o jakémkoliv tématu, týkajícím se LGBT+ komunity. Součástí nebudou citově zabarvená slova, útoky ani oslavy vůči LGBT+ komunitě.

9. Lokalizace

Další proměnnou bude určení, zda se jedná o text z oblasti domácí či zahraniční. Soustředit se budeme na téma článku a prostředí, do kterého je text zasazen. Sledovat poměr zahraničních a domácích témat je relevantní pro zachycení proměnných, které se při prezentaci domácích a zahraničních témat objevují.

10. Výchozí zpravodajské hodnoty

Pro postihnutí způsobu výběru témat novináři byla zařazena také proměnná na užití zpravodajských hodnot. Voleno bude mezi výčtem následujících sedmi zpravodajských hodnot dle Galtunga a Ruge:

- Jednoznačnost – bude zvolena na základě přítomnosti jednoduchého sdělení, které nevyžaduje rozsáhlejší opis
- Překvapení – bude zvolena v případě přítomnosti nečekané (případně šokující) informace
- Kontinuita – bude zvolena na základě navazujícího sdělení, které doplňuje a rozvíjí sdělení předchozí
- Elitní národy – bude zvolena u článků s výskytem elitních národů jakožto aktérů či vlivu na ně. Mezi elitní národy bude zařazeno 10 nejvlivnějších zemí světa dle článku „*Most Powerful Country in the World 2024, List of Top-10*“, který sestavil žebříček na základě vedení země, politického vlivu, ekonomického vlivu, silné mezinárodní aliance a silné armády. (Arora, 2024) Elitními národy pro tento výzkum tedy jsou Američané, Číňané, Rusové, Němci, Britové, Korejci, Francouzi, Japonci, obyvatelé Saúdské Arábie a Spojených arabských emirátů.
- Elitní osoby – bude zvolena v případě odkazu k významné osobnosti (zpěvák, politik, biskup atp.)
- Personalizace – bude zvolena u příspěvků, ve kterých se bude téma vztahovat ke konkrétní osobě či skupině osob
- Negativita – bude zvolena v případě upřednostnění negativní zprávy

Při sledování zpravodajských hodnot jsem se stejně jako Šudřich a Picková, ve svých výzkumech obdobného tématu z roku 2014 a 2018, rozhodla nezařadit hodnotu frekvence

a kompozice, jelikož není v kapacitách výzkumu posoudit tyto hodnoty pouze na základě článků, které se objeví v analýze.

Zároveň jsem se rozhodla vynechat hodnotu práh pozornosti, neboť souvisí s negativitou a překvapením, jež jsou zahrnuty, a hodnotu smysluplnosti, protože bereme v úvahu jednoznačnost. Vynecháváme i konsonanci, jelikož se zaobírá tématy, předvídatelností či stereotypy, které obsáhne v jiných proměnných, stejně jako kompozici, která odkazuje k vyváženosti. Vynechané zpravodajské hodnoty dle našeho názoru nejsou pro tento výzkum příliš důležité. Zároveň pracujeme s omezeným rozsahem práce, proto bylo nutné seznam sledovaných jednotek redukovat. Zaznamenaných zpravodajských hodnot může být u jednoho textu více.

11. Reprezentace části LGBT+ komunity

Ve výzkumu bude rovněž proměnná na zastoupení jednotlivých částí LGBT+ komunity. Z předchozích výzkumů víme, že míra zastoupení homosexuálů je větší než míra prezentace genderqueer, asexuálů a podobně. Zaměřím se tedy na výskyt těchto minorit v analyzovaných textech. V úvahu budu brát tyto kategorie:

- Lesba
- Gay
- Transsexuál/transgender
- Bisexuál
- Nebinární
- Asexuál
- Pansexuál
- Demisexuál
- Queer
- Genderfluid/genderově fluidní
- Agender
- Bigender

- Genderqueer

Pokud se článek zmíní o homosexuálech, zakódujeme přítomnost kategorie gay a lesba. Stejně tak učiníme v případě, že se text zmiňuje o dvou osobách stejného pohlaví či stejnopohlavním páru nebo stejnopohlavním manželství. Pokud však bude článek pojednávat o tom, že je daný muž homosexuál, bude zakódována pouze proměnná gay. Tato orientace bude také zakódována v případě, že se článek bude zmiňovat o muži a jeho partnerovi či příteli, i když nebude explicitně zmíněna jejich orientace. Podmínkou je, aby z textu jednoznačně vyplývala daná sexuální orientace, nikoliv samotné slovo. V případě, že v článku bude stát „jeho/její orientace je genderově fluidní“, bude zakódován genderfluid. Tímto přístupem budou orientace a identity kódovány.

V případě gay baru nebude zakódován gay, jelikož je našim cílem postihnout počet zmínek o odlišných orientacích. Řešení dané situace bylo zvoleno také s ohledem na skutečnost, že gay bary jsou cíleny na celé spektrum genderových identit i sexuálních orientací a mohly by zkreslovat výsledky. Zastoupení dané orientace tedy bude zaznamenáno v případě, že je tato přímo zmíněna v textu, či z něj jednoznačně vyplývá.

12. Citovaný řečník

Pro postihnutí trendu zobrazování LGBT+ komunity je zapotřebí sledovat také proměnnou řečníků. Zástupci LGBT+ komunity jsou dle předchozích výzkumů v počtu citací v menším poměru, než je tomu u většinové společnosti, která se k tématu LGBT+ komunity vyjadřuje. Proto bude zajímavé nahlédnout, jestli (a případně jak) se tento trend vyvíjí. Hodnotit budeme, zda je řečník příslušník LGBT+ komunity, či nikoliv. Citovaný řečník bude zakódován pouze v případě, že se v článku nachází jeho citace v uvozovkách. Nikoliv v případě, kdy se jedná o názorový text daného autora. V případě, že bude text doplněn o citace obou stran, bude tak také zaznamenáno.

Příslušníkem LGBT+ komunity (jak ho chápe tento výzkum) je i zástupce organizace, bojující za práva LGBT+ komunity.

13. Tonalita citace

Důraz bude kladen také na vyznění citace. Zda média poskytují rovnoměrný prostor odpůrcům a příznivcům LGBT+ komunity. Pozitivita, neutralita a negativita bude hodnocena dle stejných měřítek, jako je tomu u tonality celého článku. V případě více citací obou stran bude nahlíženo na souhrnné převažující vyznění citací.

14. Téma článku

Zajímat nás bude mimo jiné i téma, o kterém článek pojednává. Zaměříme se na:

- Manželství pro všechny – Jelikož je našim záměrem postihnouti projednávání této novely v ČR, nebudeme takto kódovat legalizaci svazků u zahraničních zemí. Tuto situaci zakódujeme jako jinou právní úpravu i s přihlédnutím na skutečnost, že konkrétní podmínky svazků mohou být odlišné.
- Střelba na Slovensku – Zde přiřadíme články, pojednávající o střelbě u baru Tepláreň na Slovensku.
- Prague Pride či jiné LGBT+ akce – Tato kategorie obsahuje podpůrné LGBT+ akce.
- Jiné právní úpravy a politická témata, týkající se LGBT+ komunity – Do této kategorie budou přiřazeny takové články, které se budou zabývat právními úpravami. Příkladem je umožnění adopce homosexuálním párům či téma úřední změny pohlaví.
- Anti-LGBT+ akce a organizace – Toto téma bude přiřazeno článkům, referujícím o akcích a organizacích, které protestují proti LGBT+ komunitě či nepodporují její práva.
- Vztahy a události LGBT+ slavných či podporujících – Tato kategorie obsahuje texty, které se zabývají vztahy a událostmi LGBT+ osobností. Příkladem může být svatba snowboardistky Pančochové, články o oslovování Demi Lovato nebo o režisérce Daniele Špinar.
- LGBT+ problematika ve spojení se sportem – Do této kategorie spadají například články o událostech v NHL (které souvisely s LGBT+) či o transsexuálech ve sportu.
- Příběhy běžných LGBT+ osob – Tato kategorie postihne texty, soustředící se na rozhovory s běžnými LGBT+ lidmi a představení jejich příběhu.
- LGBT+ a církve – Do této kategorie náleží texty, které spojují LGBT+ problematiku a náboženství.

- Coming out – Tato kategorie obsahuje texty, které se zaměřují na coming out (přiznání se k sexuální orientaci či genderové identitě).
- Útoky na LGBT+ a diskriminace – Texty pojednávající o jiném útoku na LGBT+, než je střelba u baru Tepláreň, budou zakódovány do této kategorie. Spolu s nimi zde také náleží články o diskriminaci LGBT+.
- LGBT+ a zdravotnictví – Zde budou přiřazeny články, které budou pojednávat o LGBT+ komunitě v rámci zdravotnictví.
- LGBT+ a kultura – Do této kategorie budou zařazeny články, které se zaměřují na LGBT+ ve spojení s filmy, dokumenty, pořady či pohádkami. Kódovat zde lze také texty zaměřené na místa a podniky pro LGBT+ komunitu.
- LGBT+ ve spojení s tématem práce – Zde patří články na téma začlenění LGBT+ komunity do pracovního procesu a zlepšování pracovního prostředí.
- Transsexualita – Tato kategorie obsáhne články, které se zaměřují na transsexualitu, avšak nedají se zařadit ani do jedné z výše zmíněných kategorií.
- Nebinarita – Do této kategorie spadají texty, které se věnují nebinaritě a současně se nedají zařadit ani do jedné výše zmíněné kategorie.
- Podpora LGBT+ veřejností a značkami – Poslední kategorie obsahuje texty, zaměřující se na podporu LGBT+ komunity ze strany veřejnosti a značek.

Zaznamenáno bude hlavní téma článku, nikoliv pouhá zmínka. Pokud bude tedy článek referovat o Prague Pride a v rámci textu se jeho část věnuje také novele o zrovnoprávnění manželství, bude zaznamenáno pouze téma Prague Pride.

15. Užití stereotypů

Předem bylo stanoveno několik stereotypů, u kterých předpokládáme, že se v textech objeví. Stereotypy byly zvoleny na základě předchozích výzkumů a zjištění jejich přítomnosti ve veřejném prostoru. Patří mezi ně:

- Homosexualita jako nemoc
- Gayové jako přehnaně femininní

- Lesby jako přehnaně maskulinní
- Sexualizace LGBT+
- Promiskuita LGBT+
- Bůh homosexualitu neschvaluje

Při výskytu některého (či více) z těchto stereotypů se tato skutečnost zaznamená. U stereotypů se zaměříme na jejich výskyt pouze v textu.

16. Rámování

Poslední sledovanou proměnnou je rámování článku. Rámce byly stanoveny na základě předchozích výzkumů Pickové (2018) a Šudřicha (2014). Jsou to:

- Neutrální pojetí LGBT+ témat – bude zvoleno, pokud bude článek referovat o daném tématu bez jakéhokoli názoru či pohledu na LGBT+ komunitu a témata s ní spojená.
- LGBT+ jako společenská hrozba – bude zvoleno, pokud bude článek vykreslovat LGBT+ jedince jako hrozbu pro společnost, její fungování a hodnoty.
- Pozitivní vykreslení LGBT+ osob a jejich akcí – bude zvoleno, pokud bude článek kladně vykreslovat akce sledované komunity a jejich účastníky.
- Negativní vykreslení LGBT+ osob a jejich akcí a protesty/útoky – bude zvoleno, pokud bude článek negativně vykreslovat akce sledované komunity a jejich účastníky či útoky a diskriminaci těchto osob.
- Vztah LGBT+ osob a náboženství – bude zvoleno, pokud bude článek spojoval sledovanou komunitu s náboženstvím.
- Názory veřejnosti na LGBT+ - bude zvoleno, pokud bude článek vystavěn na jakýchkoli názorech společnosti na sledovanou komunitu.
- LGBT+ osoby mají rovnocenná práva a ochranu – bude zvoleno, pokud bude z článku vyplývat, že by sledovaná komunita měla mít stejná práva a ochranu jako většinová společnost.

- LGBT+ příslušnost jako element výhradně soukromého života – bude zvoleno v případě vykreslení sledované komunity a jejích projevů jako něčeho, co by se nemělo objevovat na veřejnosti.
- Postoje státu vůči LGBT+/názory politiků - bude zvoleno v případě politického rámování (např. projednávání novely o zrovnoprávnění manželství).
- Společnost jako přehnaně tolerantní – bude zvoleno, pokud bude společnost ve spojení rámována jako přehnaně tolerantní vůči sledované komunitě.

Pro každý text bude zvoleno 1 rámování v závislosti na celém textu. Například pro zakódování rámce „*Negativní hodnocení LGBT+ akcí*“ nestačí, aby byla v textu zmínka o negativním hodnocení. Rámec se musí projevat v celé šíři daného textu.

U publicistických textů (jakož i názorů čtenářů) nelze zakódovat rámec „*Názory veřejnosti na LGBT+*“. Důvodem je snaha zachytit rámování konkrétněji.

Sledování mediálních rámců je pro tuto práci důležité. Především proto, že tvoří jakýsi kontext prezentace témat spojených s LGBT+ komunitou. Nesnažíme se tedy pouze postihnout témata, prezentovaná v článku, ale také způsob jejich popisu.

Tyto kategorie byly sestaveny s ohledem na postihnutí specifických požadavků tohoto výzkumu a na předchozí výzkumy, se kterými byl porovnáván. Před provedením výzkumu byly ověřeny na užším vzorku článků v rámci předvýzkumu pro odhalení jejich nedostatků. Cílem bylo rovněž zjistit, zda jsou kategorie a kritéria jejich kódování dostatečně úzce zvoleny. Předvýzkum odhalil pouze nutnost konkrétněji upřesnit kritéria zakódování výskytu sexuálních orientací a rozšířit kategorii „*téma fotografie*“.

Následoval samotný výzkum, který probíhal v březnu roku 2024. Analýzu prováděla sama autorka pomocí kódovací knihy v programu Microsoft Excel.

3 Analytická část

Tato část práce se věnuje prezentaci výsledků výzkumu a potvrzení či vyvrácení hypotéz. Na základě zjištění, zakódovaných v kódovací knize, se pokusím přehledně odprezentovat jednotlivé předměty zájmu a následně potvrdit či vyvrátit hypotézy představené v metodologické části. Jednotlivé segmenty zkoumaných proměnných budou rozděleny do dílčích podkapitol. Pro větší přehlednost bude text prokládán grafy. Primárním cílem této práce je zodpovězení otázky: *Jaký je mediální obraz LGBT+ komunity ve sledovaném období?* Tuto otázku zodpovíme jako poslední, předcházet jí budou otázky, zaměřené na dílčí segmenty prezentace LGBT+ komunity, ze kterých následně vyvodíme odpověď na hlavní výzkumnou otázku.

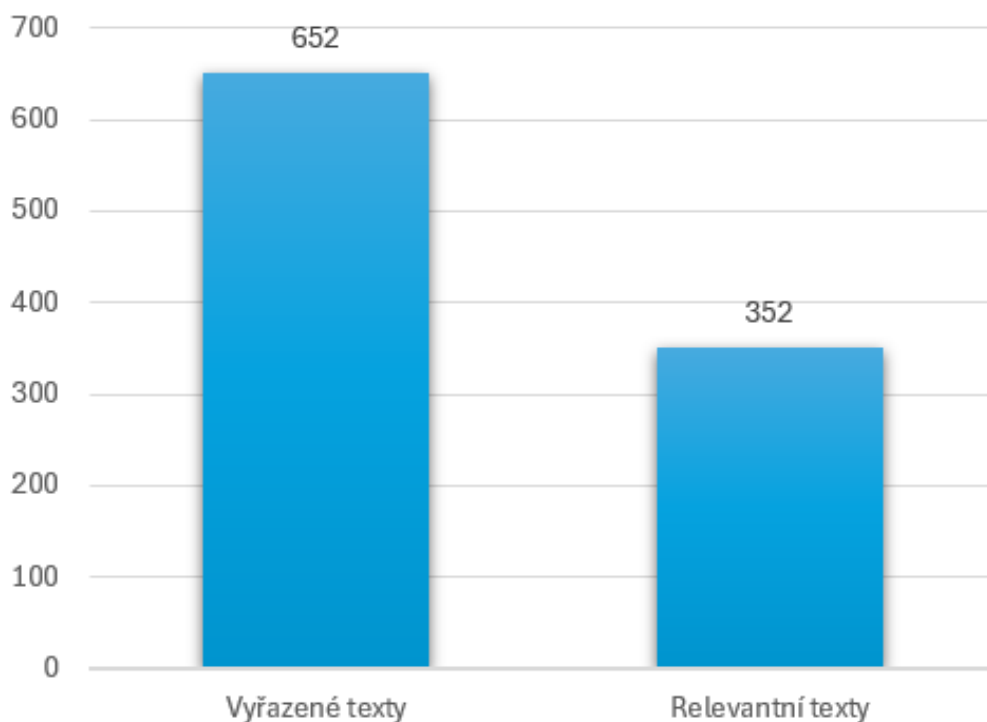
3.1 Prezentace výsledků výzkumu

V této podkapitole rozčleníme sledované proměnné a interpretujeme zjištění, která přinesla obsahová analýza na téma mediální obraz LGBT+ komunity ve stanoveném období. Zaměříme se na podrobné popsání uvedených výsledků a jako příklady vypíšeme titulky textů, které se ve výzkumu objevily, pro co nejlepší orientaci a vzhled do dané analýzy¹⁷. Pokud to bude charakteristika proměnné vyžadovat, budou do textu zařazeny také citace z článků pro co nejvyšší transparentnost. Text bude prolínán grafy, jejichž seznam naleznete na nejzazších stranách této diplomové práce. Grafy byly vytvořeny v programu Microsoft Excel.

3.1.1 Množství obsahů

Prvním krokem výzkumu byla selekce dat. Po zadání klíčových slov, která byla podrobně popsána kapitole věnující se výzkumnému vzorku, a sledovaného období spolu se zdroji server Anopress zobrazil 1 004 článků. Následovala selekce těchto dat na základě relevance pro tento výzkum. Tato selekce stanovila konečný počet novinových textů pro tento výzkum, a to 352, což činí 35,1 % z původního seznamu.

¹⁷ V kulatých závorkách bude následovat periodikum, datum publikace a strana pro upřesnění. Texty jsou dle titulku dohledatelné v serveru Anopress

Graf 1 Množství použitého a vyřazeného obsahu

Důvodů pro vyřazení tohoto množství obsahu bylo několik. Do výzkumu byly zahrnuty pouze takové texty, jejichž primárním tématem byla LGBT+ komunita či jiné téma, které se jí přímo dotýkalo. V původním souboru se rovněž nacházely texty, které systém dle klíčových slov chybně zařadil. Vyřazeny byly některé rubriky a také texty, které se sice zmiňovaly o LGBT+ komunitě, ale téma nijak dál nerozváděly. Podrobně vykreslenou konstrukci vzorku naleznete v samostatné kapitole v předchozích částech této práce.

V periodikách se často objevovaly texty, které obsahovaly zmínku o LGBT+ v titulku¹⁸, avšak samotný článek se na toto téma nezaměřoval. Příkladem je text s titulkem „Rodiče mysleli, že jsem gay“ (Aha!, 12. 7. 2023, s. 16), který pojednává o Schwarzeneggerovi, jež vzpomíná na své mládí a touze stát se kulturistou. O pochybnostech rodičů ohledně jeho sexuální orientace je zde pouhá zmínka, přesto se daná informace dostala do titulku. Z důvodu výskytu tohoto trendu ve větším množství článků předpokládáme, že téma LGBT+ komunity je stále něčím, co přitahuje pozornost a láká čtenáře k přečtení. Texty tohoto typu však pro tento výzkum nebyly relevantní, tudíž se v něm neobjevily.

¹⁸ Též názvu

3.1.2 Rozložení obsahu dle zdroje a času

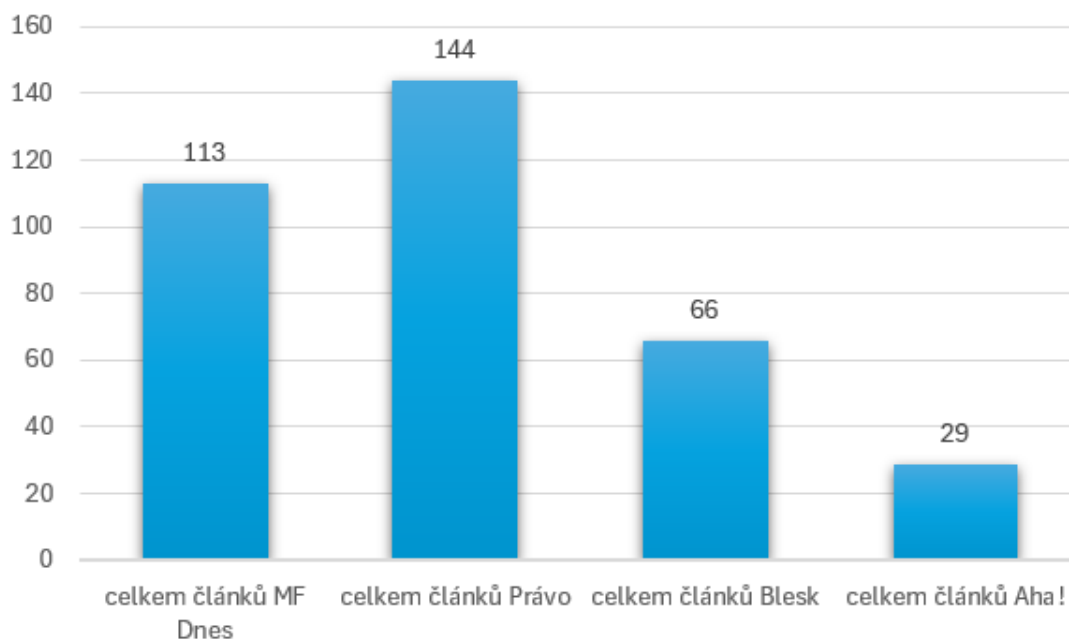
Nyní již přecházíme k samotným sledovaným proměnným. První proměnnou, kterou jsme v našem výzkumu sledovali, byla proměnná množství obsahu v závislosti na jednotlivých periodikách. Sledovanými periodiky byly Mladá fronta Dnes, Právo, Aha! a Blesk. Dva bulvární a dva seriózní tituly, které nám následně přinesou poznání rozdílů v závislosti na této profilaci. Ve sledovaném období, tedy od 1. září 2020 do 1. září 2023, uveřejnilo nejvíce článků, spojených s LGBT+ komunitou, seriózní periodikum Právo. Objevilo se zde celkem 144 textů. Druhým nejvyšším počtem je 113 textů u seriózního MF Dnes, následuje 66 textů bulvárního Blesku a nejméně obsahu, týkajícího se LGBT+ komunity, uveřejnilo (taktéž bulvární) periodikum Aha!, u kterého bylo zmapováno 29 textů.

Seriózní periodika uveřejnila přibližně stejné množství publicistických textů, naproti tomu zpravodajských uveřejnilo Právo výrazně více. Tento rozdíl mezi periodiky tedy způsobily texty zpravodajské. Právo uveřejňovalo signifikantně více textů o různých právních úpravách a politických tématech spolu s LGBT+ ve spojení s církví. Tato témata nejvyšší měrou přispěla k rozdílu počtu textů mezi seriózními periodiky.

Mezi množstvím obsahu u bulvárních a seriózních titulů lze vidět značný rozdíl. Zatímco seriózní periodika publikovala 257 textů, což je 73 % z celkového množství zkoumaného obsahu, bulvární periodika uveřejnila pouze 95 textů. Tento rozdíl způsobilo především referování o novele legalizace manželství pro stejnopohlavní páry, kdy se seriózní tituly zaměřovaly na názory politiků či informování o průběhu projednávání této novely. U bulvárních periodik se takto podrobná analýza projednávání novely neobjevila. Periodika MF Dnes a Právo se zároveň ve větší míře věnovala i jiným právním úpravám, spojeným s LGBT+ komunitou, která bulvární periodika nepokrývala. Tematickou agendu však podrobněji analyzujeme v samostatné podkapitole.

Množství textů, které se periodika rozhodnou zařadit, může ovlivnit mnoho faktorů. Rozdíl v množství obsahu u seriózních a bulvárních médií je především v informování o novele manželství pro stejnopohlavní páry, kdy seriózní periodika o novele kontinuálně informovala, zatímco bulvární periodika se pouze okrajově zmiňovala. Charakteristika bulvárních periodik však tento jev naznačuje a lze předpokládat, že pokrytí politických témat bude u bulvárních a seriózních médií odlišné. Je možno tedy pozorovat odlišné přístupy k danému tématu napříč periodiky. Penzum publikovaného obsahu se tedy periodikum od

periodika liší, v závislosti na jejich profilaci, atraktivnosti tématu pro konzumenty či strategiích.

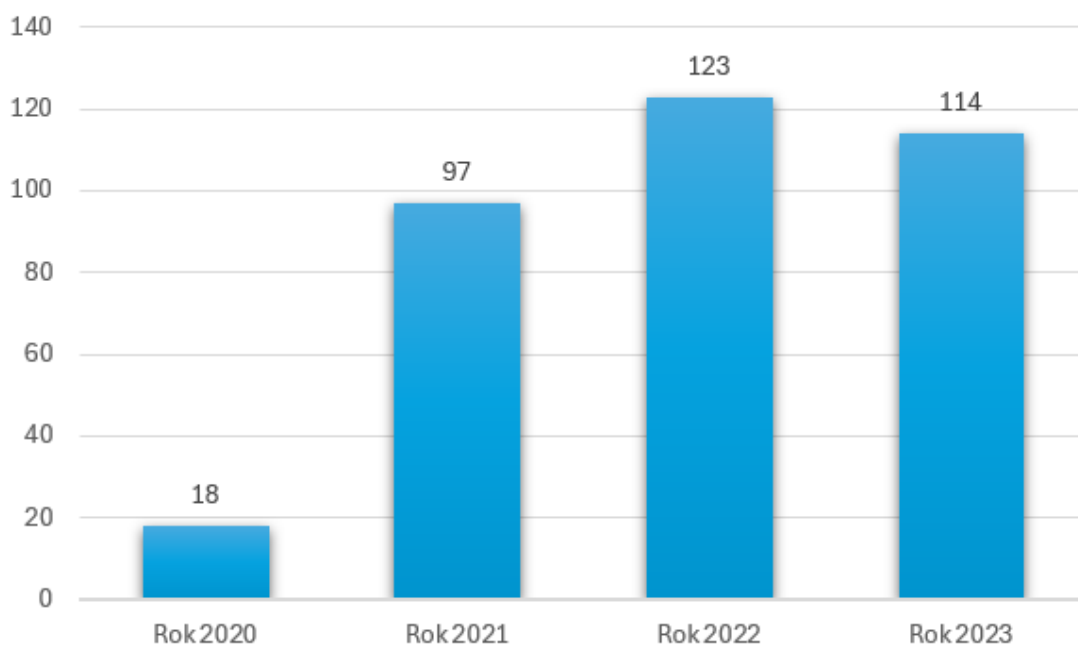

Graf 2 Rozložení článků dle periodika

Kromě zdroje jsme sledovali také vývoj počtu publikovaných textů v průběhu let. Vzhledem k časovému ohraničení výzkumu, konkrétně 1. září 2020 až 1. září 2023, však nejsou roky 2020 a 2023 analyzovány v celé jejich šíři. Toto období bylo zvoleno z důvodu zachycení co nejaktuálnějšího referování o LGBT+ komunitě a tématech s ní spojených. Z průměrných textů, publikovaných v průběhu jednotlivých měsíců však lze předpokládat, že pokud by byl analyzován celý rok 2023, vykazoval by přibližně stejný (ne-li vyšší) počet textů, jako rok 2022. Při porovnání let 2021 a 2022 lze pozorovat nárůst textů věnujících se LGBT+ problematice. Lze tedy mluvit o jakémsi trendu zvyšujícího se počtu obsahu zaměřujícího se na LGBT+ komunitu. Toto tvrzení by však bylo prokazatelnější při výzkumu, který by probíhal v průběhu delšího časového období.

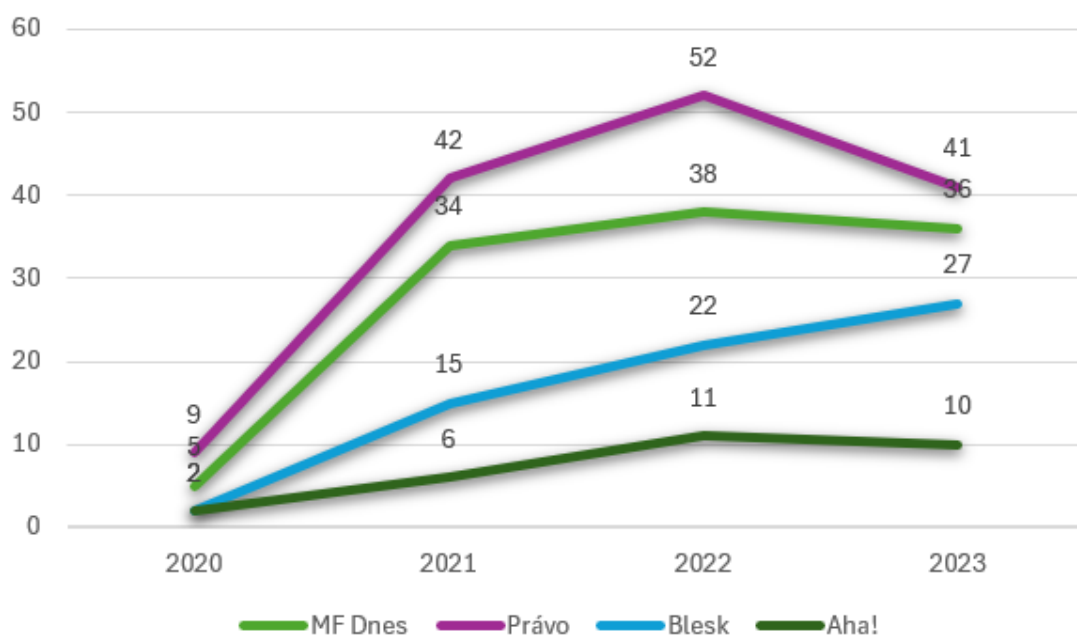
Kateřina Picková provedla obdobný výzkum mezi lety 2006 a 2016, ve kterém zaznamenala 729 článků, které referovaly o LGBT+ osobách v periodiku Lidové noviny. V přepočtu na rok bylo tedy průměrně zveřejněno 72 textů. (Picková, 2018: 52) Lidové noviny se řadí mezi nejčtenější periodika v České republice s 151 000 čtenáři na vydání, což je více, než u zkoumaného bulvárního periodika Aha!. (Mediaprojekt, Asmea, Unie vydavatelů, 2023) V porovnání s našimi výsledky tedy lze pozorovat úbytek v průměrném ročním množství publikovaných textů u námi sledovaných seriózních periodik.

Rozdíl v rámci množství obsahu na téma LGBT+ komunity v průběhu let připisujeme liberalizaci médií, zvýšené pozornosti a tlaku kampaně Jsme Fér ve spojení s tématem legalizace homosexuálních svazků a širšímu zastoupení přiznaných homosexuálních osob ve veřejném prostoru.

Graf 3 Rozložení obsahu dle let

Graf níže zobrazuje stoupající trend v počtu obsahu, vztahujícího se k LGBT+ komunitě, napříč všemi periodiky. V této oblasti tedy nebyly nalezeny signifikantní výkyvy, pouze nepatrné změny v jednotkách textů. Rok 2023 by při zahrnutí celého roku, jak již bylo zmíněno výše, pravděpodobně přinesl obdobné (případně vyšší) penzum obsahu. Lze tedy hovořit o trendu zvyšujícího se počtu obsahů napříč seriózními i bulvárními periodiky.

Graf 4 Rozložení obsahu v průběhu let v závislosti na periodiku

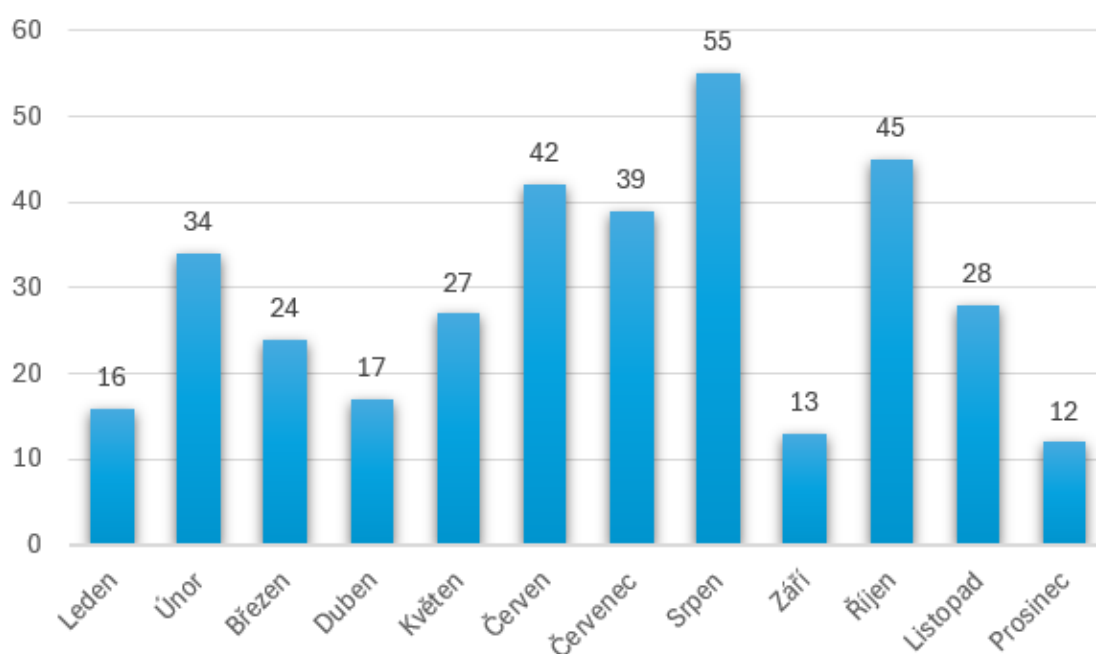
Při bližším pohledu na publikovaný obsah v rámci měsíců lze vidět jisté výkyvy v průběhu roku. Nejvíce obsahu, věnujícího se LGBT+ komunitě bylo publikováno v srpnu, kdy v Praze probíhá festival hrdosti Prague Pride, např. „*Průvodem Prague Pride šlo 60 tisíc lidí*“ (MF Dnes, 15. 8. 2022, s. 12). Jedná se tedy o událost, která médií silně rezonuje napříč jejich profilačním spektrem.

Říjen 2022 přinesl tragickou událost v podobě střelby u baru Tepláreň v sousedním Slovensku, např. „*Dva mrtví po střelbě v centru Bratislavy*“ (Právo, 13. 10. 2022, s. 16). Mediální pokrytí této události a dění, které následovalo, znamenalo zvýšení počtu článků na téma LGBT+ komunity a říjen se tak stal druhým měsícem, ve kterém bylo publikováno nejvíce obsahu.

Následoval červen, kdy v roce 2023 prošel ve Sněmovně návrh na uzákonění manželství pro stejnopohlavní páry prvním čtením, např. „*Poslanci dali šanci manželství pro všechny*“ (MF Dnes, 30. 6. 2023, s. 1). V tomto měsíci v roce 2022 zároveň tehdejší prezident Miloš Zeman prohlásil, že by svatby homosexuálních párů vetoval, např. „*Zeman by vetoval svatby gayů*“ (MF Dnes, 8. 6. 2022, s. 3). Nepřevažovalo zde tedy jediné téma, ale kombinace relevantní a aktuální tematické agendy. Podobně tomu bylo v červenci, kdy se v médiích objevovaly zmínky o brzkém začátku festivalu Prague Pride nebo pochodu za práva sexuálních menšin v maďarské Budapešti.

Znatelný výkyv lze zaznamenat také v měsíci únoru, kdy médií zahýbala zpráva o coming outu českého profesionálního fotbalisty Jakuba Jankta, např. „*Jsem homosexuál. Vadí to?*“ (MF Dnes, 14. 2. 2023, s. 16). Jeho přiznání k homosexuální orientaci přineslo ohlas i v zahraničních periodikách. Média se zabývala názory veřejně známých osobností i samotným průběhem přiznání Jankta, např. „*Votíková: Kubovi jsem držela palce*“ (MF Dnes, 14. 2. 2023, s.18).

V průběhu měsíců lze tedy pozorovat signifikantní výkyvy v počtu publikovaného obsahu. Míra prezentace LGBT+ komunity v průběhu roku tedy silně podléhá aktuálním událostem.

Graf 5 Rozložení článků dle měsíců

Zbylé měsíce nepřinesly signifikantní prezentaci dílčího tématu, ale z většiny referovaly o různorodých tématech, ať už jimi byla problematika LGBT+ ve spojení se sportem, coming outy veřejně známých a celosvětově slavných osobností či zmínění LGBT+ komunity v kultuře.

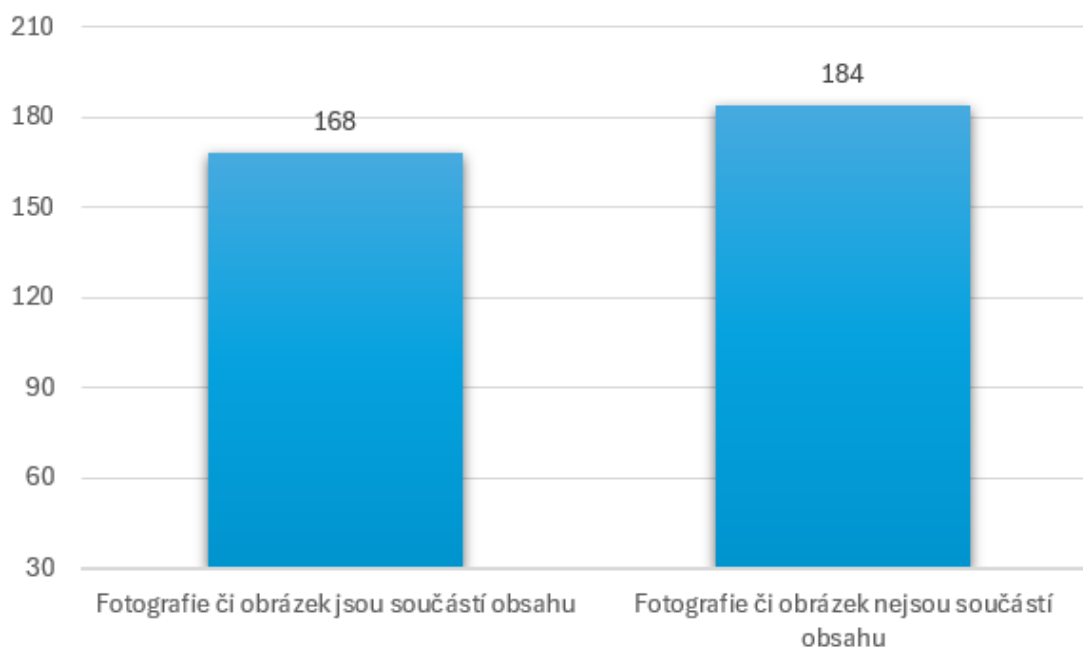
3.1.3 Výskyt a témata fotografií

Pro dokreslení celkového mediálního obrazu LGBT+ komunity jsme se rozhodli zařadit také proměnnou zaměřující se na užití fotografií (případně doprovodných vizuálních materiálů) a jejich tematickou kategorizaci. Užití fotografií a obrázků považujeme za důležitý

prvek v komunikaci LGBT+ témat, díky kterému lze danou informaci zdůraznit či různě prezentovat. Jako výskyt jsme označili všechny případy, kdy fotografie jednoznačně patřila k analyzovanému textu. Jako výskyt jsme rovněž zakódovali kresby u rubriky Skicář Václava Teichmanna.

Fotografie či obrázek byl nalezen u 168 textů z celkového množství 352 analyzovaných článků. Procentuálně se tedy jedná o 47,7 % obsahu, jehož součástí byla tato příloha. Tento počet vnímáme pozitivně s ohledem na fakt, že přítomnost fotografií u textů je jedním z důležitých prvků při podchycení zájmu čtenářů. Zde narážíme na omezení výzkumu, neboť výskyt fotografií by bylo vhodné doplnit také o údaje o rozměru či umístění. Tyto údaje by nám poskytly komplexnější náhled na problematiku užití fotografií.

Kateřina Picková při svém výzkumu analyzovala výskyt fotografií u článků obsahujících LGBT+ témata u Lidových novin a dle jejich výsledků obsahovalo fotografii 42 % analyzovaných textů. (Picková, 2018: 57) František Šudřich zaznamenal celkem 77 fotografií u 85 analyzovaných článků na téma Prague Pride v roce 2011. (Šudřich, 2011: 35) Nutno dodat, že kritéria zařazení fotografií byla u těchto výzkumů odlišná a je tedy nutné brát tato čísla při porovnávání s výsledky našeho výzkumu orientačně. Šudřich kupříkladu analyzoval i počet fotografií, vyskytujících se u analyzovaných textů. U našeho výzkumu byl zaznamenán pouze počet článků obsahujících fotografii a jejich počet nebyl analyzován. Lze však vyvodit, že v návaznosti na zmíněné výzkumy se míra užití fotografií u témat spojených s LGBT+ komunitou v průběhu let mírně zvyšuje.

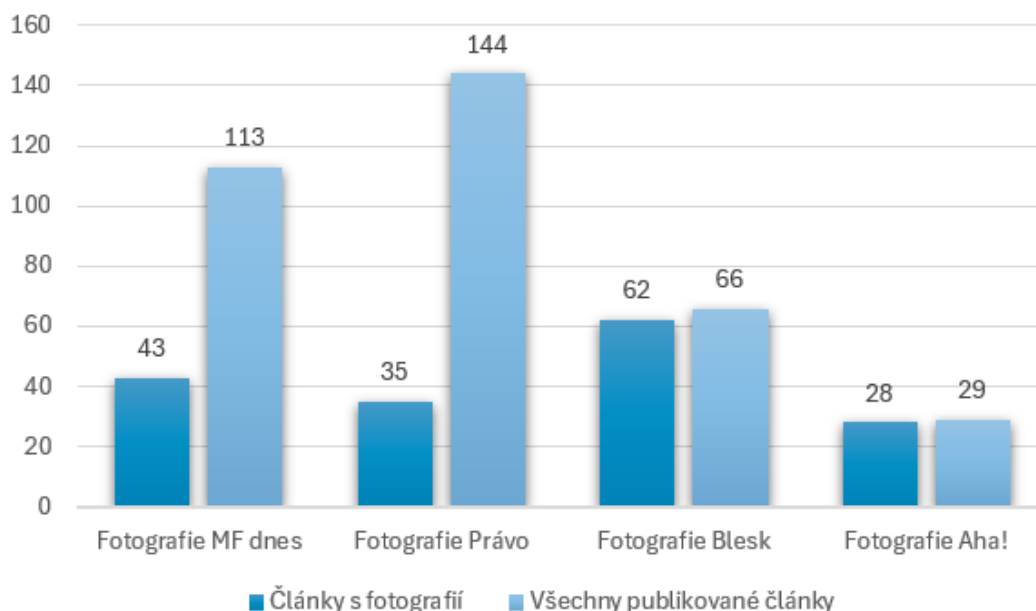
Graf 6 Absolutní počet textů obsahující fotky či obrázky

Pokud se zaměříme na užití fotografií v závislosti na typu periodika, nejvíce článků s fotografií či obrázkem publikoval bulvární deník Blesk. Jelikož by však pouze zmíněný počet článků s fotografií mohl zkreslovat výsledky, je třeba vnímat počet článků s fotografiemi s přihlédnutím na počet celkově publikovaných textů v daném listu. Jak lze vyčíst z grafu níže, u bulvárních deníků je použití fotografie téměř u všech publikovaných textů. Tento jev je předvídatelný s přihlédnutím na typ periodika. Vyšší užití fotek je u bulvárních médií typické, stejně jako větší důraz na barevnost a expresivní výrazy.¹⁹ Bulvární periodika tedy sice publikují méně obsahu zaobírajícího se LGBT+ komunitou, ale pokud je komunita zmíněna, příkládají těmto textům zvýšenou důležitost pomocí fotografií.

U seriózních médií texty obsahující fotografii neobsáhly ani polovinu celkově publikovaných článků. Tento jev připisujeme zvýšenému množství názorových komentářů a krátkých textů, jež jsou pro seriózní média typické a jejichž součástí obrazová příloha zpravidla nebývá. Současně lze předpokládat vyšší výskyt fotografií u bulvárních médií s ohledem na jejich charakteristiku. Vzhledem k signifikantnímu rozdílu v množství publikovaného materiálu bulvárními a seriózními periodiky je rovněž samozřejmé, že se seriózní média věnovala také zahraničním a okrajovým tématům, která s ohledem na čtenáře nejsou tak relevantní, jako témata domácí, tudíž fotografii neobsahují.

¹⁹ Více se lze o znacích bulváru dočíst v kapitole „Co je bulvár“ Karla Hvizďaly, v knize Co je bulvár, co je bulvarizace

Šudřich při svém výzkumu v roce 2011 zaznamenal 17 fotografií v deníku Právo, 14 v MF Dnes a 46 fotek u deníku Blesk. (Šudřich, 2011: 35) Je nutno mít na paměti, že se jeho výzkum zaměřoval pouze na téma Prague Pride, avšak lze vyvodit, že bulvární deník Blesk dlouhodobě užívá signifikantně více fotografického obsahu než seriózní periodika. Vyplývá to však pravděpodobně z jeho bulvární profilace.

Graf 7 Výskyt textů s fotografiemi v různých médiích

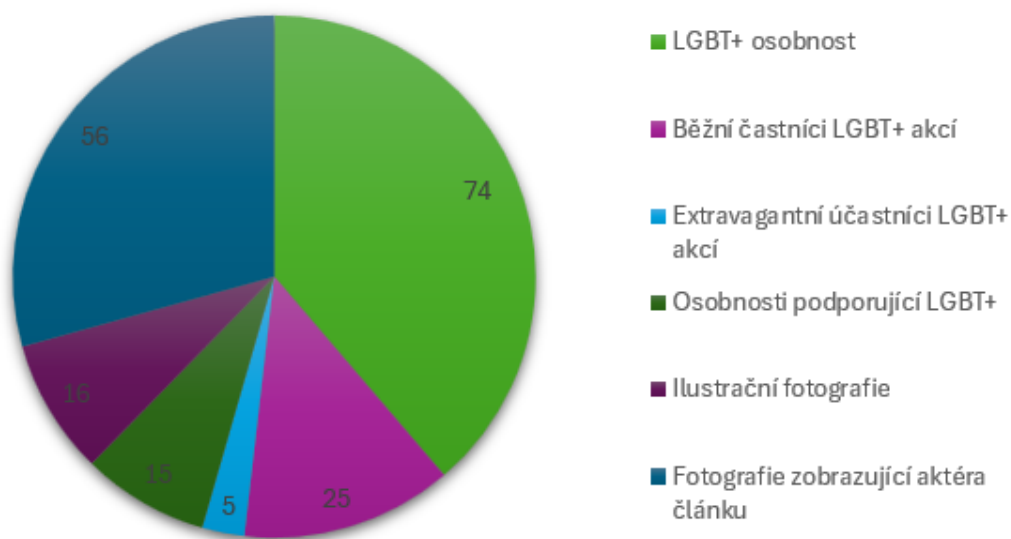
Zajímal nás nejen výskyt fotografie, ale také objekt jejího zájmu. Důležitou sledovanou proměnnou bylo tedy téma fotografie. U našeho výzkumu jsme analyzovali 6 témat, z čehož nejprezentovanější byly LGBT+ osobnosti, aktéři článku a běžní účastníci LGBT+ akcí. Jedna fotografie mohla obsahovat více témat.

Mezi zobrazované LGBT+ osobnosti patřil například Pavel Berky v článku „*Páni poslanci, my chceme opravdovou svatbu!*“ (Blesk, 5. 5. 2021, s. 11), Sam Brinton v článku „*Bidenův nebinární poradce šokuje*“ (Právo, 21. 2. 2022, s. 12), nebo fotbalista Jakub Jankto v článku „*Jsem homosexuál. Vadí to?*“ (MF Dnes, 14. 2. 2023, s. 16). Nejvyšší zastoupení fotografií známých LGBT+ osobností indukuje, že média často vztahují LGBT+ tematiku právě ke známým osobnostem. Považujeme to za žádoucí jev, neboť si čtenáři mohou spojit LGBT+ komunitu s reálnými lidmi, které znají například z televize a tím by pro ně tato komunita mohla přestat být tak abstraktní. Nejširší užití zmíněných fotografií jistě souvisí

také s faktem, že bulvární periodika nejčastěji spojovala LGBT+ komunitu s coming outy osobností, spolu s jejich vztahy a událostmi.

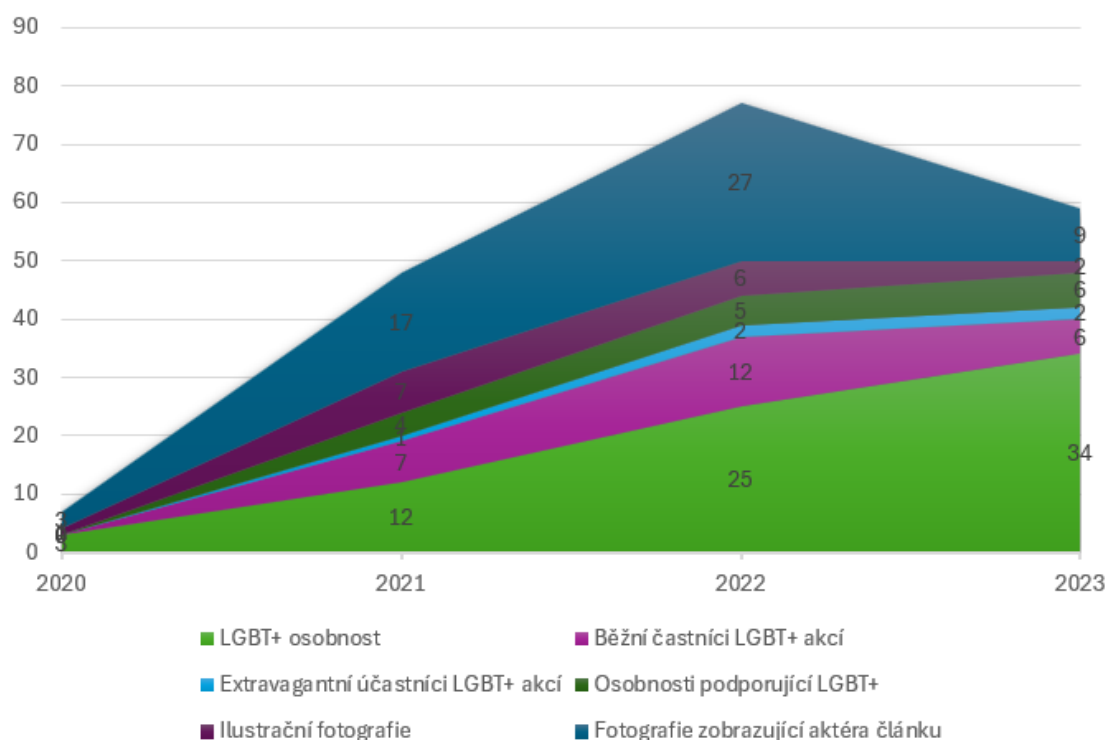
Téma aktéři článku bylo zvoleno jako doplňkové. Fotografie, které nespádaly ani do jedné z předchozích kategorií byly zařazeny do této kategorie. Vyskytly se zde fotografie zobrazující např. papeže Františka v článku „*Papež je PRO registrovaná partnerství*“ (Blesk, 23. 10. 2020, s. 24), politika Pavla Fischera v článku „*Fischer by zákon pro gaye podepsal*“ (Právo, 19. 10. 2022, s. 4), či fanynky Walesu spolu s novinářem v článku „*ZATRHLI LÁSKU I ČEPICE*“ (Aha!, 23. 11. 2022, s. 12). Je nám známo, že se jedná o poměrně rozsáhlou kategorii, do které spadá více témat fotografií, avšak s přihlédnutím na fakt, že téma fotografií jako takových není primární pro cíl této práce, ale pouze doplňující, máme za to, že je penzum těchto kategorií dostatečně vystihující náš předmět zájmu.

Třetím nejprezentovanějším objektem zájmu u fotografií byli běžní účastníci LGBT+ akcí. Tuto skutečnost považujeme rovněž za kladnou v kontextu zobrazování LGBT+ komunity. Ve společnosti se stále objevují předsudky vůči LGBT+ komunitě a obsah, který zobrazoval pouze extravagantně oblečené účastníky těchto akcí, k těmto předsudkům mohl přispět. Vzhledem k faktu, že většina účastníků těchto akcí je konvenčně oblečena, máme za to, že by prezentované fotografie měly tuto skutečnost odrážet, přestože provokativní a kontroverzní fotografie, zobrazující muže v maskách a podobně, přinesou médiím vyšší čtenost. U prezentování LGBT+ akcí tedy bylo publikováno 25 fotografií zobrazujících běžně oblečené účastníky a 5 fotografií zobrazujících extravagantně oblečené účastníky. Tento poměr (83 % fotek zobrazujících konvenčně vyhlížející osoby) je dle nás přijatelný a dostatečně reprezentativní. Je důležité prezentovat celé spektrum účastníků a nezaměřovat se pouze na jednu skupinu osob patřících do této komunity. K posílení stereotypů vůči LGBT+ komunitě skrze fotografie podle nás v tomto výzkumu nedocházelo.

Graf 8 Rozložení témat fotografií

Dílčí pozornost byla věnována také proměnám zobrazovaných témat fotografií v čase. Mezi lety 2021 a 2022 lze sledovat nárůst prezentace všech typů témat kromě ilustračních fotografií. Rok 2023 (neboli jeho část, zařazená do analýzy) přinesl poznání o snížení prezentace všech témat, kromě extravagantních účastníků LGBT+ akcí, kteří zůstali stabilní, na úkor fotografií LGBT+ osobností, které se z počtu 25 dostali na 34 fotografických zmínek. Tento fenomén připisujeme coming outu Jakuba Jankta, který v daném období proběhl. Zkoumání tohoto rozložení v delším časovém úseku by přineslo komplexnější informace, z grafu ovšem nevyplývá signifikantní rozdíl v zobrazovaných tématech, který bychom zaznamenali.

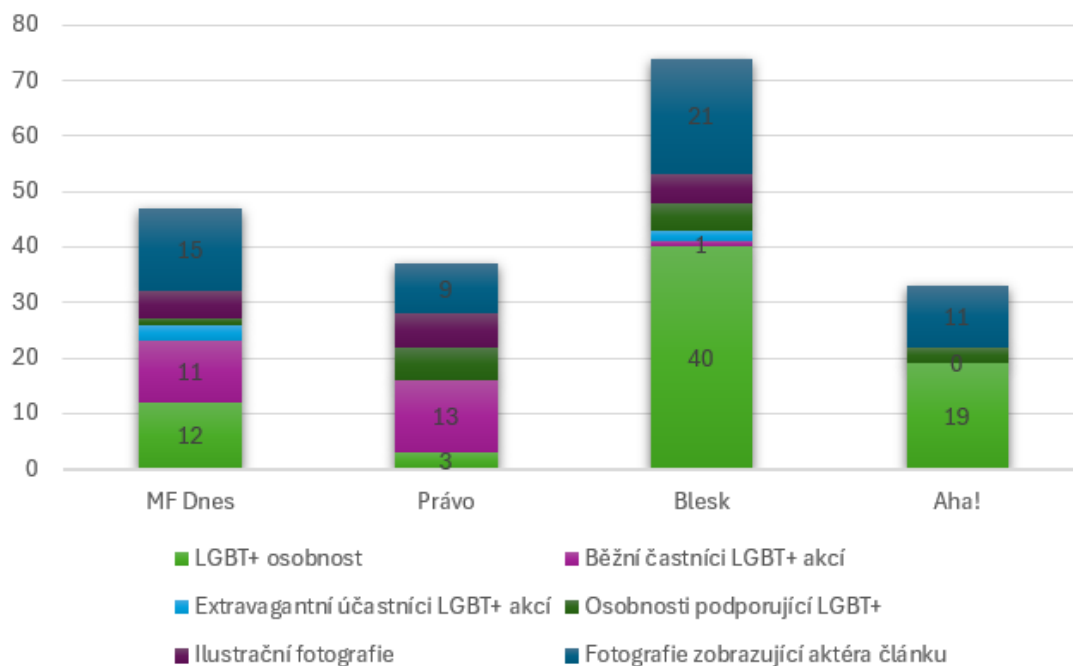
Graf 9 Rozložení témat fotografií v průběhu výzkumu

Zaměříme-li se na výběr fotografií v rámci periodik, lze pozorovat jistá specifika u bulvárních a seriózních profilací. Zatímco bulvární periodika nejčastěji používala fotografie, zobrazující LGBT+ osobnosti, u seriózních periodik se objevilo zobrazení běžných účastníků LGBT+ akcí, které u bulvárních obsahů (až na jeden případ) zcela chybělo. Tento jev pravděpodobně souvisí se snahou bulváru upřednostňovat celebrity a události s nimi spojené, namísto informování o události jako takové. Naopak u obou druhů titulů byly zastoupeny ve velké míře fotografie aktérů článků.

Užití fotografií LGBT+ osobností u bulvárních médií je zcela očekávatelné, neboť se v signifikantní míře zaobírají vztahy a událostmi celebrit a LGBT+ osobností. Periodikum Aha! zařadilo pouze 3 typy témat fotografií. Vzhledem k nízkému počtu příspěvků je však jisté, že tematická mozaika obsahu jako takového bude u tohoto listu chudší. Naproti tomu Blesk využil v průběhu sledovaného období všechna analyzovaná témata. Lze tedy konstatovat, že vizuální přílohy LGBT+ komunity jsou u Blesku rozmanitější, než je tomu u Aha!. Souvisí to však také s celkovou atraktivností tématu LGBT+ v daném periodiku.

Seriózní tituly nabízí širší a poměrově vyrovnanější prezentaci témat fotografií. U periodika Právo nebyl nalezen ani jeden obrázek, prezentující extravagantně vyhlížející účastníky LGBT+ akcí. MF dnes je využilo pouze v zanedbatelné míře. Naproti tomu

fotografie běžných účastníků LGBT+ akcí byly nejprezentovanějším tématem v deníku Právo a třetím nejprezentovanějším tématem u MF Dnes. Lze tedy vyvodit, že LGBT+ akce jsou veřejnosti skrze média prezentovány do jisté míry nezkráceně a bez vyobrazení malého množství extravagantních účastníků jako majoritních. Tento jev vnímáme směrem k LGBT+ komunitě a celkové objektivnosti fotografií spojených s tématem Prague Pride pozitivně.

Graf 10 Rozložení témat fotografií dle periodik

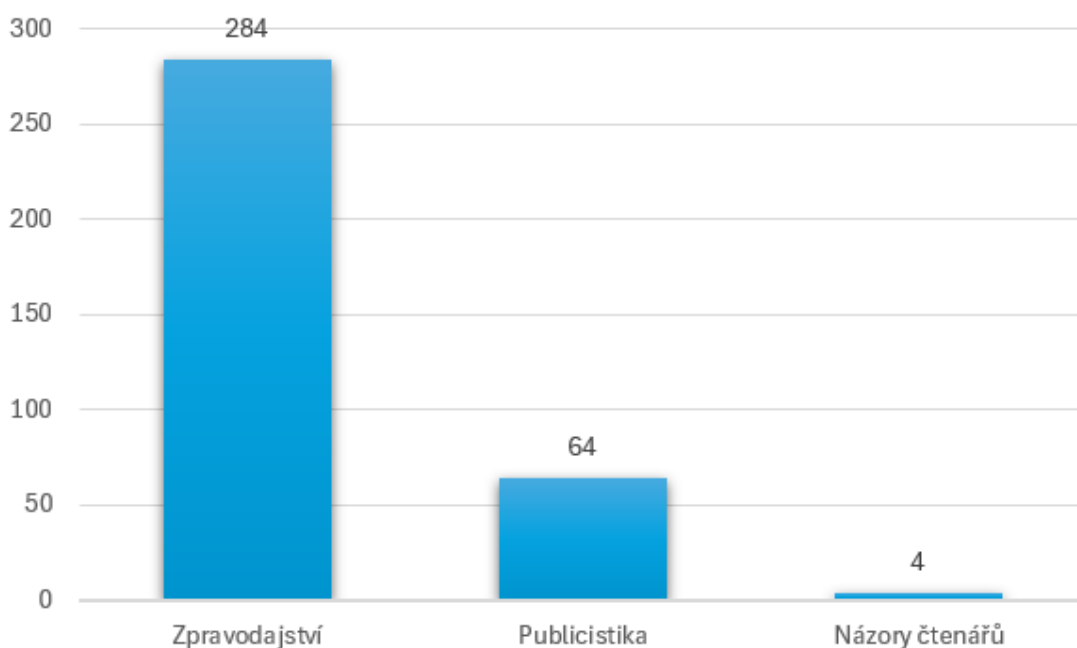
3.1.4 Žánry

Při bližším pohledu na zvolené žánry lze pozorovat značný rozdíl mezi počtem publicistických a zpravodajských textů. Zatímco v rámci zpravodajství bylo analyzováno 284 textů (80,7 % s celkového množství analyzovaného obsahu), publicistika zaujímala pouze 64 textů. Výlučnou kategorií jsme věnovali také názorům čtenářů, která obsahuje pouze 4 texty, všechny publikovány Mladou frontou Dnes.

Zpravodajství obsáhlo nejširší spektrum témat, mezi které patřil například festival sexuálních menšin Prague Pride, novela o legalizaci manželství pro stejnopohlavní páry či zprávy o právních úpravách, týkajících se LGBT+ komunity, v zahraničí. U publicistických textů se často objevovaly názory na výše zmíněnou novelu, recenze kulturních počinů, pojednávajících o LGBT+ problematice a rovněž různé pohledy na festival Prague Pride a témata s ním spojená. Lze tedy konstatovat, že dvě nejprezentovanější témata se v širokém

zastoupení dostala jak do zpravodajské, tak do publicistické sekce. Zmiňujeme samozřejmě omezený tematický výčet. Samotné tematizaci obsahu se bude věnovat jedna z nadcházejících podkapitol. Rozhodně považujeme za žádoucí, aby se LGBT+ tematika dostávala jak do zpravodajských, tak do publicistických obsahů.

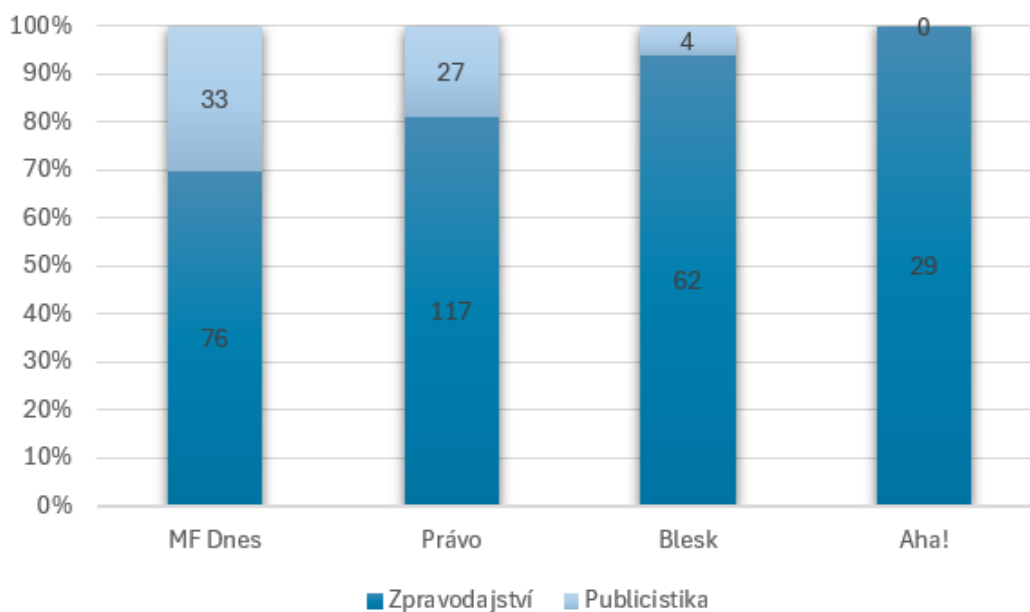
Sekce názorů čtenářů zaobírá výlučnou kategorií. Všechny zmapované příspěvky čtenářů byly uveřejněny v srpnu roku 2023. Tento údaj naznačuje, že veřejnost (případně i média) mají vyšší tendenci projevovat své názory v této problematice. Tento trend by však potvrdil dlouhodobější výzkum. U těchto příspěvků je patrné důraznější vyjádření názorů a expresivnější jazyk. Dva z těchto textů byly analyzovány jako negativní, druhá polovina byla zakódována pod neutrálním vyzněním. Čtenáři se v těchto textech vyjadřují na téma Prague Pride, manželství a LGBT+ komunity obecně. Prvním příspěvkem je text s názvem „Gay: Jsem proti průvodům fetišistů“ (MF Dnes, 14. 8. 2023, s. 8), který vyjadřuje svůj negativní názor na pochody sexuálních (i jiných) komunit. Další dva texty na něj navazují a vyzdvihují autora článku a souhlasí s jeho názorem. Posledním příspěvkem je komentář, zaměřující se na zrovnoprávnění manželství homosexuálními páry, který se vůči této otázce vyjadřuje negativně.

Graf 11 Rozložení žánrů ve všech textech

Zpravodajský a publicistický obsah se u jednotlivých periodik značně lišil. U seriálních periodik lze sledovat vyšší míru publicisticky směřovaných textů, než je tomu

u bulvárních médií. Zatímco u MF Dnes a Práva se zpravodajské obsahy pohybovaly kolem 70 % a 80 %, u Blesku to bylo více než 90 % a u deníku Aha! tvořila zpravodajská sekce 100 % z analyzovaných textů. Bulvární charakteristika Blesku a Aha! ovšem rozdíl v tomto poměru naznačuje.

Graf 12 Rozložení žánrů ve sledovaných periodikách

Při bližším zkoumání vývoje užití publicistických a zpravodajských textů v čase jsme nezaznamenali signifikantní výkyvy. Počet zpravodajského obsahu se oproti počtu publicistického obsahu do roku 2022 zvyšuje rychleji. Graf však nevykazuje známky rapidních změn, proto pravděpodobně ve zkoumaném období nenastala událost, která by se na tomto poměru projevila. Picková ve svém výzkumu analyzovala 32 % publicistických textů u Lidových novin. (Picková, 2018: 53) K zásadnímu výkyvu tedy v tomto ohledu v průběhu let nedošlo.

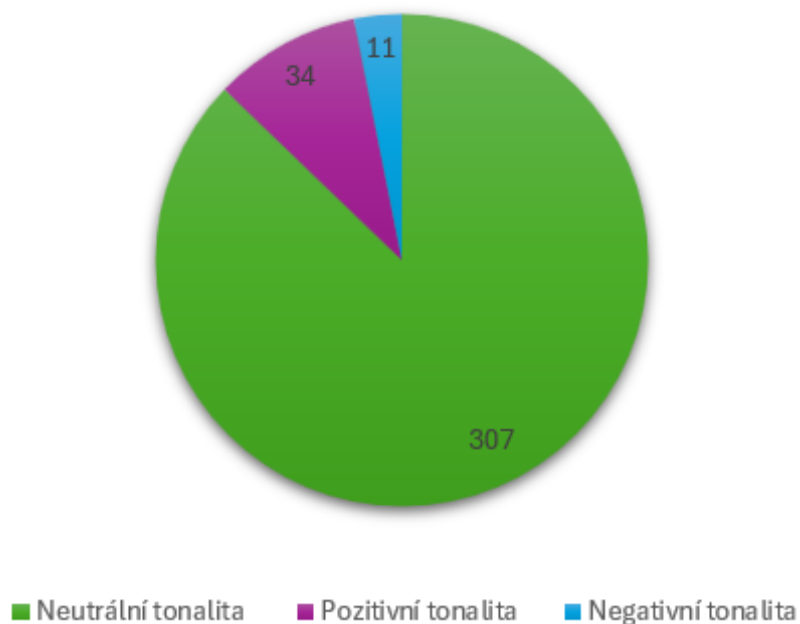
3.1.5 Tonalita obsahu

Další ze sledovaných proměnných byla tonalita obsahu. Určovali jsme pozitivní, negativní a neutrální tonalitu na základě celkového vyznění článku. Jak lze vyčíst z grafu níže, největší část (87,2 %) příspěvků tvořily texty s neutrálním vyzněním vůči LGBT+ komunitě. 307 textů tedy referovalo o LGBT+ komunitě a tématech, která se jí týkají, bez jakéhokoliv emočního zabarvení či oslavování/odmítání těchto osob. Toto zjištění vnímáme vzhledem k mediálnímu obrazu LGBT+ komunity pozitivně.

Mezi texty, řazenými jako pozitivní tonalita, je například článek s názvem „Svatby pro všechny? Zkuste to, Češi!“ (MF Dnes, 17. 5. 2023, s. 8), ve kterém zaznívá: „Uvědomuji si, že v Česku boj za manželství pro všechny pokračuje. I ve Spojeném království máme stále co dělat, aby mohli všichni žít svobodně a jak sami chtějí. Pokud ale věříme pouze v práva těch, kteří vypadají jako my, žijí jako my a milují jako my, pak v lidská práva nevěříme vůbec. Chci tedy poděkovat všem, kteří dnes a denně bojují za rovnost pro všechny. Je na demokratických zemích, jako jsou ty naše, aby bránily svobodu jednotlivce a šly zbytku světa příkladem.“ Dalším příkladem může být také rozhovor s brankářkou české fotbalové reprezentace, Barborou Votíkovou, kde zní: „Mám radost, že jsem zatím viděla jen samou velkou podporu. Kubovi jsem v posledních dnech držela palce a jsem na něj pyšná.“ Tato a jim podobná vyjádření považujeme jednoznačně za pozitivní směrem k LGBT+ komunitě. Pozitivní tonalita zaujala 9,7 % obsahu.

Textů s negativní tonalitou jsme zaznamenali 11. Příkladem může být text s titulkem „Hysterický „duhový pochod““ (MF Dnes, 17. 8. 2023, s. 8), ve kterém se lze dočíst: „V životě jsem se mnohokrát potkával s jednotlivci i páry homosexuální orientace. A prakticky nikdy jsem nebyl svědkem netolerance k jejich orientaci. O to nepochopitelnější jsou (nejen) pražským magistrátem podporovaná hysterická vystoupení většinou zfetovaných, narcistních skupin a profesionálních aktivistů z „duhového pochodu Prahou“. Dalším zařazeným textem zde je „Biskupové proti manželství gayů“ (Právo, 7. 7. 2023, s. 13), kde stojí: „Děkujeme zákonodárcům, kteří takovou úpravu odmítají. Manželství je založeno na věrném spojení muže a ženy, které je otevřeno přijetí dětí a jako takové se těší podpoře státu.“ A dále: „Kde bere naše společnost odvahu upřít budoucím dětem právo na to mít a znát matku a otce? Nejedná se o nový druh násilí páchaného na dětech?“ Článků s negativní tonalitou je tedy výrazně nejméně, což v kontextu zobrazování LGBT+ komunity hodnotíme pozitivně. Texty s negativní tonalitou zaujaly 3,1 % obsahu.

V porovnání s výsledky Kateřiny Pickové, která zaznamenala 74 % obsahu s neutrální tonalitou u Lidových novin (Picková, 2018: 81) konstatujeme, že u námi sledovaných periodik jsme dospěli k vyššímu penzu takto laděného obsahu, na úkor jak pozitivních, tak negativních textů.

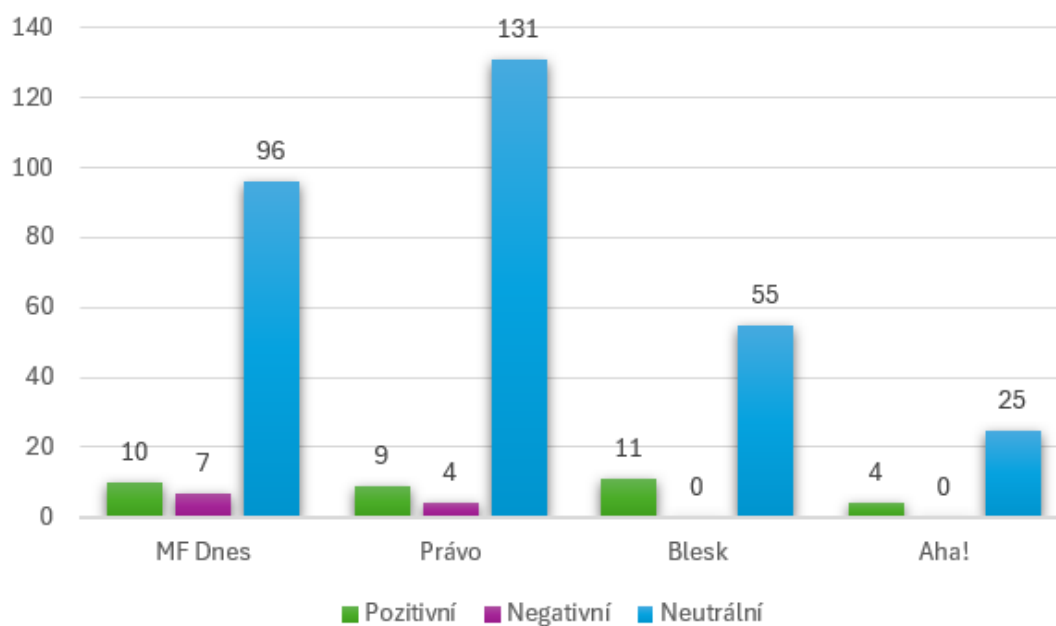

Graf 13 Tonalita obsahu

Z grafu níže lze vyčíst, že všechna periodika publikovala nejvíce obsahu s neutrální tonalitou. U této tonality tedy není patrný rozdíl v bulvární či seriózní profilaci. Negativní tonalita však rozdíly odhalila. U bulvárních periodik nebyl uveřejněn ani jediný článek s negativní tonalitou. Tento jev připisujeme snaze seriózních periodik prezentovat všechny názorové proudy a vyváženě tak postihnout jednotlivá témata.

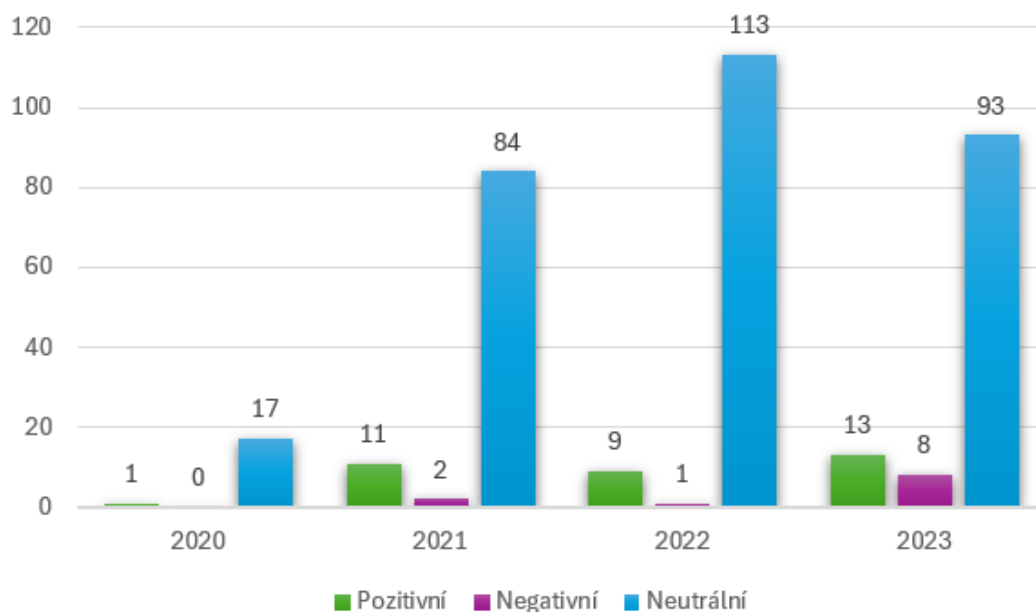
Nejvíce článků s pozitivní tonalitou zveřejnil bulvární deník Blesk, konkrétně 11. Negativně laděné články byly nejčastěji zaznamenány u MF Dnes, která rovněž obsahovala dva negativní komentáře čtenářů.

U všech periodik převládla neutrální tonalita, což vnímáme vzhledem k mediálnímu obrazu LGBT+ pozitivně. Nejméně prostoru je věnováno negativní tonalitě, která se vyskytla pouze u seriózních periodik. Toto rozložení vnímáme jako adekvátní a korespondující s názory, které se objevují ve společnosti.

Graf 14 Tonalita obsahu u jednotlivých periodik

Bližší pohled na proměny tonality obsahu v čase přinesl zjištění o zvyšování počtu obsahu s neutrální tonalitou do roku 2022. Rok 2023 však přinesl nejvíce textů s tonalitou pozitivní, současně však také nejvíce textů negativních. Tento jev může naznačovat silnější tendence k projevování jak pozitivních, tak negativních názorů na LGBT+ komunitu a snahu médií tuto atmosféru ve společnosti reflektovat. Trend by však potvrdilo jeho zkoumání v delším časovém období. Pozitivní tonalita obsahu převyšovala tu negativní v průběhu celého sledovaného období. Neshledáváme proto tuto tonalitu jako proměnlivou v rámci výzkumu. Články s negativní i pozitivní tonalitou v průběhu let kolísaly, je proto obtížné stanovit jednoznačný vývojový trend.

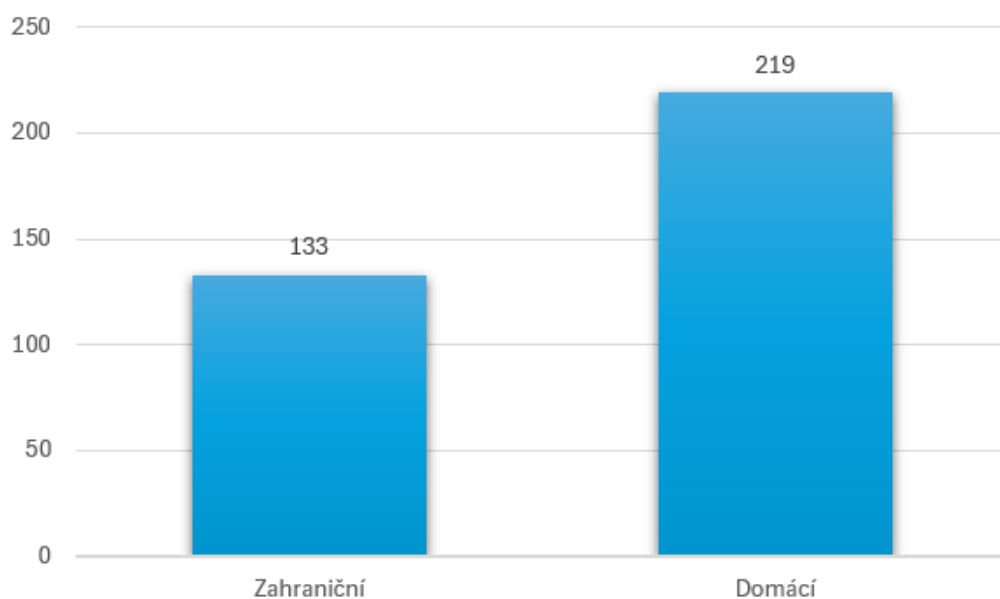
Graf 15 Tonalita obsahu v průběhu výzkumu

3.1.6 Lokalizace

Důležitou proměnnou tvořila rovněž lokalizace. Kódovali jsme texty referující o událostech z prostředí České republiky, nebo ze zahraničí. Dle našich předpokladů zprávy z České republiky převažovaly. Tento jev připisujeme vyšší relevanci a důležitosti událostí z domácího prostředí pro čtenáře. Zároveň je třeba brát v úvahu prostorovou blízkost a fakt, že dle hypotézy bude nejprezentovanějším tématem v médiích novela o legalizaci sňatků pro homosexuální páry.

Mezi zprávami z domácího prostředí byl často prezentovaným tématem (kromě zmíněné novely) například festival Prague Pride, coming outy českých osobností, vztahy a události známých celebrit či LGBT+ v kultuře.

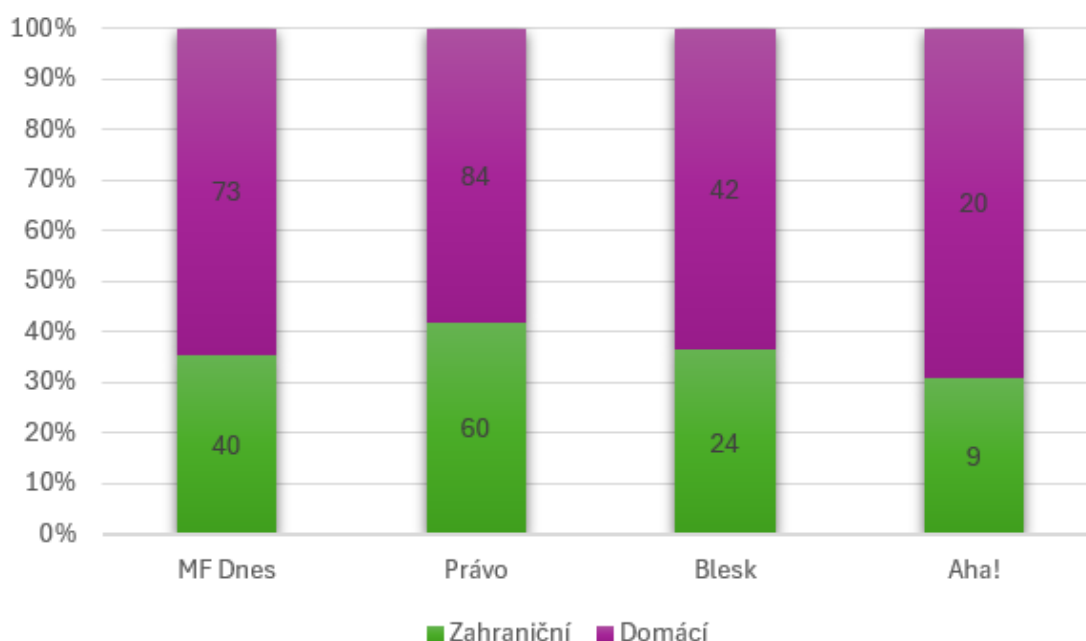
Obsah ze zahraničí referoval nejvíce o právních úpravách a politických tématech, LGBT+ ve spojení s církví a o LGBT+ tématech ve spojení se sportem. Mezi politická témata a právní úpravy patřilo například povolení transgenderových osob v americké armádě, maďarský zákaz zmínek o LGBT+ tematice ve školách či použití plakátu Madony s duhovou svatozáří v Polsku. U tématu církve se objevovaly výroky papeže Františka či slovenského arcibiskupa Jána Orosche na adresu LGBT+. V oblasti sportu se jednalo o vyjádření podpory LGBT+ fotbalisty a hokejisty při utkáních či téma transgender osob ve sportu.

Graf 16 Rozložení domácích a zahraničních textů

Jednotlivá periodika referovala o domácích a zahraničních tématech různě. Všechna však věnovala větší množství obsahu tématům z domova. Pouze deník Právo věnoval více než 40 % obsahu zahraničním tématům, ostatní periodika publikovala méně. Periodikum Právo zároveň publikovalo nejvíce obsahu v porovnání s ostatními periodiky. Je proto očekávatelné, že se zde objeví více obsahu i ze zahraničí.

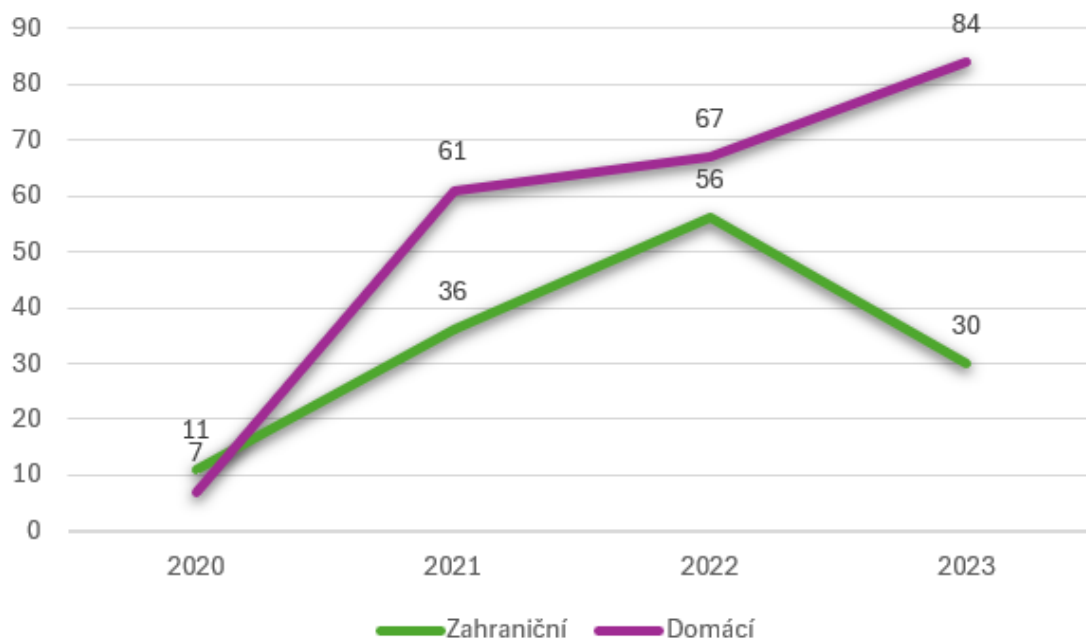
V průběhu výzkumu jsme nenarazili na výrazně rozdílnou volbu domácích a zahraničních témat mezi jednotlivými periodiky. Stanovený poměr lze připsat snaze novinářů vybrat taková témata, která budou nejvíce zajímat čtenáře. Zahraniční témata zpravidla nedisponují takovou relevancí jako témata z České republiky, což může být jedním z důvodů tohoto výsledku. Profilace daného periodika dle těchto výsledků neměla na výběr zahraničních a domácích témat signifikantní vliv.

Graf 17 Rozložení domácích a zahraničních textů mezi periodiky

Při bližším pohledu na proměny rozložení domácích a zahraničních témat lze vidět plynule zvyšující se množství obsahu z České republiky. Křivka zahraniční rubriky se rovněž plynule zvyšovala až do roku 2022. Při porovnání roku 2022 a 2023 lze pozorovat u obsahu ze zahraničí signifikantní snížení obsahu na úkor domácích témat.

Rozložení zahraničních témat bylo v roce 2022 a 2023 rozdílné. Zatímco v roce 2022 dostaly nejvíce prostoru články referující o střelbě na Slovensku, různých právních úpravách a LGBT+ problematika ve spojení se sportem, u roku 2023 lze pozorovat rovnoměrnější rozložení témat zahraničního obsahu, z čehož nejprezentovanějšími tématy bylo spojení coming outu Jakuba Jankta se zahraničními tématy (případně osobami) a současně různé zahraniční právní úpravy. Je nutno vzít v úvahu, že rok 2023 není v tomto výzkumu mapován celý, ale končí 1. zářím 2023. Zůstává proto otázkou, jak by se tematické rozložení vyvíjelo ve zbylé části roku. Domáci rubriku roku 2023 zaujala s nepřehlédnutelným nárůstem oproti ostatním tématům novela o manželství pro homosexuální páry, Prague Pride a coming out Jakuba Jankta. Lze tedy konstatovat, že LGBT+ tematika je ve sledovaných médiích z větší části prezentována ve spojení s tématy z České republiky a v průběhu zkoumaného období se množství zpráv z domova zvyšovalo, zatímco zprávy ze zahraničí měly svůj vrchol v roce 2022, po kterém se množství obsahu začalo snižovat.

Graf 18 Rozložení domácích a zahraničních textů v průběhu výzkumu

3.1.7 Zpravodajské hodnoty

Užití zpravodajských hodnot byla další proměnná, kterou jsme v tomto výzkumu sledovali. Analyzovali jsme 7 zpravodajských hodnot, přičemž u jednoho textu jich bylo možno zakódovat více. Analýza zpravodajských hodnot pomáhá reflektovat způsob výběru informací, které následně budou prezentovány v periodiku. Jednoznačnost se ukázala jako nejužívanější zpravodajská hodnota napříč periodiky. Tato hodnota se projevila napříč tematickou agendou a znamenala výskyt jednoznačné informace, kterou není třeba dále rozvíjet. Tento jev přisuzujeme snaze novinářů přinášet čtenářům jednoduché informace, které zasazují do rozmanitých kontextů.

Druhou nejužívanější zpravodajskou hodnotou, která vyplývá z našeho výzkumu, je kontinuita. Tato hodnota se rovněž prokázala napříč tematickou agendou, zvláště pak u tématu manželství pro všechny, Prague Pride a jiných LGBT+ akcí či coming outů známých osobností. Média často doplňovala dané téma dalšími informacemi a vyjádřeními zúčastněných aktérů, čímž prodlužovala životnost tématu v mediálním prostoru a pomáhala čtenářům utvořit si náhled na dané téma na základě různých perspektiv.

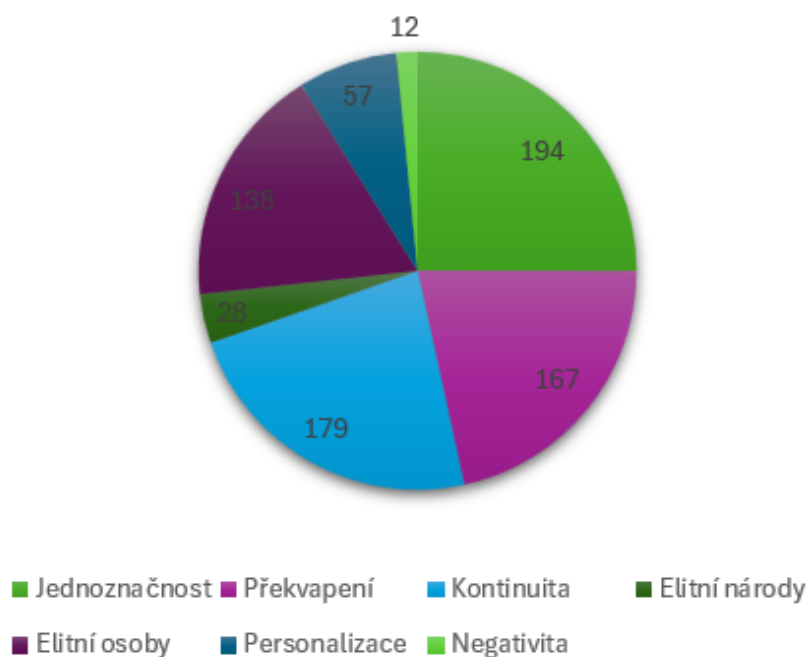
Překvapení se stalo třetí nejužívanější zpravodajskou hodnotou, která se signifikantněji projevila u coming outů známých osobností a různých právních úprav spojených s LGBT+ komunitou, ať už z České republiky, nebo ze zahraničí. Překvapení je tak stále něčím,

co je se sledovanou komunitou spojeno a pravděpodobně jedním z důvodů zpracování takovýchto témat redakcí.

V textech se rovněž často objevovala hodnota elitní osoby, která se nejvíce projevovала v bulvárních obsazích referujících nejen o přiznání orientace známými osobnostmi, ale také u tématu vztahů a událostí, které se týkaly LGBT+ osob ve veřejném prostoru, nebo při spojení se sportem a kulturou. Objevilo se však také vztazení tématu Prague Pride k elitním osobám, příkladem je například text s titulkem: „*Mimozemšťan je až z Hollywoodu*“ (Blesk, 14. 8. 2023, s. 6), jehož ústředním aktérem je Josef Rarach, elitní maskér světového filmu.

S ohledem na tato zjištění lze konstatovat, že oproti zjištěním Kateřiny Pickové, která u Lidových novin zaznamenala jako nejužívanější zpravodajské hodnoty kontinuitu, elitní osoby a konflikt, přinesl náš výzkum odlišné výsledky. (Picková, 2018: 68)

Hodnoty personalizace, elitních národů a negativity byly nalezeny v podstatně nižší míře, oproti zbylým hodnotám, přičemž personalizace se v mnoha případech prolínala s hodnotou elitních národů.

Graf 19 Užití zpravodajských hodnot

Užití zpravodajských hodnot se u jednotlivých sledovaných periodik značně lišilo. Pro přehlednost jsme u grafu níže vynechali hodnoty negativity a elitních národů, neboť byly

užity napříč celým výzkumem nejméně. Níže představím nejužívanější zpravodajské hodnoty každého periodika.

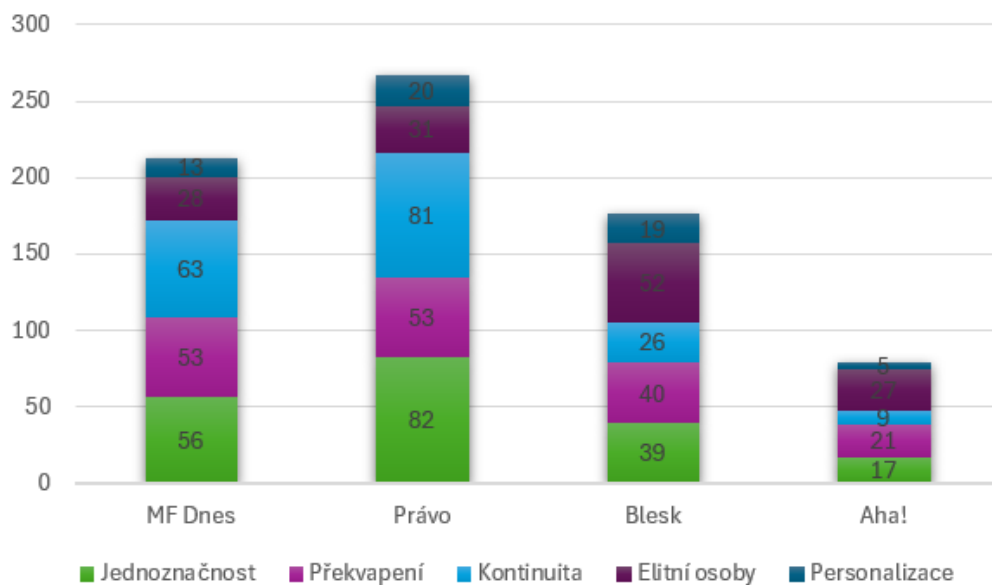
MF Dnes využila nejvíce hodnotu kontinuity, následovala jednoznačnost a třetí nejužívanější hodnotou bylo překvapení. Užití těchto hodnot zřejmě vychází ze snahy média jednoduše referovat o událostech v kontextu a různě je doplňovat a aktualizovat, zároveň také zaujmout čtenáře překvapivými informacemi a podobně.

U deníku Právo byla nejčastěji zaznamenána hodnota jednoznačnost, pouze o jednu méně byla analyzována hodnota kontinuity a následovala hodnota překvapení, která byla zaznamenána u stejného počtu textů (56), jako u MF Dnes. U seriózních periodik lze tedy pozorovat nejčastější užití tří totožných zpravodajských hodnot, ačkoliv v různých poměrech a v různé míře. Existují tedy pouze nepatrné rozdíly mezi rozložením těchto hodnot u seriózních médií.

Bulvární deník Blesk nejvíce užil hodnotu elitní osoby, následovala hodnota překvapení a třetí nejčastěji užívanou zpravodajskou hodnotou byla jednoznačnost. Tento výsledek spolu s nejužívanější zpravodajskou hodnotou je předvídatelný vzhledem k bulvární povaze periodika. U Blesku a Aha! se často objevovaly články referující o známých osobnostech, ať už z České republiky, nebo ze zahraničí, např. „*Drsný vzkaz kvůli manželství!*“ (Blesk, 20. 5. 2022, s. 15)

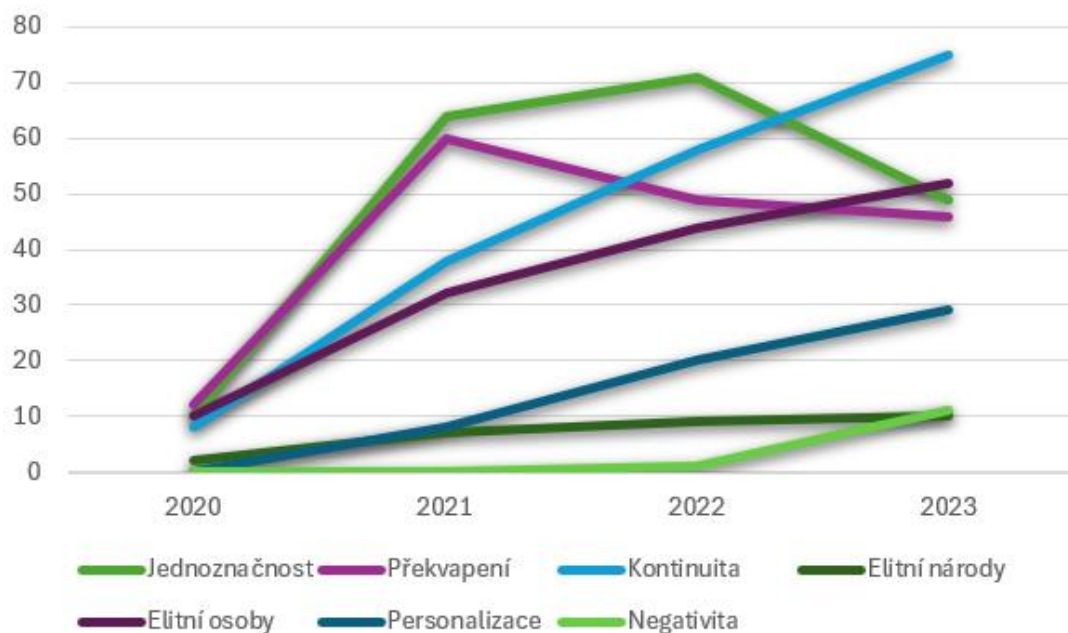
Periodikum Aha! nejvíce využilo hodnotu elitní osoby. Následuje hodnota překvapení a jednoznačnosti. Překvapivým zjištěním je fakt, že pořadí nejužívanějších zpravodajských hodnot je u obou bulvárních periodik totožné, přestože deník Blesk publikoval více než dvakrát více obsahu v porovnání s Aha!.

U bulvárních a seriózních periodik lze tedy vidět rozdíl v užití zpravodajských hodnot. Ačkoliv bulvární periodika využila nejčastěji hodnotu elitní osoby, u seriózních periodik to byly hodnoty jednoznačnosti a kontinuity. Tento rozdíl lze navázat na profilaci jednotlivých periodik a snahu seriózních médií publikovat široké množství obsahu, který je aktuální, jednoznačný a přehledný. V souvislosti s ním průběžně aktualizují a doplňují již publikované informace tak, aby byly co nejpřesnější. Bulvární média se naopak zaměřují na známé osobnosti a celebrity a překvapivé (až šokující) informace, které podávají v jednoznačné a přehledné podobě. Hodnota jednoznačnosti se ve velké míře projevila u všech zkoumaných periodik. Lze tedy vyvodit, že všechna zkoumaná média se zaměřují na stručně a jednoznačně pojaté informace, které jsou pro čtenáře atraktivní bez nutnosti hlubší analýzy.

Graf 20 Užití zpravodajských hodnot v různých periodikách

Rozprostření užití zpravodajských hodnot se v průběhu výzkumu měnilo. Počet užití hodnot kontinuity, elitní osoby, elitní národy a personalizace se v průběhu let zvyšovalo. Hodnota negativity zaznamenala růst až po roce 2022. Hodnota překvapení dosáhla vrcholu křivky v roce 2022 a hodnota jednoznačnosti v roce 2022. Rok 2023 však není analyzován v celé své šíři, proto lze jen stěží predikovat směřování trendu jednotlivých hodnot. V průběhu výzkumu byly trajektorie užití zpravodajských hodnot různé.

Graf 21 Užití zpravodajských hodnot v průběhu výzkumu

3.1.8 Reprezentace částí LGBT+ komunity

Zajímavou proměnnou jistě také byla proměnná výskytu jednotlivých částí LGBT+ komunity. Kódovali jsme nejen výskyt samotných slov, ale i situaci, pokud tato orientace jednoznačně vyplývá z textu. Pro zakódování orientace gay nebo lesba například nebylo nutné tato slova v článku přímo zmínit, ale v úvahu jsme rovněž brali také slova jako „*stejnopohlavní páry*“, nebo „*homosexuálové*“, která jednoznačně ke zmíněným sexuálním orientacím odkazují. Bližší charakteristiku kódování naleznete v dřívější podkapitole, věnující se sledovaným proměnným.

Nejprezentovanější částí LGBT+ komunity jsou, jak lze přehledně vyčíst z grafu níže, gayové s 240 zmínkami. Se značným rozdílem co do míry prezentace oproti jiným sexuálním orientacím či genderovým identitám následuje orientace lesbická, ke které texty odkazovaly 183krát. Tento jev byl předpokládatelný v návaznosti na předchozí zahraniční výzkumy. Nejvyšší výskyt této orientace připisujeme projednávané novele o legalizaci manželství pro stejnopohlavní páry, která byla jedním z nejprezentovanějších témat v tomto výzkumu. Současně je tato orientace veřejnosti dostatečně povědomá a v českém prostředí se objevuje déle, na rozdíl od ostatních, zařazených do našeho výčtu.

61 zmínek odkazovalo ke transsexualitě (případně transgender), čímž lze tuto genderovou identitu považovat jako třetí nejprezentovanější část LGBT+ komunity. Transsexualita se ve výzkumu objevila ve spojení s několika tématy. Často probíraným tématem byli transsexuálové ve spojení se sportem. Článek „*Když ženy soutěží s "ne-muži"*“ (MF Dnes, 18. 3. 2023, s. 9) se například zamýšlí nad účastí transsexuálních sportovců v ženských kategoriích různých sportů a možné diskriminaci.

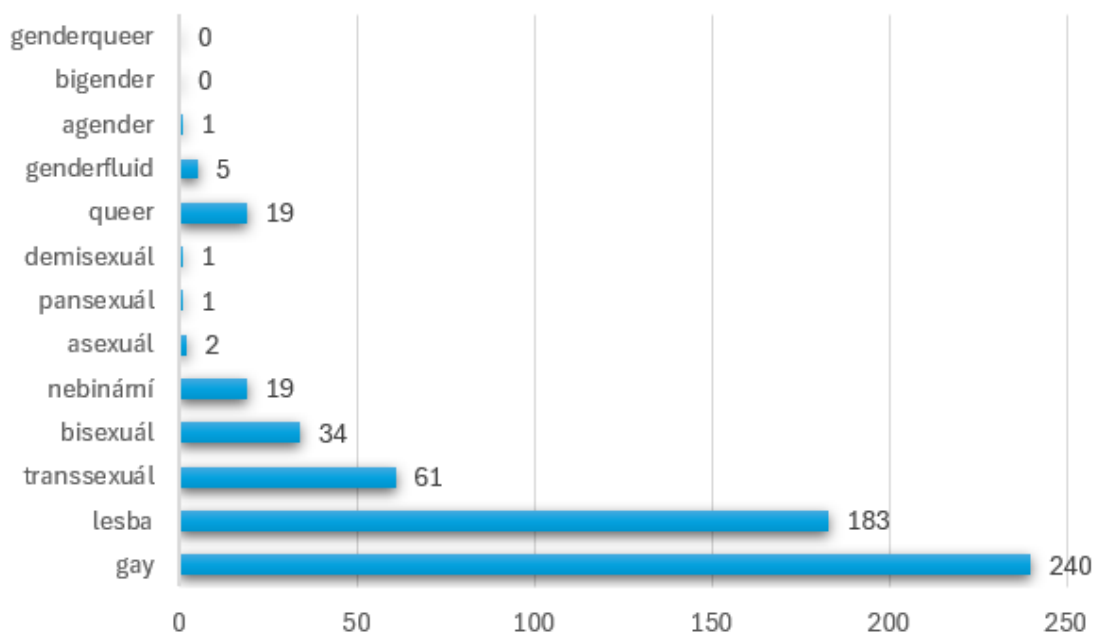
Čtvrtou nejčastěji zmiňovanou částí LGBT+ spektra byla bisexualita. Ta byla v nejvyšší míře zastoupena v rámci vysvětlování zkratky LGBT+, což byl jev, který se objevil u většího množství článků. Příkladem je článek „*Duhová vlajka nad radnicí*“ (Blesk, 8. 8. 2023, s. 13), kde je tato zkratka rozepsána. Tato orientace se neobjevila v rámci spojení s určitým tématem ani při coming outu známé osobnosti. Přestože tedy výsledky naznačují, že je tato orientace zastoupena v obsahu celostátních deníků, jedná se o pouhou zmínku a vyšší pozornost jí věnována není.

19 zmínek bylo registrováno u nebinární genderové identity a u slova queer. Slovo queer periodika často používala jako zastřešující pro všechny ostatní orientace a genderové identity, které nejsou zmíněny ve zkratce LGBT+. Je zde tedy tendence brát v úvahu širší

škálu identit a orientací, přestože nejsou v textech přímo zmíněny, což vnímáme jako pozitivní. Nebinární genderová identita rovněž nepřinesla signifikantní propojení s určitým tématem, objevovaly se zde zmínky o oslovování lidí, kteří se takto identifikují, nebo odkaz na zpěvačku Demi Lovato či poradce Joa Bidena – Sama Brintona. Příkladem mohou být články s titulky: „*Demi Lovato odvolává nebinární oslovení*“ (Právo, 22. 6. 2023, s. 14), „*Bidenův nebinární poradce šokuje*“ (Právo, 21. 2. 2022, s. 12) nebo „*Nebinárním a genderově fluidním onikat*“ (Právo, 30. 10. 2021, s. 6).

Slova jako genderfluid, asexuál, pansexuál, demisexuál nebo agender byla v obsazích zmíněna méně než pětkrát. Vzhledem k nízkému výskytu soudíme, že pro českou společnost se stále jedná o jakési „*nové pojmy*“, které zatím do veřejného prostoru ve větší míře nepronikly. Výzkum současně přinesl poznání, že slova genderqueer a bigender nebyla v textech periodik Právo, MF Dnes, Aha! a Blesk ve zkoumaném období tří let použita ani jednou.

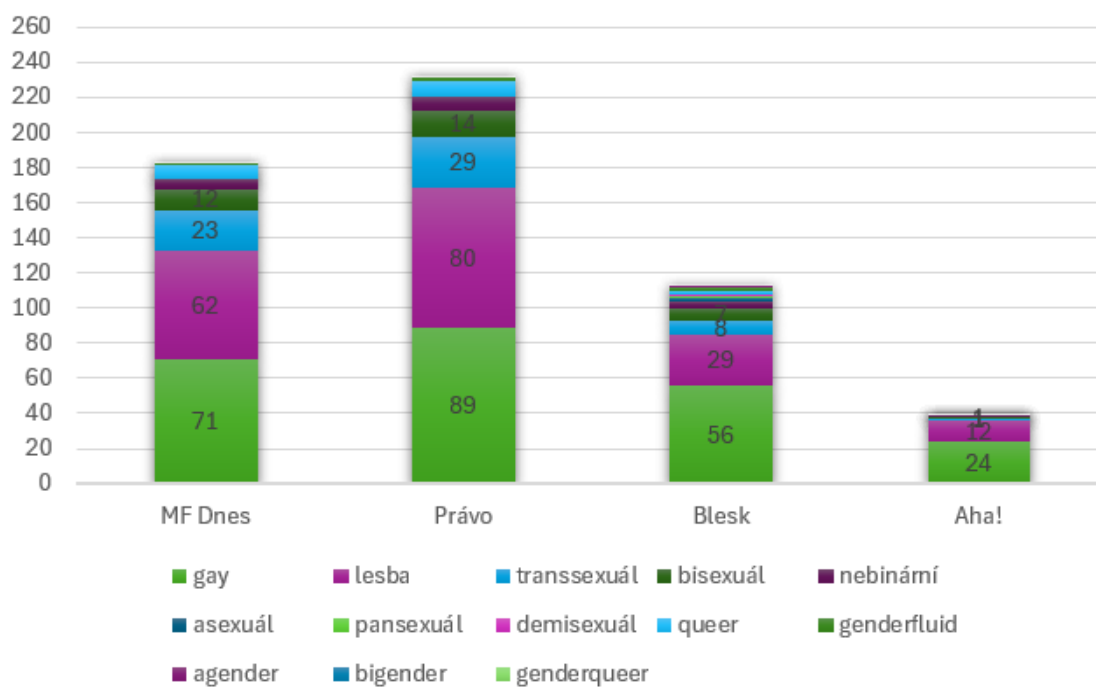
Existuje nepřehlédnutelný rozdíl v prezentaci různých orientací a identit. Největší prostor dostávají lesby, gayové, bisexuálové a transsexuálové. Některé části LGBT+ komunity bývají zmíněny pouze v malé míře a okrajově, jiné nejsou prezentovány vůbec. Pro lepší reprezentativnost LGBT+ komunity by bylo jistě žádoucí věnovat více mediální pozornosti i orientacím a identitám, kterým se zatím nedostává. Výzkum tohoto fenoménu v delším časovém úseku by jistě přinesl lepší náhled na vývoj prezentace těchto identit a postihl rychlost těchto proměn.

Graf 22 Počet zmínek částí LGBT+ komunity

Počet výskytů zmínek o jednotlivých sexuálních orientacích či genderových identitách se v závislosti na periodiku, případně na jeho profilaci, značně nelišil. Tři nejzmiňovanější části LGBT+ komunity byly objeveny v totožném pořadí u periodik MF Dnes, Právo a Blesk. Bulvární deník Aha! zmiňoval transsexualitu přibližně stejně často, jako ostatní sexuality či identity s výjimkou homosexuální orientace, která zde rovněž převažovala. Vzhledem k malému penzu publikovaného obsahu tohoto periodika je však obtížné vyvozovat směřovací tendence.

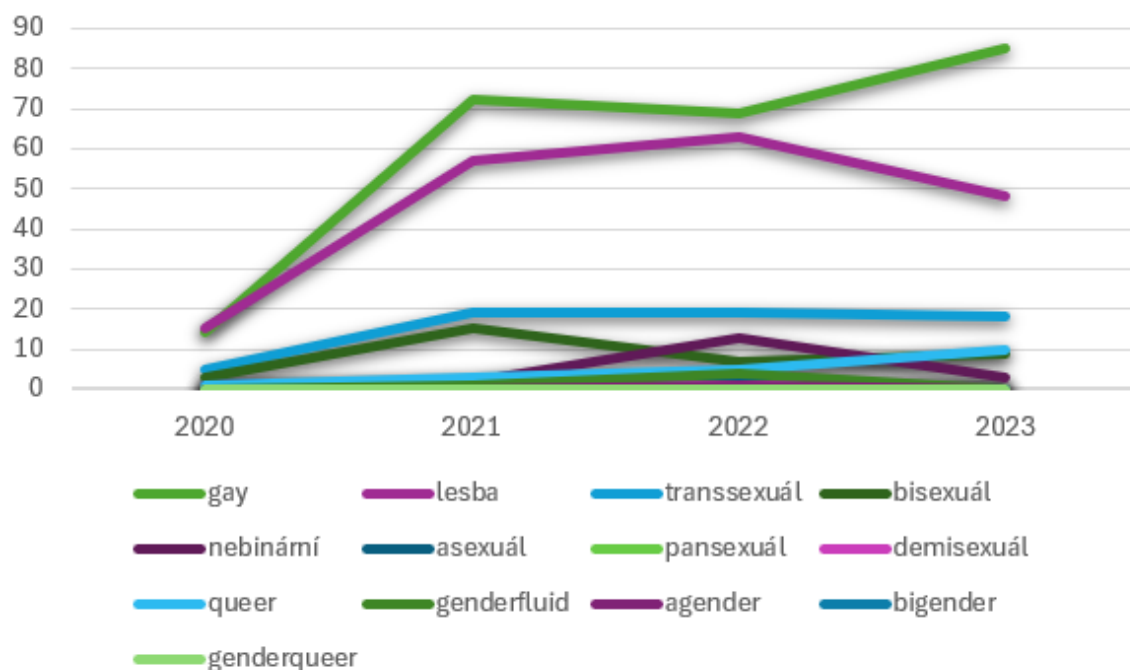
Lze tedy stanovit, že u deníků MF Dnes, Právo, Blesk a Aha! nebyla nalezena signifikantní odlišnost v poměru počtu zmínek různých částí LGBT+ komunity. U seriózních periodik se objevilo rovnoměrnější rozmístění těchto zmínek s ohledem na množství publikovaný obsah. Máme tedy za to, že homosexualita je nejprezentovanějším tématem napříč periodiky a ani počet zmínek jiných částí LGBT+ komunity nezávisí na periodiku či na jeho profilaci. Periodika referují o částech LGBT+ komunity s nepatrnými rozdíly ve stejném množství.

Graf 23 Počet zmínek částí LGBT+ komunity v různých periodikách

U vývoje počtu zmínek jednotlivých orientací či identit lze pozorovat různé výkyvy. Zmínky gay a lesbické orientace do roku 2022 společně stoupaly. Po tomto roce se však křivka zmínek gayů začala zvyšovat na úkor zmínek leseb, jejichž počet se zužoval. Tomuto výsledku jistě přispělo přiznání Jakuba Jankta k homosexuální orientaci v průběhu roku 2023.

Počet zmínek transsexuálů byl od roku 2021 stabilní. Různé sexuální orientace a genderové identity v průběhu tohoto výzkumu kolísaly. Nevyskytla se tedy jednoznačná tendence, kterou by bylo možno stanovit. Určení konkrétního trendu by bylo jistě prokazatelnější při jeho sledování v delším časovém úseku. Na základě našich zjištění lze ovšem konstatovat, že v námi sledovaném období jsme zaznamenali kolísavý vývoj počtu zmínek jednotlivých identit a orientací s různými výkyvy.

Graf 24 Počet zmínek částí LGBT+ komunity v průběhu výzkumu

3.1.9 Citování

Následující proměnnou, na kterou se zaměříme, budou citace. V rámci tohoto výzkumu jsme analyzovali nejen jejich výskyt a autory, ale také vyznění. Všechny tyto faktory dohromady nám pomohou postihnout komplexní náhled na to, jakým způsobem periodika s citacemi pracují.

Nejprve věnujeme bližší pozornost výskytu citací a jejich autorům napříč deníky. Nejvíce citací (96) se objevilo u deníku Právo, následoval Blesk s 55 citacemi, 51 citací zařadila Mladá fronta Dnes a 29 citací bylo nalezeno v obsazích Aha! Lze tedy konstatovat, že užití citací se u každého média liší a s ohledem na množství publikovaného obsahu v rámci tohoto výzkumu nelze vést paralelu s profilací periodika.

Citace deníku Právo se nejvíce objevovaly u tématu Prague Pride, manželství pro všechny, jiných právních úprav a problematiky LGBT+ ve spojení se sportem. Nejvíce prostoru bylo věnováno osobám, které se neřadí do této komunity, signifikantně méně prostoru pak zaujali zástupci LGBT+ komunity spolu se zastoupením obou stran.

Bulvární list Blesk naopak věnoval nejvíce prostoru zástupcům LGBT+ komunity, následovalo vyjádření ostatních osob a celkem 10 textů, ve kterých byli citováni jak zástupci

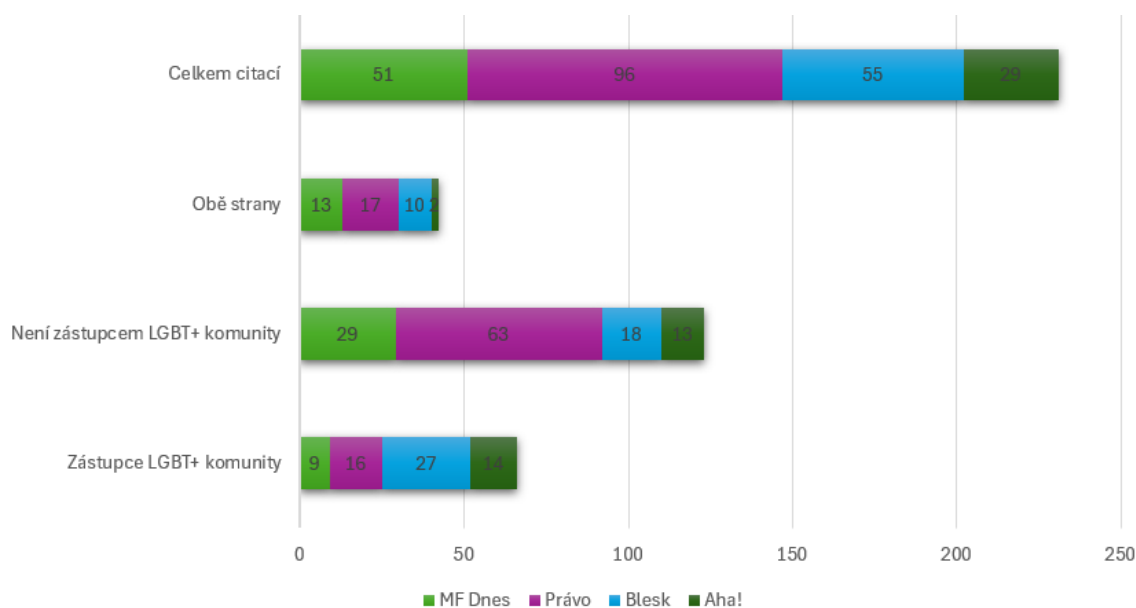
LGBT+ komunity, tak např. politici, zdravotníci či zástupci státních složek. Citace se nejvíce projeví u témat coming out a vztahy a události LGBT+ slavných.

Mladá fronta Dnes uveřejnila 51 citací, z čehož největší část obsáhla vyjádření osob, které nepatří do LGBT+ komunity. Následovalo vyjádření obou stran a pouze 9 citací LGBT+ zástupců. Nejvíce citací bylo nalezeno u témat Prague Pride, manželství pro všechny, různých právních úprav a LGBT+ problematiky ve spojení se sportem.

Nejméně citací (avšak i zveřejněných textů) publikoval bulvární deník Aha!. Z 29 citací věnovalo 14 zástupcům LGBT+ komunity, 13 jiným řečníkům a 2 vyjádřením obou stran. Signifikantně nejvíce citací bylo uveřejněno v souvislosti s tématem coming out.

Užití citací se periodikem od periodika liší. Nejvíce prostoru pro LGBT+ zástupce poskytl Blesk a deník Právo publikoval nejvíce citací, jejichž autory nebyli zástupci LGBT+ komunity, ale zároveň taky poskytl nejvíce prostoru pro vyjádření obou stran. Seriózní periodika častěji citovala politiky a aktéry právních a politických témat. Bulvární periodika naproti tomu často referovala o coming outech, u kterých citovala přímo dané osoby. Odlišné užití citací je tedy přímo navázáno na rozložení témat u jednotlivých periodik. Seriózní periodika věnují výrazně více prostoru pro citace autorům, kteří nejsou součástí LGBT+ komunity, než je tomu u bulvárních médií.

Zjištění Pickové odhalila 15 % citací autorů, jež se řadí do LGBT+ komunity u Lidových novin. (Picková, 2018: 61) Náš výzkum odhalil 17,6 % citací LGBT+ autorů u MF Dnes a 16,7 % u deníku Právo. Lze tedy hovořit o rozšíření prostoru pro vyjádření LGBT+ komunity u seriózních periodik.

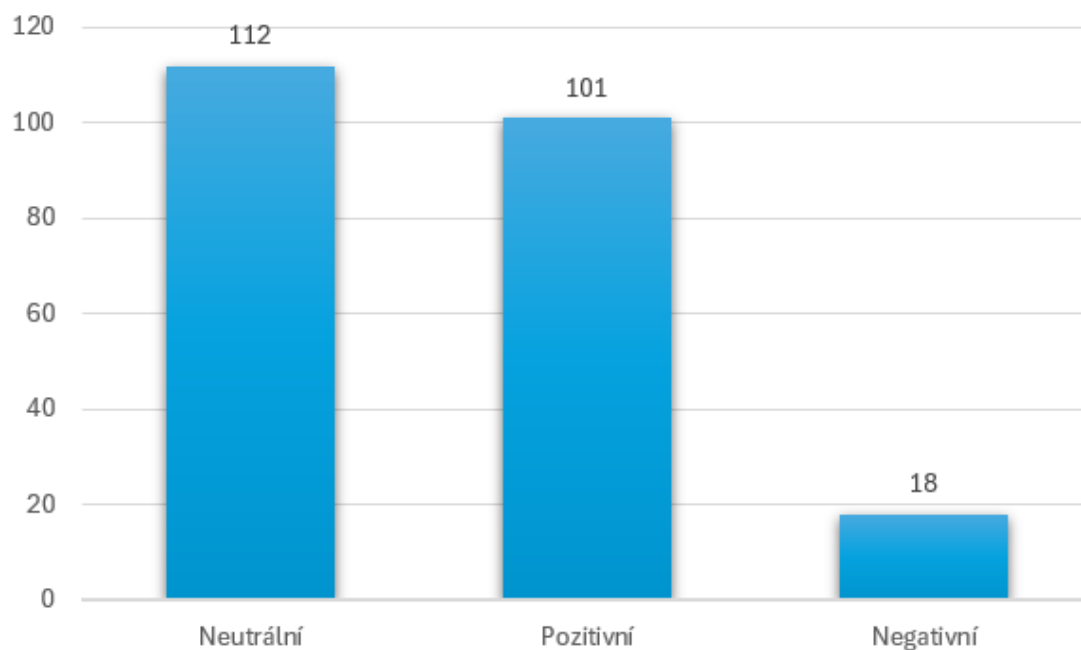
Graf 25 Citované osoby napříč periodiky

Při celkovém náhledu na tonalitu citací bylo 112 z nich neutrálních, 101 pozitivních a 18 negativních. Příkladem neutrální citace je vyjádření Jakuba Jankta: *"Vím, že nelichotivé poznámky přijdou, ale nebudu reagovat,"* ze článku „*GAY JANKTO? No a co?*“ (Blesk, 20. 2. 2023, s. 15). Neutrální citace byla rovněž zvolena, pokud v textu zazníval pozitivní i negativní výrok. Příkladem může být článek s titulkem „*Sňatky homosexuálů rozdělily koaliční poslance*“ (Právo, 2. 6. 2023, s. 4), ve kterém lze vyčíst citaci Kláry Kocmanové: *„Tohle všechno můžeme změnit, tohle všechno by vyřešil zákon, který tady dnes projednáváme, protože by umožnil osvojení dítěte partnerky“*, která jednoznačně vyznívá pozitivně vůči LGBT+ komunitě a jejím právům. Článek zároveň zmiňuje také Romanu Bělohávkovou, která v souvislosti s daným tématem uvedla: *“Nikdy nezvednu ruku pro povolení adopce homosexuálním pářím. Kdybychom je povolili, tak tyto páry budou mít přednost před heterosexuálními žadateli. Vím, proč to říkám“*. Tento výrok je námi analyzován jako negativní vůči LGBT+ komunitě.

Pozitivní tonalita byla označena v případě kladného vyjádření vůči LGBT+ komunitě. Příkladem může být vyjádření Darji Kasatkinové: *„Nejdůležitější je žít v míru sám se sebou“*, uveřejněno v článku „*Jsem na holky!*“ (Blesk, 20. 7. 2022, s. 18), které v kontextu jejího přiznání lesbické orientace vysílá pozitivní signál směrem k LGBT+ komunitě.

Mezi negativní vyjádření bylo zařazeno například vyjádření Jána Orosche v článku „*Oběti střelby mohly být narkomany, tvrdí arcibiskup*“ (Právo, 7. 11. 2022, s. 11), který

hovořil k tématu střelbě na Slovensku takto: „*Lidé, počínaje majitelem klubu Tepláreň, návštěvníci klubu, u kterých jsme se nedozvěděli nic o jejich věku, o jejich možné drogové závislosti, pohoršujícím a ze strany věřících právem spatřovaném nemravném jednání, až po politováníhodné oběti, jsou opravdu všichni nevinní?*“ V citaci spatřujeme negativní vztah k LGBT+ komunitě.

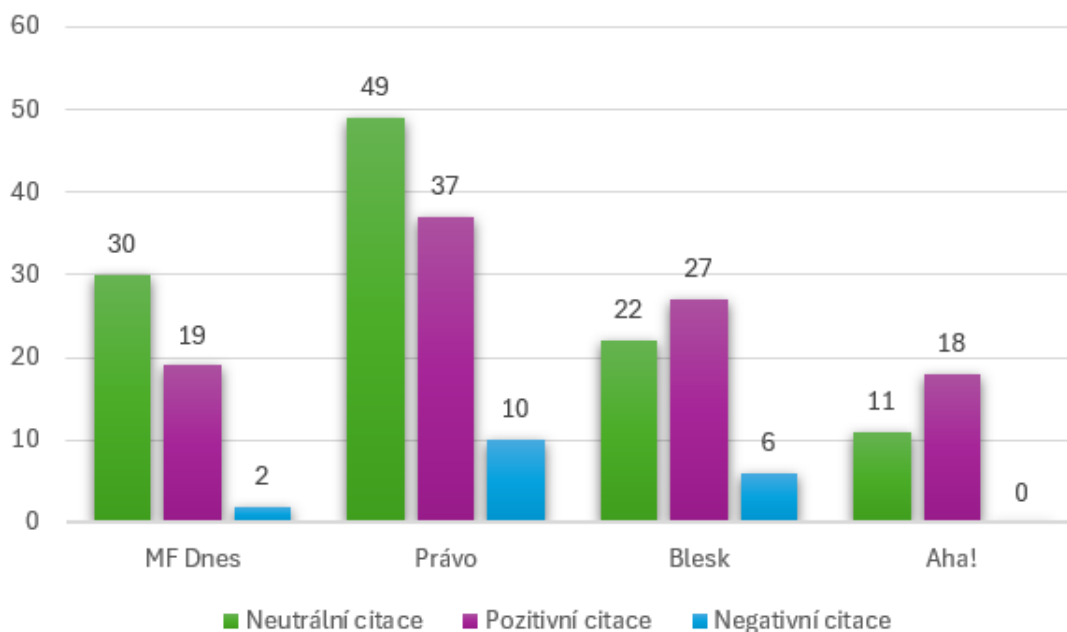
Graf 26 Tonalita citací

U seriózních periodik se objevilo nejvíce neutrálních citací, o něco méně bylo těch pozitivních. Bulvární periodika naopak publikovala nejvíce pozitivních citací, následovaly citace neutrální. Negativní citace byly užity v nejmenším množství napříč všemi periodiky kromě bulvárního Aha!, kde se neobjevily vůbec. Nejvíce negativních citací bylo objeveno u seriózního periodika Právo.

Užití negativních citací u seriózních médií lze přisuzovat snaze obsáhnout více názorových proudů ve společnosti. Deník Právo zároveň výrazně více oproti ostatním periodikům spojoval téma LGBT+ komunity s církví. V těchto článcích se ve více případech objevovaly stereotypy (nejčastěji stereotyp Bůh homosexualitu neschvaluje), tudíž byly citace zakódovány jako negativní. Bulvární deník Blesk mohl vidět v citaci kontroverzi a šokující sdělení pro čtenáře.

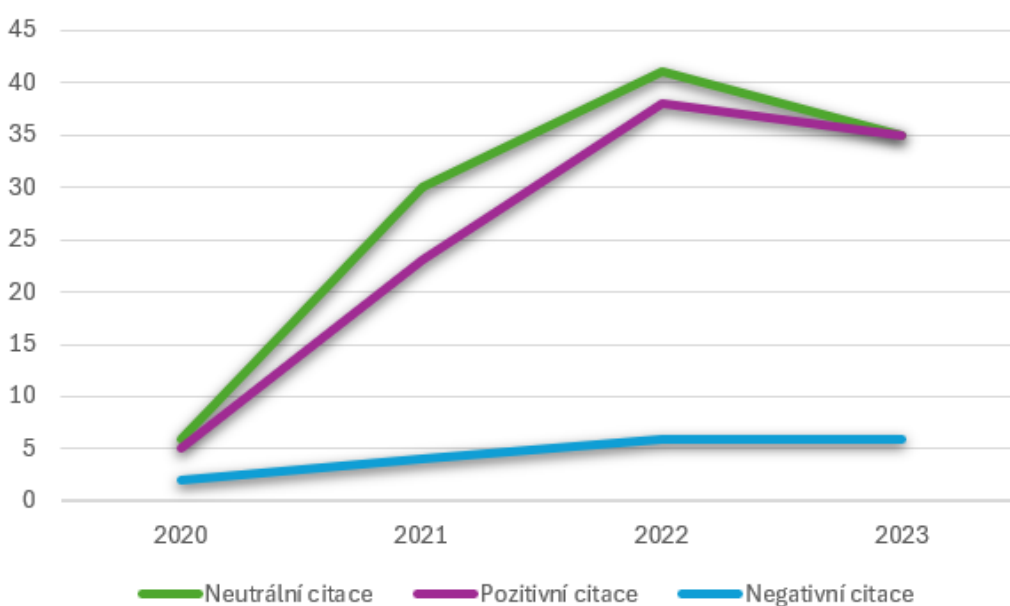
Z grafu lze vyvodit, že bulvární periodika publikují poměrově k množství obsahu více pozitivních citací než ta seriózní. Důvodem výsledku seriózních periodik bude zřejmě nutnost nestrannosti a u bulvárních listů tento výsledek jistě ovlivnila atmosféra ve společnosti,

kteřá je vcelku přívětivá pro LGBT+ komunitu. Mediální obraz tedy mohl do jisté míry tuto atmosféru reflektovat.

Graf 27 Tonalita citací napříč periodiky

V průběhu výzkumu se signifikantnější rozdíly v užití pozitivních a neutrálních citací neobjevily. Pomyslného vrcholu dosáhly v roce 2022, po kterém začaly křivky klesat až do množství 35, na kterém skončilo jak množství neutrálních, tak pozitivních citací. Negativních citací bylo napříč periodiky zaznamenáno pouze 18, z čehož část roku 2023 nepřinesla ani jeden nový záznam.

Graf 28 Tonalita citací v průběhu výzkumu

3.1.10 Téma článku

Jednou z nejdůležitějších sledovaných proměnných je tematická profilace textů se zaměřením na LGBT+ komunitu. Nejprezentovanějším tématem, s 69 články, byla dle očekávání novela o legalizaci manželství pro stejnopohlavní páry. Téma se objevovalo v souvislosti s názory politiků, např. „*Sňatky pro gaye strany nepodporují*“ (MF Dnes, 7. 10. 2021, s. 5), známých osobností, např. „*Drsný vzkaz kvůli manželství!*“ (Blesk, 20. 5. 2022, s. 15) i známých lidí, kteří do LGBT+ komunity patří, např. „*Chci se ženit!*“ (Blesk, 8. 8. 2022, s. 10).

Tématu festivalu sexuálních menšin Prague Pride či jiným obdobným akcím se věnovalo 56 textů. Kromě obecného informování o festivalu se objevily i informace ohledně financování festivalu, např. „*Dotace pro Prague Pride až při druhém pokusu*“ (Právo, 23. 4. 2021, s. 10) či vyvěšení vlajek v centru Prahy, např. „*Město vyvěsí duhovou vlajku*“ (MF Dnes, 25. 7. 2023, s. 18). Mezi jinými LGBT+ akcemi, zařazenými do této kategorie, byl festival Mezipatra, např. „*Mezipatra se stěhují do Brna*“ (MF Dnes, 12. 11. 2021, s. 13), Gay Pride v Budapešti, např. „*Desetitisíce pochodovaly proti Orbánovi*“ (Právo, 26. 7. 2021, s. 11), nebo 12. ročník charitativního běhu Fun&Run, např. „*Poběží proti homofobii, peníze půjdou na poradnu*“ (Právo, 18. 5. 2022, s. 10).

Kategorie jiné právní úpravy či politická témata obsahovala 46 textů zmiňujících se o výzvě parlamentu k vyšší ochraně sexuálních menšin, např. „*Sexuální menšiny chtějí ochranu*“ (Právo, 1. 2. 2023, s. 5), Ústavním soudem zamítnutou žádost o změnu rodného čísla, např. „*Ani žena, ani muž. Stížnosti na rodné číslo ÚS nevyhověl*“ (Právo, 22. 6. 2022, s. 9), nebo zrovnoprávnění stejnopohlavních manželství ve Švýcarsku, např. „*Švýcaři posvětili sňatky lidí stejného pohlaví*“ (Právo, 27. 9. 2021, s. 10).

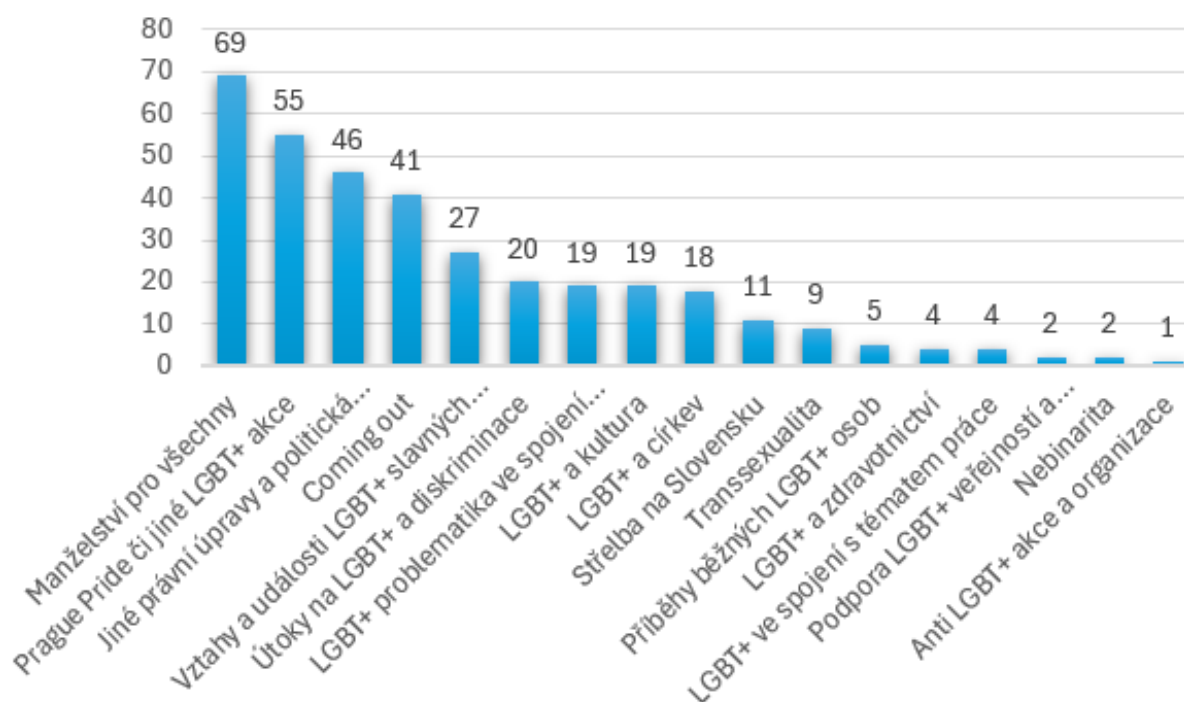
Kategorii coming out v naprosté většině zaujal Jakub Jankto a jeho přiznání k homosexuální orientaci. Ve fotbalové sféře není veřejně přiznaných homosexuálů mnoho, nejspíš i proto vzbudilo toto téma velký zájem nejen v České republice, ale také ve světě. Mezi dalšími lidmi, zmiňovanými v rámci přiznání k odlišné orientaci či identitě, patří poslanec KDU-ČSL, Jiří Navrátil, např. „*Gay mezi lidovci*“ (Blesk, 29. 10. 2022, s. 5), australská herečka Rebel Wilson, např. „*Zjistila, že je lesba*“ (Blesk, 11. 6. 2022, s. 16), nebo český herec Daniel Bambas, např. „*Dan má rád Dána!*“ (Blesk, 11. 8. 2022, s. 12).

Pátou nejzastoupenější kategorií témat jsou vztahy a události známých osobností. Mezi zmiňované osobnosti patřila například bývalá vedoucí činohry Národního divadla –

Daniela Špinar, např. „*Cesta od Daniela k Daniele*“ (Blesk, 11. 4. 2023, s. 14), olympijská snowboardistka Šárka Pančochová, např. „*Vzala si Američanku*“ (Blesk, 19. 8. 2021, s. 18) nebo Matěj Stropnický s partnerem Danielem Krejčíkem, např. „*Výměna manželek kvůli výměně střechy...*“ (Aha!, 25. 3. 2021, s. 11).

Podobné množství článků (18, 19 a 20) se věnovalo útokům na LGBT+ a diskriminaci, problematice LGBT+ ve spojení se sportem, LGBT+ v kultuře a spojením s církví. Střelbě na Slovensku se věnovalo pouhých 11 článků. Vzhledem k prostorové blízkosti jsme předpokládali širší pokrytí. Tyto články se zaměřovaly na obecné informace, průběh střelby a zjištění o útočnickovi. Pouhé jednotky článků se pak věnovaly transsexualitě, běžným LGBT+ osobám, zdravotnictví, pracovnímu prostředí, podpoře veřejností a firmami spolu s nebinaritou a anti-LGBT+ organizacím.

Dle zjištění Pickové byly nejprezentovanějšími tématy v Lidových novinách partnerské svazky, právní úpravy a pro-LGBT+ akce. (Picková, 2018: 70) Ke značnému posunu tematické agendy v rámci let tudíž u nejprezentovanějších témat nedošlo.

Graf 29 Témata obsahu

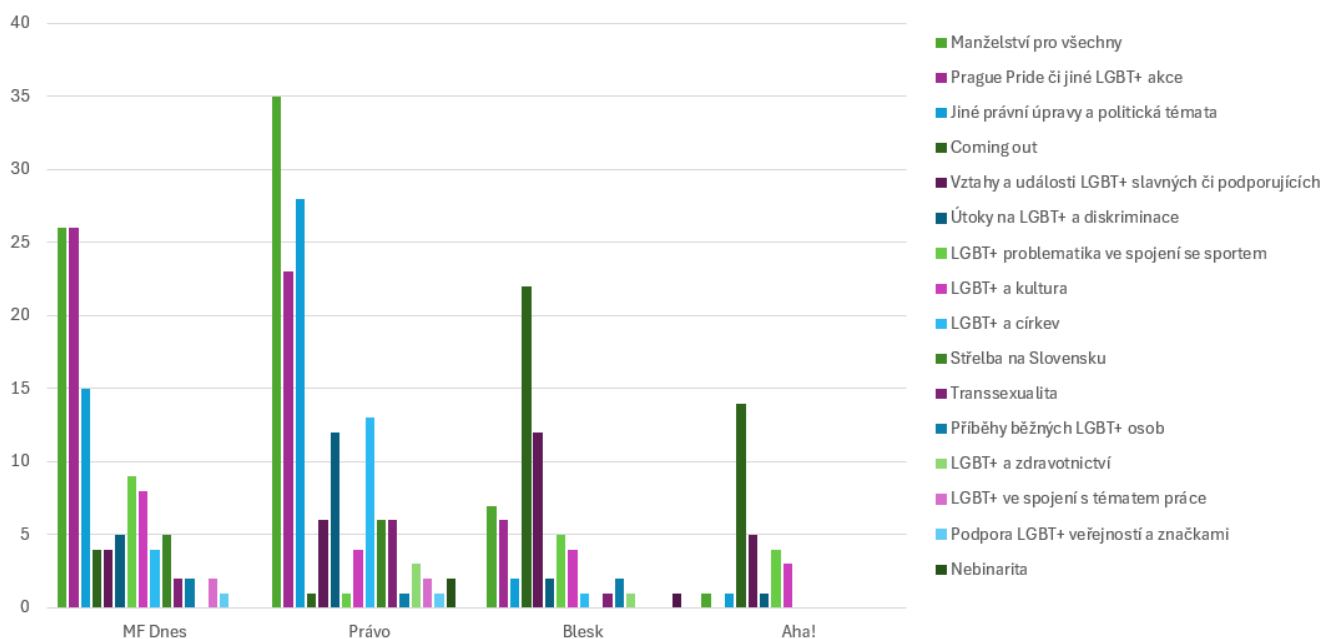
V rozložení témat v závislosti na periodikách bylo zaznamenáno zjištění, že novela o zrovnoprávnění manželství pro homosexuální páry byla nejprezentovanějším tématem u seriózních periodik. V případě MF Dnes bylo stejné množství obsahu publikováno na téma Prague Pride a následovaly jiné právní úpravy či politická témata. Druhým

nejprezentovanějším tématem u deníku Právo byly různé právní úpravy a politická témata a následovalo téma festivalu Prague Pride. Deník Právo zároveň poskytl nejvíce prostoru ze všech periodik tématu LGBT+ ve spojení s církví.

Tři nejprezentovanější témata byla u obou seriózních deníků totožná, avšak v jiném pořadí.

Analýza bulvárních periodik odhalila odlišné tematické zaměření, než tomu bylo u seriózních periodik. Deník Blesk prezentoval sestupně nejvíce obsahu v tematické oblasti coming out, vztahy a události LGBT+ slavných a manželství pro všechny. Aha! věnovalo rovněž nejvíce prostoru coming outu, následovalo taktéž téma vztahů a událostí LGBT+ osobností a LGBT+ problematika ve spojení se sportem.

V pokrytí témat bulvárními a seriózními periodiky lze tedy pozorovat značný rozdíl. Tento rozdíl přisuzujeme odlišnému publiku jednotlivých periodik a snaze novinářů zachytit témata, která zaujmou čtenáře. Bulvární profilace periodik zároveň naznačuje jisté směřování obsahu směrem ke známým osobnostem.

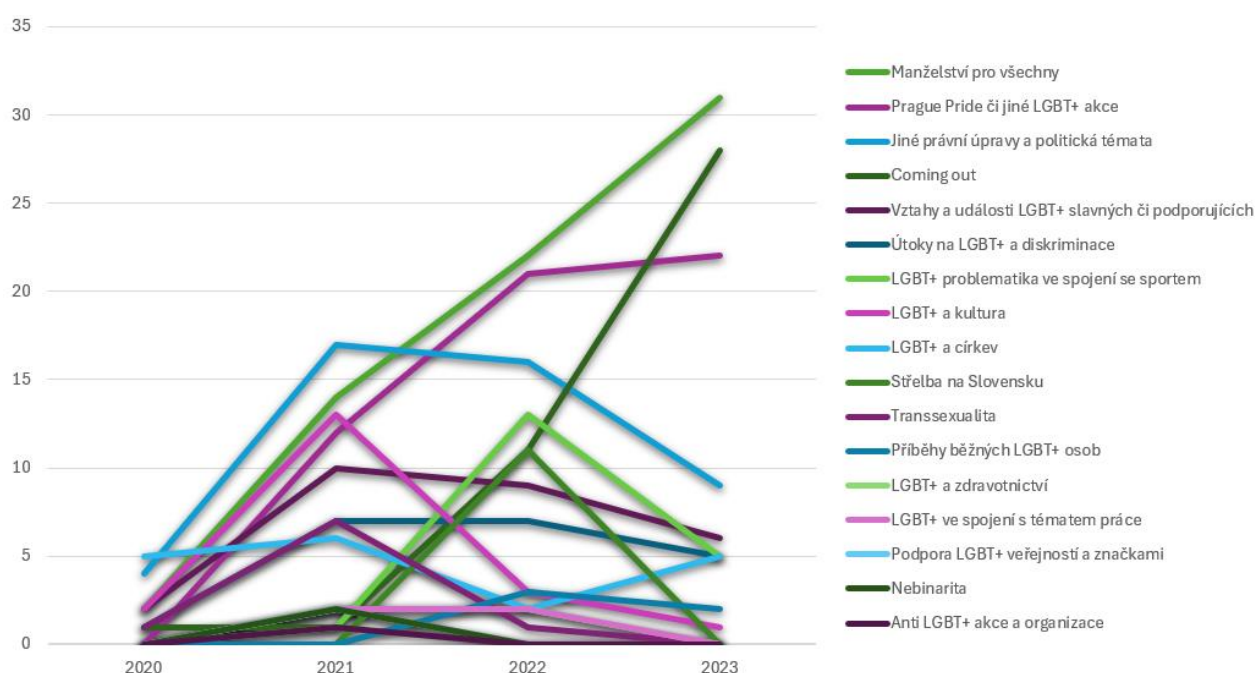

Graf 30 Témata obsahu napříč periodiky

Proměnu rozložení témat v čase lze sledovat v grafu níže. V průběhu našeho výzkumu se užití témat periodiky značně lišilo. Téma manželství pro všechny ukázalo průběžný exponenciální růst napříč celým výzkumem. V průběhu zvoleného období tedy pravidelně přibývaly informace o tomto tématu. Strmý růst po roce 2021 zaznamenalo také téma coming outu. Tento růst nepochybně největší částí ovlivnil coming out Jakuba Jankta.

Množství obsahu, zaměřeného na téma Prague Pride se téměř totožně zvyšovalo spolu s manželstvím pro všechny do roku 2022, kdy se růst zpomalil. Téma jiných právních úprav, než je novela o manželství pro homosexuální páry, zaznamenalo značný růst do roku 2021, kdy se počet tohoto obsahu začal mírně snižovat. Dle těchto dat se tedy jedná o téma, které pro čtenáře a ve veřejném obsahu v průběhu výzkumu postupně přestávalo být relevantním.

Rozložení témat tedy v průběhu výzkumu podléhalo jistým trendům. Témata se v průběhu let obměňovala, manželství pro všechny a Prague Pride však zůstávají tématy, která se značně projevovala po celou dobu trvání výzkumu.

Graf 31 Témata obsahu v průběhu výzkumu

3.1.11 Užití stereotypů

Proměnná užití stereotypů přinesla překvapující výsledky ohledně jejich výskytu. Použití stereotypů nebylo odhaleno v 338 z 352 článků. U 96 % článků, zařazených do výzkumu, tedy nebyla nalezena žádná forma stereotypizace LGBT+ komunity. Tento výsledek považujeme za velice kladný a nepochybně přispívající pro kvalitu přijetí LGBT+ osob společností v České republice.

Stereotyp gayové jako přehnaně maskulinní byl použit u citace Ladislava Vízka, který v pořadu Události, komentáře na ČT24 komentoval Janktovo přiznání k homosexualitě slovy

„Neměl bejt ten první. Měl to nechat na někom jiným. Anebo to říct za dva roky, až bude pryč ze Sparty, až bude z národ'áku. Lidi to vnímaj opravdu zle. Musím říct, že to je takový nespportovní téma. Když řeknete homosexuál, tak si opravdu někdo představí zženštilého (chlapa) a do přírody to prostě nějak nepasuje.“. Článek byl publikován pod titulkem „Přestřelil v přírodě“ (Blesk, 20. 2. 2023, s. 15). Vízek se později od svého výroku distancoval a uvedl, že si Jankta velice váží. Lze tedy konstatovat, že přestože byl tento stereotyp objeven, není článkem (a dokonce později ani samotným autorem) nijak schvalován a podporován.

Sexualizace příslušníků LGBT+ komunity byla objevena ve třech textech. První z těchto textů vyšel pod titulkem „Mám sice dost kamarádů gayů, ale...“ (MF Dnes, 21. 10. 2021, s. 8), ve kterém zaznívá: „Budiž, zřejmě jsou Češi skutečně tolerantnější, minimálně průzkumy veřejného mínění to potvrzují. Ale i u nás se občas nechají slyšet chytráci, kteří považují gaye za "buzíky", nebinární osoby za úchyly nebo by váhali se jmenováním homosexuála ústavním soudcem.“. Autor tento názor nepodporuje, tudíž se opět jedná o pouhou zmínku tohoto stereotypu.

Další článek „On je oni“ (Blesk, 16. 2. 2022, s. 20) se zabývá Samem Brintonem, poradcem amerického prezidenta, v rámci kterého se objevila citace z webu The Stream, ve které stojí: „Biden na klíčový jaderný post vypustil fetišistu hrajícího si na pejska.“. Článek tuto skutečnost nijak dál nekomentuje a zmiňuje ji až k jejímu konci. Domníváme se, že se bulvární periodikum rozhodlo zařadit toto vyjádření pro šok a kontroverzi. Neobjevily se však náznaky toho, že by periodikum tento stereotyp schvalovalo.

Publicistický text „KDO BUDE KNĚZEM“ (Právo, 15. 7. 2021, s. 16), zmiňuje slovenského arcibiskupa Jána Orosche, který se vyjadřoval na adresu homosexuálů. V rámci článku autor vzpomíná na Oroschovy zmínky o jeho špatném zážitku s pedagogem ze střední školy: „Keď sa ma dotkol, vyskočil som z lavice, odsotil som ho a utekal preč z triedy, lebo som dostal veľkú žalúdočnú nevoľnosť. (...) Priznávam, že táto moja skúsenosť zanechala vo mne na celý život taký vnútorný odpor ku nezriadenému správaniu "inak orientovaných osôb", že ma to neskôr viedlo k prísnemu a nekompromisnému riešeniu prípadov týchto osôb aj v radoch klerikov.“. Autor článku později popisuje, že na základě tohoto zážitku Orosch soudí všechny osoby, které se hlásí k homosexuální orientaci, jako nezřízené svým chováním. Zde vnímáme jasnou stigmatizaci homosexuálů, autor sám však tento pohled odsuzuje a podtextuálně Orosche zesměšňuje.

Stereotyp, týkající se názoru Boha na homosexuální orientaci, byl nalezen u 4 příspěvků periodika Právo. U článku „*Homosexualita není zločin, prohlásil papež František*“ (Právo, 26. 1. 2023, s. 26) bylo zaznamenáno vyjádření papeže Františka: „*Být homosexuálem není zločin. Ano, je to hřích. Dobře, ale nejprve rozlišujme mezi hříchem a zločinem. Je to také hřích nedostatku lásky k bližnímu, k sobě navzájem.*“ Rovněž další text s titulkem „*Homosexualita není zločin, netrestejte za ni, řekl papež*“ (Právo, 30. 1. 2023, s. 14) odkazuje na výrok papeže Františka: „*Když jsem řekl, že je to hřích, měl jsem na mysli pouze učení katolické církve o morálce, které říká, že každý sexuální akt mimo manželství je hřích.*“ Tento stereotyp byl odhalen také v článku „*Biskupové proti manželství gayů*“ (Právo, 7. 7. 2023, s. 13), který zmiňuje vyjádření biskupů: „*Podle biskupů neexistuje žádný důvod, který by umožnil stanovit podobnost či analogie, a to ani vzdálené, mezi homosexuálními svazky a božím záměrem s manželstvím a rodinou.*“ Článek „*Biskupové chtějí léčit sexuální menšiny*“ (Právo, 1. 9. 2020, s. 8) rovněž odkazuje k biskupům, podle kterých je jiná než heterosexuální orientace „*nejen hřích, ale i nemoc*“.

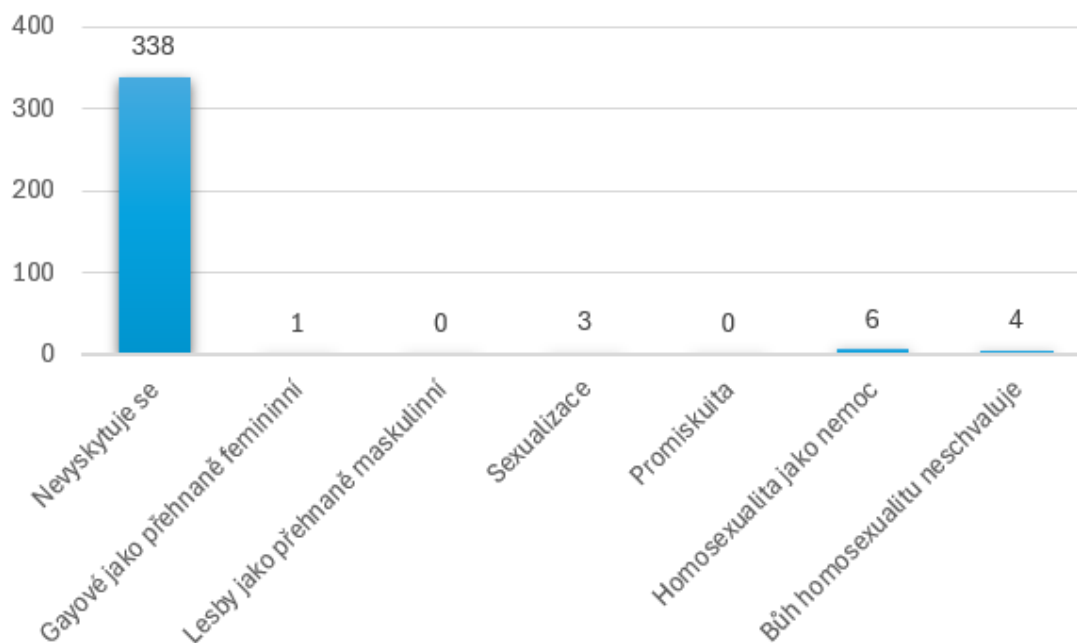
Text s titulkem „*S hrdostí a duhou prošlo 60 tisíc lidí*“ (Právo, 14. 8. 2023, s. 3) hovoří o Prague Pride a cituje text na transparentech odpůrců, které hlásaly: „*Česko není Sodoma*“, „*Homosexualita je hřích*“ nebo „*Ježíš je láska. Chce ti pomoci*“. Článek se o těchto odpůrcích pouze zmiňuje a nijak se jimi podrobně nezaobírá.

Publicistický text „*Boží trest za homosexualitu. A za pokrytectví*“ (MF Dnes, 11. 9. 2020, s. 9) se zamýšlí nad výroky z Ukrajiny. Konkrétně autora zaujal patriarcha Filaret, který prohlásil, že koronavirus je „*božím trestem za lidské hříchy*“ a Hospodin lidi trestá za provozování „*hříšného stejnopohlavního sexu*“.

Stereotyp, který považuje homosexualitu za nemoc, byl odhalen u 6 textů periodik MF Dnes, Právo a Blesk. Stereotyp byl obsažen ve vyjádření Chalída Salmána v článku „*Homosexualita je nemoc!*“ (Blesk, 9. 11. 2022, s. 14) se zněním: „*Až sem přijedete, musíte přijmout naše pravidla. Nejsem striktní muslim, ale homosexualita je duševní nemoc!*“. Následující článek „*Jsem na holky!*“ (Blesk, 20. 7. 2022, s. 18) pouze zmiňuje fakt, že v Rusku je homosexuální orientace brána jako nemoc a text „*Hledá se gay. Ruský poslanec je tváří bizarní reality show*“ (Právo, 10. 5. 2022, s. 17) odkazuje na ruského poslance Vitalije Milonova, který „*Loni navrhoval sterilizaci gayů s tím, že pro ně mají být zřízeny útulky*“.

Článek „*Aliance pro rodinu: Nenávistné šíření středověku*“ (Blesk, 8. 7. 2021, s. 8) zmiňuje předsedkyni spolku Aliance pro rodinu. Jana Jochová na otázku ohledně toho, zda je homosexualita nemoc odpověděla „*Podle mého názoru ano*“.

Nejvíce stereotypů se objevovalo v souvislosti s církví a křesťanskými hodnotami. Jejich užití se však v rámci výzkumu projevilo jen ve velice omezeném množství.

Graf 32 Užití stereotypů

Nejvíce stereotypů se projevilo v periodiku Právo (7), ani jediný nebyl zaznamenán v deníku Aha!. U bulvárního deníku Blesk však bylo nalezeno více stereotypů (5) než u seriózního listu MF Dnes (2). Lze tedy konstatovat, že užití stereotypů bylo u všech periodik rozdílné a nelze pozorovat paralelu s jejich profilací. Bulvární periodika publikovala méně stereotypů než periodika seriózní, ta však publikovala přibližně dvakrát více obsahu, než bulvární periodika zařazená do výzkumu. Proto nelze jednoznačně určit návaznost na periodikum či jeho záměr.

Stereotyp, spojující nesouhlas Boha s homosexuální orientací, byl odhalen pouze u deníku Právo. Deník Blesk publikoval nejvíce stereotypů s odkazem na homosexualitu jako nemoc. Nízké množství výskytu stereotypů nám nedovoluje pozorovat tendence či značné výkyvy mezi jednotlivými periodiky. Užití stereotypů bylo napříč periodiky (s výjimkou Aha!) zaznamenáno, avšak jedná se o malý vzorek, který neznačí fakt, že by se tyto stereotypy významně podílely na prezentaci LGBT+ komunity v daném médiu.

V návaznosti na zjištění Kateřiny Pickové, která zaznamenala výskyt stereotypů u 22 % analyzovaného obsahu u Lidových novin, lze konstatovat, že u námi sledovaných seriózních médií bylo toto číslo signifikantně nižší a lze tedy pozorovat dlouhodobý trend úbytku stereotypních vyjádření vůči LGBT+ komunitě u seriózních médií. (Picková, 2018: 75)

Vzhledem k nízkému množství zaznamenaných stereotypů není možné sledovat trendy či výkyvy v průběhu výzkumu. Stereotypy se objevily napříč sledovaným obdobím a nepokládáme proto za vypovídající je zde blíže prezentovat. Výpovědní hodnota složená z tak nízkého počtu jednotek není pro tento výzkum směrodatná.

3.1.12 Rámování

Poslední proměnnou, na kterou se tento výzkum zaměřil, bylo rámování obsahu. Rámování je pro postihnutí prezentace LGBT+ komunity důležité, jelikož může selektovat informace a tematické celky, a tím mediální obraz ovlivňovat.

Tento výzkum odhalil, že nejužívanějším rámováním článků, věnujících se LGBT+ tématům, je neutrální pojetí. Bylo zvoleno v případech referování o LGBT+ komunitě bez konkrétní bližší optiky či tematického zaměření. Objevily se zde články na téma útoku v Bratislavě, např. „*Vraždu vyšetřují jako terorismus*“ (MF Dnes, 18. 10. 2022, s. 7), LGBT+ ve spojení se zdravotnictvím, např. „*Omezte počet partnerů, vyzval gaye šéf WHO*“ (Právo, 29. 7. 2022, s. 15) nebo podpora firem, např. „*Káva a trička podpoří lesby nebo gaye v zahraničí*“ (Právo, 18. 8. 2021, s. 11).

Druhým nejčastějším rámováním bylo politické. Zde byla zařazena témata, na která bylo nahlíženo optikou politické diskuze či názorů jak politiků v poslanecké sněmovně, tak tehdejšího prezidenta České republiky, Miloše Zemana. Zařazeny zde byly články, které pojednávaly o Rumunsku a propagaci LGBT+, např. „*Rumunsko chce zarazit propagaci LGBT menšin*“ (MF Dnes, 14. 8. 2021, s. 6), novele o legalizaci stejnopohlavního manželství, např. „*Kvůli sňatkům gayů lidovci vládu nepovalí*“ (Právo, 26. 5. 2022, s. 8), nebo již zmíněné výroky prezidenta, např. „*Zeman by vetoval zákon manželství gayů a leseb*“ (Právo, 8. 6. 2022, s. 3).

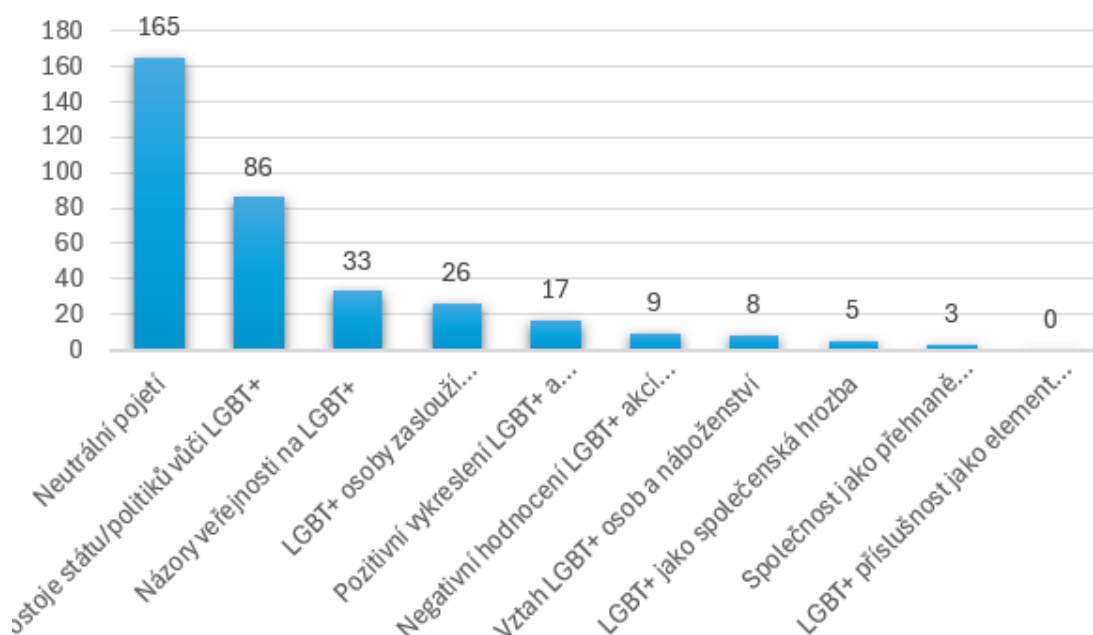
Po politickém rámování následovalo rámování založené na názorech veřejnosti. Zde se objevily články, kde fanoušci vyjadřují podporu Jakubu Janktovi, např. „*Krásné tělo!*“

(Blesk, 16. 2. 2023, s. 14), názory herců na rozličná témata, např. „*Ta vražda byl útok na lidskou podstatu, říká Krejčík*“ (MD Dnes, 21. 11. 2022, s. 12), nebo názory sportovců, např. „*Golfistka: S diskriminací se setkávám každý den*“ (MD Dnes, 24. 10. 2022, s. 14).

26 článků rovněž rámovalo LGBT+ témata v rámci názoru, že tato komunita si zaslouží rovnocenná práva a ochranu. Tato kategorie rovněž obsáhla mnoho témat, mezi kterými se objevila například podpora ze strany sportovců, např. „*Nebudeme mlčet! ...a co vyhrávat?*“ (Aha!, 24. 11. 2022, s. 13), spojení s pracovní sférou, např. „*Podniky narovnávají podmínky sexuálním menšinám*“ (Právo, 20. 5. 2021, s. 28), nebo přívětivé kroky směrem k LGBT+ svazkům v zahraničí, např. „*Rakouští kněží se bouří. Budou žehnat i gayům*“ (Právo, 18. 3. 2021, s. 26). Následovalo pozitivní vykreslení LGBT+ a jejich akcí.

V menším množství bylo zastoupeno rámování ve spojení s negativním hodnocením, náboženstvím, společenské hrozby a přehnaně tolerantní společnosti.

Rámování LGBT+ příslušnost jako element výhradně soukromého života nebylo prokázáno. Jedná se tedy o pozitivní vývoj směrem k zobrazování LGBT+ komunity, neboť v předchozích výzkumech bylo toto rámování zastoupeno. (Picková, 2018: 72-73)

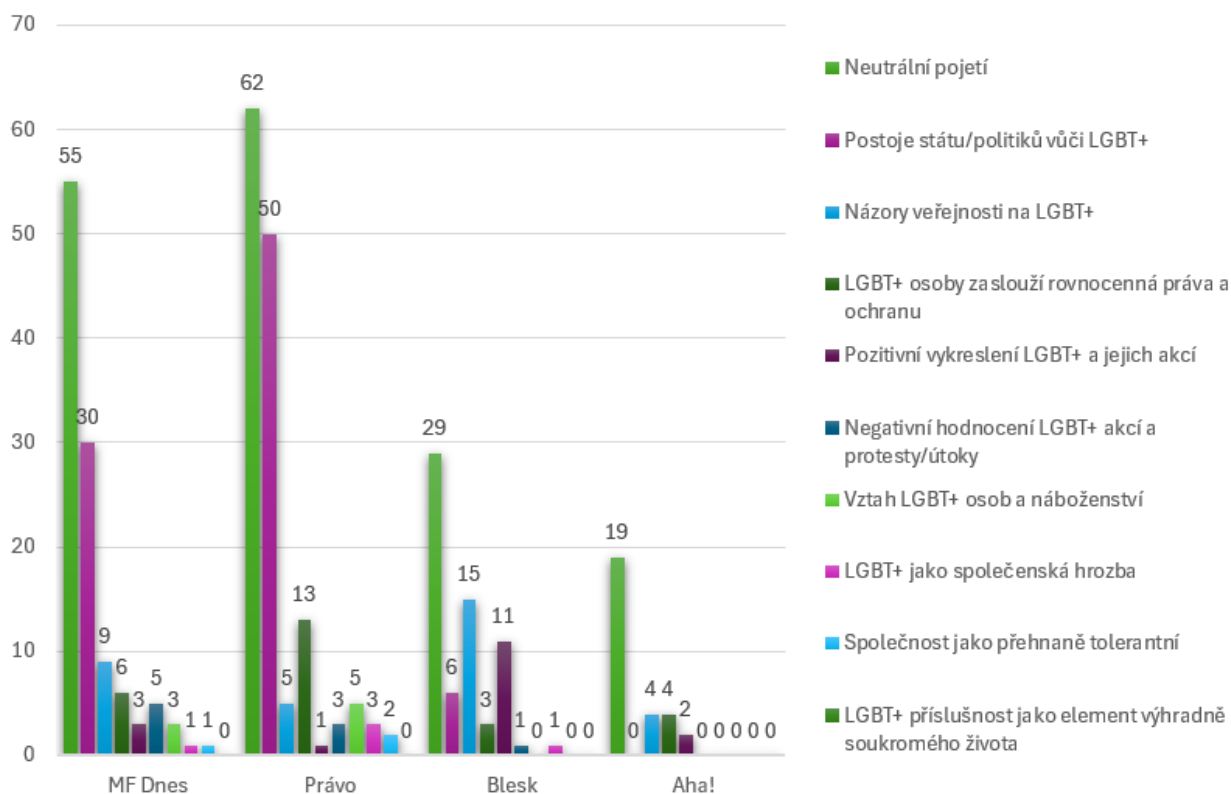
Graf 33 Rámování článků

Neutrální pojetí témat spojených s LGBT+ komunitou se projevilo nejsilněji napříč všemi periodiky. U seriózních deníků bylo druhým nejužívanějším rámováním postoje státu

vůči LGBT+. Bulvární periodika využila jako druhé nejčastější rámování názory veřejnosti na LGBT+, v případě Aha! stejně jako rámování LGBT+ zasluhují stejná práva a ochranu. Rozložení rámování u seriózních periodik je v širším pohledu rozmanitější než u těch bulvárních. Objevuje se zde například rámování, založené na vztahu LGBT+ komunity a církve či společnosti jako přehnaně tolerantní (pouze v jednom případě), které u bulvární části periodik zcela absentuje. Tento trend připisujeme nízkému množství obsahu na straně Aha! a snahy seriózních periodik o vyváženost a prezentaci různých témat a pohledů.

Pozitivní vykreslení LGBT+ a jejich akcí využilo nejvíce periodikum Blesk. Rámování LGBT+ osoby si zaslouží stejná práva a ochranu se objevilo v nejvíce případech u deníku Právo.

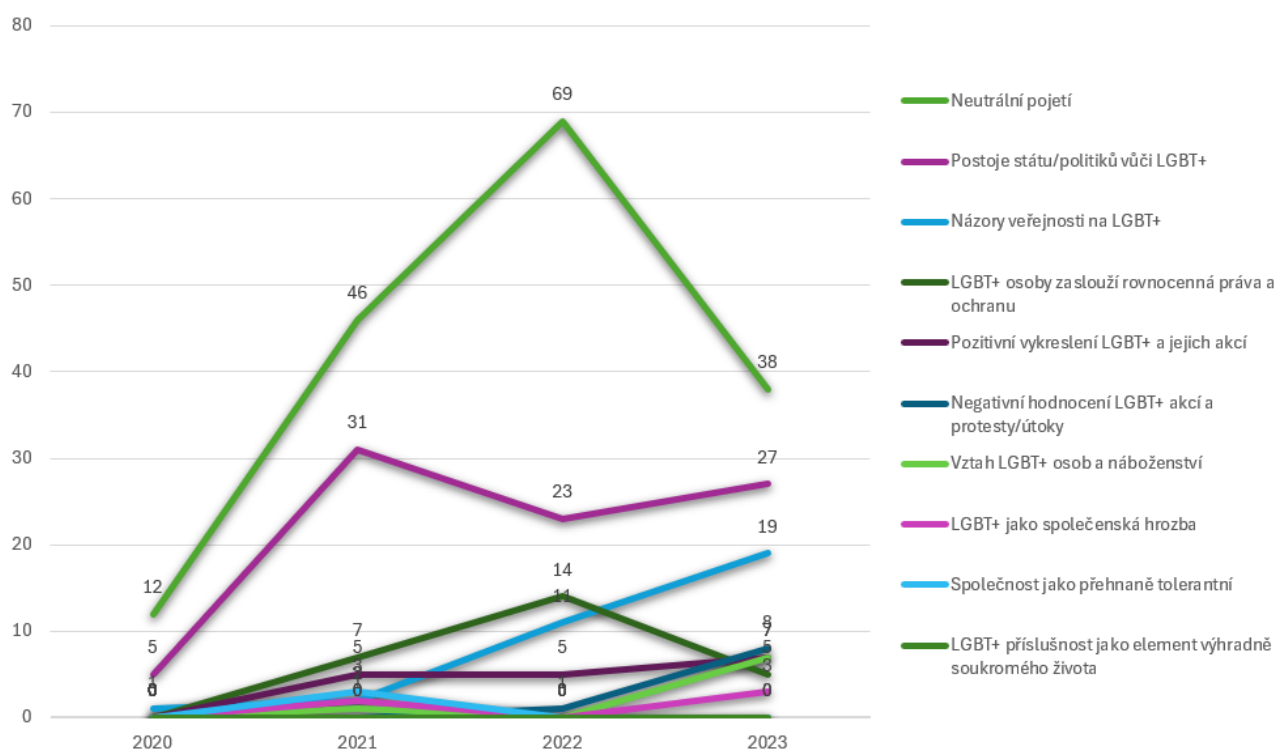
V rámování témat LGBT+ komunity lze pozorovat rozdíly jak v závislosti na jejich profilaci, tak na periodikách samotných. U seriózních periodik se ve vysoké míře projevuje politické rámování, které u bulvárních periodik téměř chybí. Tento jev se nepochybně odvíjí od zaměření jednotlivých listů a jejich čtenářstva. Jednotlivá periodika zároveň rámuji LGBT+ komunitu odlišně, současně však zůstává hlavním rámováním neutrální pojetí. Tento jev vnímáme směrem k mediálnímu obrazu LGBT+ komunity pozitivně.

Graf 34 Rámování článků napříč periodiky

Jak lze vyčíst z grafu níže, v průběhu výzkumu jsme zaznamenali signifikantní výkyvy v užití jednotlivých rámování. Neutrální pojetí se stabilně zvyšovalo do roku 2022, po kterém začalo klesat na úkor názorů veřejnosti na LGBT a postojů státu. Rozvíjející se trend vyšší plurality názorových proudů na úkor neutrálního pojetí témat LGBT+ komunity by však potvrdil dlouhodobější výzkum.

Klesající trend jednotlivých typů rámování po roce 2022 je také způsoben nižším množstvím analyzovaného obsahu v roce 2023. Lze však stanovit, že užití různého typu rámování se v průběhu tohoto výzkumu měnilo, i když rámování neutrální pojetí a postoje státu byly dvěma nejužívanějšími napříč všemi lety. Druhy rámování nejspíše do jisté míry reflektují paletu využívaných témat v průběhu výzkumu. K určení jednoznačného trendu v oblasti rámování obsahu, který pojednává o LGBT+ komunitě, by bylo potřeba více dat.

Graf 35 Rámování článků v průběhu výzkumu

3.2 Zodpovězení výzkumných otázek

Tato kapitola se věnuje zodpovězení vedlejších výzkumných otázek. Na základě dat, prezentovaných v předchozí části této práce, opíšu výzkumné otázky spolu s hypotézami a zdůvodním odpovědi. Zodpovězení těchto otázek nám poskytne komplexní náhled na danou problematiku a umožní zodpovězení hlavní výzkumné otázky v závěru této práce.

Výzkumná otázka 1 – Jak se mediální obraz LGBT+ komunity za sledované období proměnil?

Pro zodpovězení této otázky je třeba širší pohled na časové změny u jednotlivých proměnných. Množství obsahu se v průběhu let (s předpokládaným pokračováním v roce 2023) zvyšovalo napříč všemi periodiky. Užití témat fotografií, rozložení žánrů a citací v průběhu výzkumu nepřineslo jednoznačný trend. Napříč výzkumem současně převažovala neutrální tonalita obsahů.

Užití domácích témat se na úkor těch ze zahraničí v průběhu výzkumu zvyšovalo. Proměnná na užití zpravodajských hodnot však v průběhu výzkumu odhalila jejich různé trajektorie v počtu užití. Nelze proto stanovit jednoznačné směřování či dlouhodobou preferenci jedné z hodnot napříč výzkumem. Bližší pohled na počet zmínek jednotlivých částí LGBT+ komunity přinesl dlouhodobou preferenci zmínek gayů, leseb a transsexuálů na úkor zbylých orientací. Tematické rozložení bylo v průběhu tohoto výzkumu s většími i menšími výkyvy. Do roku 2021 převažovalo téma různých právních úprav a politických témat, později se nejprezentovanějším tématem stalo manželství pro všechny, které drželo svou pozici až do konce výzkumu. Množství témat i míra obsahu, které se jim věnují, však byla široká a proměnlivá. Stereotypů bylo v celém výzkumu zaznamenáno pouze zanedbatelné množství a lze jen těžce určit trend v rámci výzkumu.

Proměnná rámování obsahu přinesla poznání o průměrné dlouhodobé preferenci neutrálních a pozitivních typů rámování (jako jsou neutrální pojetí, postoje státu, LGBT+ osoby si zaslouží rovnocenná práva a ochranu či názory veřejnosti na LGBT+) napříč výzkumem.

Zlepšující se trend mediálního obrazu LGBT+ komunity ve sledovaných periodikách dle našeho úsudku tedy potvrzují proměnné na množství obsahu, témat fotografií, zmínek jednotlivých částí LGBT+ komunity, tonality citací, užití stereotypů a rámování obsahů.

Neutrální nebo těžce stanovitelný trend mediálního obrazu dle našeho názoru vykazují proměnné užití fotografií, žánrů, tonality obsahu, lokalizace a zpravodajských hodnot. Negativní trend dle našich výsledků nepotvrzuje žádná proměnná. Z tohoto důvodu potvrzujeme hypotézu „*Mediální obraz LGBT+ komunity kopíruje zlepšující se trend zjištěný předchozími výzkumy*“ s dodatkem, že zjištěné trendy by byly prokazatelnější v delším časovém úseku.

Výzkumná otázka 2 – Jak se liší počet článků, publikovaných v periodikách Právo, MF Dnes, Aha! a Blesk?

Při otázce, zaměřující se na míru obsahu uveřejněnou jednotlivými periodiky jsme objevili značné rozdíly. Nejvíce obsahu publikoval deník Právo (144), následovalo periodikum MF Dnes (113), poté Blesk (66) a nejméně zaznamenaného obsahu bylo analyzováno u bulvárního Aha! (29). V souvislosti s těmito výsledky lze konstatovat, že co do počtu obsahu se jednotlivá periodika značně lišila. Hypotéza „*V počtu článků v závislosti na periodiku nebude signifikantní rozdíl*“ byla tedy vyvrácena.

Výzkumná otázka 3 – Jak se liší prezentace LGBT+ komunity v různých periodikách?

Při porovnání více proměnných v závislosti na jednotlivých periodikách, lze spatřovat rozdíly ve většině proměnných. Periodika se v první řadě lišila množstvím publikovaného obsahu, kde se projevíly signifikantní rozdíly. V souvislosti s rozdílem v množství obsahu je třeba nahlížet na zbylé zkoumané proměnné a jejich specifika.

Značně odlišné bylo užití fotografií i jejich témat, spolu s užitím citací, případně jejich autorizací. Zatímco deník Právo publikoval 96 citací, z toho 63 autorů nepatřilo do LGBT+ komunity, deník Blesk publikoval 55 citací, z čehož bylo 27 autorů zástupci LGBT+ komunity. Lze tedy pozorovat rozdíly v obou proměnných. Seriózní deníky současně publikovaly největší množství neutrálních citací, oproti tomu u bulvárních periodik bylo nalezeno nejvíce pozitivních citací (tyto údaje vztahujeme na jednotlivé periodikum, nikoliv na celkové množství citací všech periodik).

Tematická proměnná taktéž odhalila rozdíly mezi periodiky. Přestože nejprezentovanějším tématem výzkumu bylo manželství pro všechny, jako nejprezentovanější

se projevilo pouze u periodik MF Dnes a Právo. Blesk a Aha! daly největší prostor tématu coming out.

Stereotypních vyjádření jsme napříč periodiky zaznamenali tak nízké množství (pouze jednotky), že je obtížné sledovat směrodatné výkyvy. Proměnnou a její rozdíly u jednotlivých periodik lze shrnout tak, že ačkoliv se mezi periodiky našly rozdíly v množství užitých stereotypů, pracují s tak malým množstvím oproti publikovanému obsahu, že užití stereotypy byly napříč periodiky zanedbatelné.

Neutrální pojetí rámování se projevilo nejsilněji napříč všemi periodiky. Odlišnosti však sledovat lze. Jedná se o rozdíly spojené s profilací daného periodika, proto rozdíly v rámování přiblížím v otázce číslo 4.

V rozložení žánrů, tonalitě či zahraničním obsahu vůči tomu z ČR, jsme oproti ostatním proměnným nezaznamenali mezi periodiky značné výkyvy. Stejně tak jako u užití zpravodajských hodnot, kde se rozdíly projevily, například u užití hodnoty jednoznačnosti a elitních osob, avšak ne v tak markantním měřítku. Zmínky jednotlivých sexuálních orientací a genderových identit se mírou výskytu u jednotlivých periodik v poměru k publikovanému obsahu rovněž příliš nelišily.

Hypotézu „*Prezentace LGBT+ komunity se v různých periodikách bude lišit*“ lze tedy potvrdit. Přestože se změny značně neprojevily u všech proměnných, při celkovém náhledu na výsledky výzkumu lze konstatovat, že jednotlivá periodika prezentují skutečně odlišný mediální obraz LGBT+ komunity a současně nelze stanovit, že by jedno periodikum zobrazovalo komunitu výrazně přívětivěji než jiné. Tyto rozdíly mohou být spojeny s profilací jednotlivých periodik, personálním složením i s individuálním přístupem periodik k tomuto tématu.

Výzkumná otázka 4 – Jak se mediální obraz LGBT+ komunity ve sledovaných bulvárních a seriózních periodikách liší?

Jednoznačně lze označit mediální prezentaci LGBT+ komunity u bulvárních a seriózních periodik jako odlišnou. Tato odlišnost se značně projevila v několika sledovaných proměnných.

Obě seriózní periodika dohromady zveřejnila méně obsahu týkajícího se LGBT+ komunity než jedno seriózní periodikum. Hlavní rozdíl lze tedy pozorovat v množství obsahu.

Tento rozdíl nejvíce způsobilo téma manželství pro všechny, kterému se seriózní periodika věnovala nejvíce, oproti tomu u bulvárních periodik bylo nalezeno pouze pár textů k tomuto tématu. Nejvíce obsahu bulvární periodika publikovala na téma coming out. Rozložení zbylých témat přineslo taktéž značné rozdíly. Tematické složení je tedy rovněž velmi odlišné v závislosti na profilaci daných periodik.

Bulvární tituly současně publikovaly výrazně více fotografií v poměru k publikovanému obsahu, než tomu bylo u seriózních periodik. Tento výsledek však souvisí s charakteristikou bulvárních médií. Rozdíl lze pozorovat také u užitých témat, kdy se objevilo jednoznačně nejvíce vizuálního obsahu na téma LGBT+ osobností u bulvárních médií. Seriózní média nabídla širší tematické rozptřeni, nejčastěji užívala fotografie běžných účastníků LGBT+ akcí a fotografie zobrazující aktéry článku.

Analýza tonality obsahu naopak nepřinesla signifikantní rozdíly v rámci periodik ani jejich profilací. Neutrální tonalita převládla u všech analyzovaných listů. Podobně je tomu u lokalizace obsahu, kde všechna periodika publikovala přibližně 30 až 40 % zahraničního obsahu. Nebyla tedy nalezena značná odlišnost. Totéž lze konstatovat u počtu zmínek (v poměru k publikovanému obsahu) jednotlivých sexuálních orientací a genderových identit.

U užití zpravodajských hodnot se profilace projevila především na nejužívanější hodnotě, kdy u seriózních periodik to byla kontinuita a jednoznačnost a u obou bulvárních periodik to byla hodnota elitní osoby.

Při bližším pohledu na citace lze sledovat fakt, že bulvární periodika poskytla více prostoru citacím zástupců LGBT+ komunity oproti seriózním (41 ku 25). Seriózní periodika tedy věnovala výrazně více prostoru autorům, kteří nejsou součástí LGBT+ komunity (92 ku 31). U bulvárních rovněž převládla pozitivní tonalita citací, oproti tomu seriózní periodika nejvíce pracovala s citacemi neutrálními. Seriózní tituly také publikovaly více publicistických textů než ty bulvární.

Pokud nebereme v potaz nejčastěji užitá rámování napříč periodiky, tedy neutrální pojetí, lze sledovat značné rozdíly. Seriózní periodika často využila rámování založené na postojích státu, které se u bulvárních periodik projevilo pouze okrajově. U bulvárních periodik bylo také analyzováno širší množství rámování pozitivní vykreslení LGBT+ a jejich akcí, které u seriózních médií téměř absentovalo.

Hypotézu „*Články v bulvárních a seriózních periodikách se budou částečně překrývat co do tematizace, avšak budou různě vystavěny*“ lze proto potvrdit. Obsah se skutečně částečně tematicky překrýval, avšak lze pozorovat výrazné rozdíly v počtu textů na daná témata. Odlišné vystavění se pak projevilo na rámování, užitých zpravodajských hodnotách, způsobu citování a užití fotografií.

Výzkumná otázka 5 – Jaký je poměr domácích a zahraničních LGBT+ témat?

Potvrzena byla rovněž hypotéza s tvrzením: „*Počet článků pojednávajících o domácích tématech bude ve všech periodikách vyšší než počet článků o zahraničních tématech.*“ Ve výzkumu se objevilo 219 domácích textů oproti 133 zahraničním. Témata z domácího prostředí byly například Prague Pride a manželství pro všechny, které byly nejsilnějšími tématy celého výzkumu. U zahraničního obsahu jsme analyzovali například různé právní úpravy a politická témata spolu s LGBT+ ve spojení se sportem.

Výzkumná otázka 6 – Jaká témata se nejčastěji objevují?

Proměnná na tematizaci obsahu přinesla zjištění, že nejprezentovanějším tématem byla novela o legalizaci manželství pro homosexuální páry. Hypotéza „*Nejzastoupenějším tématem bude zrovnoprávnění manželství pro homosexuální páry, jelikož je to téma, které společností nejvíce rezonovalo.*“ tedy byla potvrzena. Toto téma zaujalo nejvíce prostoru u seriózních periodik, která často informovala o průběhu projednávání novely. Bulvární listy se naproti tomu zaměřily spíše na coming outy či vztahy a události LGBT+ osobností. Tato novela tedy nebyla nejprezentovanějším tématem napříč periodiky, ale pouze u těch seriózních. Přesto bylo tomuto tématu věnováno nejvíce prostoru.

Výzkumná otázka 7 – Jaká je četnost článků v různých obdobích?

V průběhu výzkumu se vyskytly signifikantní výkyvy v počtu publikovaného obsahu mezi danými měsíci. Měsícem, v trvání kterého bylo zveřejněno nejvyšší množství obsahu spojeného s LGBT+ komunitou, byl srpen. Hypotéza se zněním „*nejvíce článků, pokrývajících LGBT+ tematiku, bude ve sledovaném období publikováno v srpnu, kdy Prahou prochází průvod hrdosti Prague Pride*“ byla tedy potvrzena. Kromě tématu Prague Pride

se v tomto měsíci objevila také témata manželství pro všechny nebo vztahy a události LGBT+ osobností. Dalšími měsíci, v rámci kterých bylo publikováno nejvyšší množství obsahu, byl říjen, červen a únor. Naopak nejméně prostoru dostala LGBT+ komunita v prosinci, září a v lednu.

Výzkumná otázka 8 – Která část LGBT+ komunity je nejvíce prezentována?

Nejprezentovanější částí LGBT+ komunity byla ze všech genderových identit a sexuálních orientací mužská homosexuální orientace, tedy gay. Této a lesbické orientaci periodika věnovala nejvyšší pozornost. Tento jev přisuzujeme již zmíněnému nejprezentovanějšímu tématu, a to novele o legalizaci manželství pro homosexuály. Nejčastější výskyt homosexuální orientace v mediálních obsazích popsal také výzkum v Německu a Nizozemí mezi lety 2009 a 2019. (Schotel, 2022: 11) Lze tedy potvrdit, že se tento trend projevuje nejen v českých médiích.

Výzkumná otázka 9 – Z jaké zpravodajské hodnoty média nejčastěji vychází?

Zodpovězení této výzkumné otázky nabízí hypotéza, která tvrdí, že nejsilnější zpravodajskou hodnotou bude kontinuita. Tato hypotéza byla vyvrácena, neboť bylo analyzováno nejširší množství hodnoty jednoznačnosti. Hodnota kontinuity však byla v našem výzkumu druhou nejčastější.

Rozložení zpravodajských hodnot bylo u jednotlivých periodik různé. MF Dnes nejčastěji vycházelo z kontinuity, jednoznačnosti a překvapení, Právo z jednoznačnosti, kontinuity a překvapení, Blesk z elitní osoby, překvapení a jednoznačnosti a Aha! z elitní osoby, překvapení a jednoznačnosti.

Výzkumná otázka 10 – Jaké rámování je nejčastěji využito u textů s LGBT+ tematikou?

Pro tuto otázku bylo zvolena hypotéza, která tvrdí, že „nejčastěji využívaným rámcem v analyzovaném obsahu bude neutrální pojetí LGBT+ osob.“ Vzhledem k faktu, že při výzkumu jsme zaznamenali 165 textů (napříč sledovanými periodiky) s užitím neutrálního rámování, což je nejvyšší nalezené množství užitého rámování, lze konstatovat, že tato hypotéza byla potvrzena. Rámování ovšem bylo napříč periodiky různé.

3.3 Závěr

Tato magisterská diplomová práce zkoumala mediální obraz LGBT+ komunity ve dvou seriózních a dvou bulvárních českých periodických, konkrétně Mladá fronta Dnes, Právo, Aha! a Blesk. Výzkum byl zaměřen na tříleté období, které ohraničovala data 1. září 2020 a 1. září 2023. LGBT+ komunita je v České republice početnou částí společnosti. Přestože se akceptace této komunity lidí ve společnosti v průběhu let zvyšuje, stále se objevují nenávistné projevy, diskriminace nebo předsudky. Homosexuální páry například nemohou vstupovat do manželství či spolu adoptovat dítě. U transsexuálních osob se objevuje otázka jejich účasti ve sportu nebo zda je pro zapsání nového pohlaví do občanského průkazu nutná operativní změna pohlaví. Stále jsou tedy jistá specifika, která LGBT+ komunitu v různých směrech v České republice znevýhodňují. Jelikož ke zlepšení atmosféry ve společnosti vůči LGBT+ lidem mohou přispět také média, rozhodla jsem se tuto sféru zmapovat a popsat aktuální situaci. Výzkumů, zaměřených na dané téma, v ČR není mnoho, i tento fakt byl impulzem k výběru tohoto tématu. Časové období bylo zvoleno tak, aby zachycovalo co možná nejaktuálnější mediální obraz LGBT+ komunity a obsáhlo témata, která českou společnost silně rezonovala – ať už to bylo projednávání novely zákoníku o legalizaci manželství pro stejnopohlavní páry, festival sexuálních menšin Prague Pride nebo tragická událost na Slovensku, při které zemřeli dva lidé z LGBT+ komunity.

Pro popsání mediálního obrazu byla použita kvantitativní výzkumná metoda, a sice obsahová analýza. Hlavním cílem výzkumu bylo zodpovězení otázky: *Jaký je mediální obraz LGBT+ komunity ve sledovaném období?* Pro zodpovězení této komplexní otázky posloužilo několik vedlejších výzkumných otázek, které se zaměřovaly na jednotlivé segmenty mediálního obrazu. Zodpovězení této otázky následně poskytne komplexní náhled na prezentaci LGBT+ komunity různými periodiky a přinese cenná a aktuální zjištění o této problematice v českém prostředí.

Dle očekávání byl mediální obraz LGBT+ komunity v daném časovém období proměnlivý. Ve vymezeném období se mírně zvyšoval počet textů věnujících se LGBT+ komunitě. Stoupající trend jsme také zaznamenali u množství obsahu z ČR na úkor obsahu zahraničního. Nejprezentovanějšími tématy napříč výzkumem byly různé právní úpravy a politická témata spolu s manželstvím pro všechny. V průběhu výzkumu se míra prezentace různých témat samozřejmě měnila. Obtížně stanovitelný či kolísající vývoj byl zaznamenán u užitých zpravodajských hodnot nebo fotografií. U všech tří zkoumaných let převládla neutrální tonalita textů a užitých stereotypů bylo napříč výzkumem odhaleno jen velice malé

množství. Při komplexním náhledu na vývoj mediálního obrazu v rámci výzkumu lze hovořit o mírně zlepšujícím se trendu.

Počet článků v jednotlivých periodikách se překvapivě výrazně lišil. Nejvíce prostoru LGBT+ komunitě věnovaly seriózní deníky Právo a MF Dnes, dohromady 257 textů. Bulvární periodika publikovala pouhých 95 textů, z čehož přibližně dvě třetiny tvořil obsah deníku Blesk. Důvodem tak markantního rozdílu je mnoho textů na téma právních úprav a celkově politické rámování obsahu na straně seriózních periodik. Bulvární deníky výše zmíněnou novelu zákoníku podrobně nepokrývaly. Velkou pozornost naproti tomu věnovaly coming outům známých osob.

Dle předpokladů se mediální obraz sledované komunity, který tvoří jednotlivá periodika, lišil. Nalezeny byly menší i větší rozdíly ve většině sledovaných proměnných. Ať už se jednalo o práci s citacemi či užití fotografií. Přestože se většina rozdílů dá vztáhnout na profilaci periodika, kterou rozeberu v následujícím odstavci, vzhledem k výsledkům výzkumu nelze tvrdit, že bulvární (či seriózní) periodika přistupují ke sledované komunitě a tématům s ní spojeným totožně. Původ těchto rozdílů lze spatřovat v editoriaálních strategiích či personálnímu složení.

Bulvární a seriózní média tvořila odlišný mediální obraz. Rozdíl lze pozorovat při zaměření na tematickou rovinu, kdy seriózní média prezentovala především manželství pro všechny a politická témata, zatímco ta bulvární prezentovala nejvíce coming outy a vztahy a události LGBT+ osobností. Rozdíly lze pozorovat i ve vyšší míře užití fotografií bulvárními periodiky, a u zpravodajských hodnot, kdy bulvární periodika nejvíce vycházela z hodnoty elitní osoby, zatímco ta seriózní z kontinuity a jednoznačnosti. Bulvární média také věnovala výrazně více prostoru citacím zástupců LGBT+ komunity a ve větší míře využila rámování pozitivní vykreslení LGBT+ komunity než seriózní periodika. Lze tedy konstatovat, že obraz LGBT+ komunity je pro čtenáře výhradně bulvárních či výhradně seriózních periodik odlišný. Nelze však tvrdit, že by prezentace komunity v bulvárních periodicích vykazovala výrazně pozitivnější tendenci, než tomu je u periodik seriózních.

Poměr domácích témat byl v porovnání se zahraničními dle očekávání vyšší. Těmi nejprezentovanějšími tuzemskými tématy byly novela zákoníku o legalizaci manželství pro homosexuální páry, Prague Pride či jiné LGBT+ akce, různé právní úpravy a politická témata spolu s tématem coming out.

V průběhu roku se množství obsahu, věnovaného LGBT+ komunitě, rovněž měnilo. Nejvíce článků bylo publikováno v srpnu, kdy se koná festival Prague Pride. Následoval říjen, v průběhu kterého sousedním Slovenskem otřásla střelba u baru Tepláreň. Třetím měsícem, který přinesl nejvíce obsahu, byl červen, kdy Sněmovna schválila zmíněnou novelu. Míra obsahu byla tedy v průběhu výzkumu značně proměnlivá.

Nejprezentovanější částí LGBT+ komunity byly gayové, následovaly lesby a transsexuálové. Trend souvisí s nejprezentovanějším tématem a také s povědomím české společnosti o těchto orientacích. V této proměnné jsme přinesli doposud nezaznamenané informace v českém prostředí. V prezentaci částí LGBT+ komunity byly nalezeny značné výkyvy, některé části nebyly prezentovány vůbec. Média však často užívala slovo queer pro zastřešení všech jiných genderových identit a sexuálních orientací, nezmíněných ve zkratce LGBT+. Lze tedy pozorovat snahu o zahrnutí i méně prezentovaných částí komunity, což vnímáme pozitivně.

Nejužívanější zpravodajskou hodnotou byla hodnota jednoznačnosti. Stanovená hypotéza tedy byla vyvrácena s ohledem na to, že hodnota kontinuity nebyla nejužívanější, ale až druhou nejužívanější. Třetí nejčastěji analyzovanou hodnotou bylo překvapení. Lze tedy konstatovat snahu médií v kontextu LGBT+ komunity podávat co nejjednodušší a jasné informace, které v průběhu času aktualizují a doplňují. Je možno také konstatovat, že tato témata jsou často volena s ohledem na překvapivost a zajímavost.

Napříč výzkumem rovněž dle očekávání převládlo neutrální rámování. LGBT+ témata jsou tedy ve značné míře prezentována bez konkrétní optiky, kterou je na komunitu nahlíženo. Následovalo rámování politické a názory veřejnosti. Všechna tato nejužívanější rámování spadají pod kategorii neutrálního rámování. Negativní rámování (např. negativní hodnocení LGBT+ akcí a osob nebo LGBT+ jako společenská hrozba) bylo odhaleno pouze v jednotkách textů, což hodnotíme kladně.

Odpovědí na hlavní výzkumnou otázku tedy je, že obsahová analýza mediálního obrazu LGBT+ komunity, jak ho prezentují média MF Dnes, Právo, Blesk a Aha!, byla ve sledovaném období mírně pozitivní. Mediální prostor obsadila zmiňovaná novela, neutrální pojetí témat, užití reprezentativních fotografií, téměř žádné užití stereotypních vyjádření a množství obsahu se v průběhu výzkumu zvýšilo. Tato zjištění v porovnání s předchozími výzkumy potvrzují trvajícím pozitivním vývojem směrem k LGBT+ komunitě, který do jisté míry přispívá ke zlepšování povědomí o této komunitě a utváření racionálních názorů čtenářů

na s ní spojenou problematiku. Sledovaná média se LGBT+ komunitě v různých mírách věnují a nabízejí paletu různých témat. Výzkum probíhal na 4 periodikách v omezeném časovém období. Nelze proto jednoznačně předpovídat další vývoj.

Následující výzkumy by se mohly zaměřit výhradně na vývoj fotografií u obsahů, spojeného s LGBT+ komunitou (i velikost a umístění). Pro potvrzení stanovených trendů by bylo jistě také zajímavé provést dlouhodobější výzkum na obdobné téma. Zajímavá by mohla být také analýza komentářů pod zpravodajskými weby celostátních periodik na sociálních sítích. Jistě by přinesla novou škálu poznatků, která by zpřístupnila bližší vhled na názory čtenářů daných periodik.

Literatura

- ALLWOOD, Edward. *Straight News : gays, lesbians, and the news media*. New York: Columbia University Press, 1996. ISBN 9780231084369.
- BARTOŠEK, Jaroslav. *Žurnalistika: úvod do studia*. Olomouc: Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, 1997.
- BEDNAŘÍK, Petr; JIRÁK, Jan a KÖPPLOVÁ, Barbara. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. Žurnalistika a komunikace. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3028-8.
- BERGER, Peter L. a LUCKMANN, Thomas. *Sociální konstrukce reality: pojednání o sociologii vědění*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 1999. ISBN 80-85959-46-1.
- BUREŠOVÁ, Kateřina. *Rodičovství a partnerství gayů a leseb v českém právu*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2020. ISBN 978-80-7330-371-6.
- ČECHOVÁ, Helena a HAJDÍKOVÁ, Lada. *Duhová příručka pro vyučující: jak přispívat k bezpečnému a zdravému klimatu v prostředí školy na příkladu prevence homofobní šikany*. V Praze: Platforma pro rovnoprávnost, uznání a diverzitu, [2016]. ISBN 978-80-88175-01-8.
- FIFKOVÁ, Hana. *O sexu s Hankou*. Psychologie pro každého. Praha: Grada, 1998. ISBN 80-7169-673-0.
- GANS, Herbert: *Deciding what's news*. Pantheon Books, New York, 1979. ISBN 0-394-50359-7.
- GITLIN, Todd. *The whole world is watching: mass media in the making*. Berkeley: University of California Press, 2003. ISBN 9780520239326.
- HALADA, Jan a OSVALDOVÁ, Barbora (ed.). *Slovník žurnalistiky: výklad pojmů a teorie oboru*. Páté, doplněné a rozšířené vydání (v Nakladatelství Karolinum druhé). Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2023. ISBN 978-80-246-5592-5.
- HARTLEY, John. *Understanding News*. Routledge, 1982. ISBN 9780415039338.
- JIRÁK, Jan a KÖPPLOVÁ, Barbara. *Média a společnost*. Praha: Portál, 2007. ISBN 987- 80-7178-697-7.
- JIRÁK, Jan a KÖPPLOVÁ, Barbara. *Masová média*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-466-3.

- KINSEY, Alfred C.; POMEROY, Wardell B. a MARTIN, Clyde E. *Sexual behavior in the human male*. 10. print. Philadelphia: W.B. Saunders, 1953.
- KOLIBA, Peter; WEISS, Petr; NĚMEC, Martin a DIBONOVÁ, Markéta. *Sexuální výchova pro studenty porodní asistence a ošetrovatelství*. Praha: Grada Publishing, 2019. ISBN 978-80-271-2039-0.
- KONČELÍK, Jakub; VEČEŘA, Pavel a ORSÁG, Petr. *Dějiny českých médií 20. století*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-698-8.
- KOUT, Jan; RUMPEL, Aleš a STRACHOŇ, Martin (ed.). *Mediální obraz leseb a gayů: středoevropská konference při festivalu Mezipatra 2006 = Media Image of Lesbians and Gays : Central Europe [sic] conference at the Mezipatra 2006 festival*. Brno: STUD, 2006. ISBN 80-239-8120-X.
- KRIPPENDORFF, Klaus. *Content Analysis: An Introduction to Its Methodology*. 4. Thousand Oaks: SAGE Publications, 2004. ISBN 0-7619-1544-3
- KUNCZIK, Michael. *Základy masové komunikace*. Přeložil Štěpánka KUDRNÁČOVÁ, přeložil Milan ŠMÍD. Praha: Karolinum, 1995. ISBN 80-7184-134-X.
- LEHMILLER, Justin J. *The psychology of human sexuality*. Chichester: John Wiley, 2014. ISBN 978 11 183 5133 8.
- MCCOMBS, Maxwell a Amy REYNOLDS. News Influence on Our Pictures of the World. In: JENNINGS, Bryant a Dolf ZILLMANN. *Media Effects. Advances in Theory and Research*. Lawrence Erlbaum Associates, 2002, s. 1-18. ISBN 0-8058-3863-5.
- MCCOMBS, Maxwell E. *Agenda setting: nastolování agendy: masová média a veřejné mínění*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-591-2.
- ONDRISOVÁ, Sylvia. *Neviditelná menšina: Čo (ne)vieme o sexuálnej orientácii*. Bratislava: Občan a demokracia, 2002. ISBN 9788096852857.
- OSVALDOVÁ, Barbora a KOPÁČ, Radim (ed.). *Co je bulvár, co je bulvarizace*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2016. ISBN 978-80-246-3229-2.
- PICKERING, Michael. *Stereotyping: the politics of representation*. New York: Palgrave, 2001. ISBN 978-0333772102.

- PULLEN, Christopher a Margaret COOPER, ed. *LGBT Identity and Online New Media*. Routledge, 2010. ISBN 9780415998673.
- REIFOVÁ, Irena. *Slovník mediální komunikace*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-926-7.
- RIFFE, Daniel, Stephen LACY, Frederick FICO a Brendan WATSON. *Analyzing Media Messages: Using Quantitative Content Analysis in Research*. 4. New York: Routledge, 2019. ISBN 9780429464287.
- ROBINSON, Brandon Andrew. Heteronormativity and Homonormativity. In: NAPLES, Nancy A. *The Wiley Blackwell Encyclopedia of Gender and Sexuality Studies*. John Wiley, 2016. ISBN 9781405196949.
- SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Žurnalistika a komunikace. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-3568-9.
- SCHULZ, Winfried. Masová média a realita ‚Ptolemaiovské‘ a ‚Kopernikovské‘ pojetí. In: JIRÁK, Jan a Blanka ŘÍCHOVÁ. *Politická komunikace a média*. Praha: Karolinum, 2000. ISBN 80-246-0182-6.
- SLOBODA, Zdeněk. *Dospívání, rodičovství a (homo)sexualita*. Praha: Pasparta, 2016. ISBN 978-80-88163-09-1.
- TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-096-8.
- TUCHMAN, Gaye. *Making News: A Study in the Construction of Reality*. New York: The Free Press, 1978. ISBN 978-0029329306.

Internetové zdroje

ARORA, Akansha. ADDA 247 CURRENT AFFAIRS. *Most Powerful Country in the World 2024, List of Top-10* [online]. 2024 [cit. 2024-03-31]. Dostupné z:

<https://currentaffairs.adda247.com/most-powerful-country-in-the-world/>

AYOUB, Phillip M. a Jeremiah GARRETSON. *Getting the Message Out: Media Context and Global Changes in Attitudes Toward Homosexuality* [online]. 2015 [cit. 2024-02-28].

Dostupné z: <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0010414016666836>

doi:10.1177/0010414016666836

BLAKEMORE, Erin. From LGBT to LGBTQIA+: The evolving recognition of identity. *National Geographic* [online]. 2021 [cit. 2024-03-25]. Dostupné z:

<https://www.nationalgeographic.com/history/article/from-lgbt-to-lgbtqia-the-evolving-recognition-of-identity>

BLESK.CZ. *Blesk - Síla na vaší straně* [online]. nedatováno [cit. 2024-03-09]. Dostupné z:

<https://www.blesk.cz/web/blesk-sila-na-vasi-strane>

CASTRO-MARGATE, Leia Fidelis Gisela Fiadchongan. Reporting on LGBTs in Community Newspapers in the Northern Philippines. *Southeast Asian Media Studies* [online]. 2019, **1**(1), 31-50 [cit. 2024-02-28]. ISSN 2718-9236. Dostupné z:

https://www.researchgate.net/publication/337679389_Reporting_on_LGBTs_in_Community_Newspapers_in_the_Northern_Philippines

CIHLA, Radek a Eliška STODOLOVÁ. LGBT+ demonstrovali na Václavském náměstí.

Volali po ochraně a změně zákonů. *Deník.cz* [online]. [cit. 2024-02-28]. Dostupné z:

https://prazsky.denik.cz/zpravy_region/na-vaclavskem-namesti-se-kona-shromazdeni-priznivcu-lgbt-20221026.html

CLARKE, Jessica A., 2019. THEY, THEM, AND THEIRS. *Harvard Law Review* [online].

132(3), 895-991 [cit. 2024-02-10]. ISSN 0017811X. Dostupné z:

<https://scholarship.law.vanderbilt.edu/faculty-publications/1099/>

CNC. *CNC center - Kdo jsme?* [online]. Nedatováno [cit. 2024-03-07]. Dostupné z:

<https://www.cncenter.cz/o-nas>

CNC. *Tituly - Deník Aha!* [online]. Nedatováno [cit. 2024-03-07]. Dostupné z:

<https://www.cncenter.cz/tituly/aha>

ČADOVÁ, Naděžda a Monika KYSELÁ. Tisková zpráva: Postoje veřejnosti k právům homosexuálů – duben/květen 2023. *Sociologický ústav AV ČR, v.v.i* [online]. 2023, 1-6 [cit. 2024-02-22]. Dostupné z:

https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a5655/f9/ov230621.pdf

ČTK. "Mrzí mě, že se LGBT komunita nemůže cítit bezpečně." Čaputová uctila oběti střelby. *Aktuálně.cz* [online]. 2022 [cit. 2024-04-23]. Dostupné z:

<https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/u-slovenske-ambasady-v-praze-lide-uctili-pamatku-obeti-strel/r~8a203d644bd811ed93abac1f6b220ee8/>

ČTK. Přehledně: Sňatky osob stejného pohlaví nyní ve světě umožňuje 32 zemí. *Česká justice* [online]. 2022 [cit. 2024-02-22]. Dostupné z: [https://www.ceska-](https://www.ceska-justice.cz/2022/10/prehledne-snatky-osob-stejneho-pohlavi-nyni-ve-svete-umoznuje-32-zemi/)

[justice.cz/2022/10/prehledne-snatky-osob-stejneho-pohlavi-nyni-ve-svete-umoznuje-32-zemi/](https://www.ceska-justice.cz/2022/10/prehledne-snatky-osob-stejneho-pohlavi-nyni-ve-svete-umoznuje-32-zemi/)

FERGUSON, Aidan a Matt GILMOUR, 2018. Non-Monosex Research Publication in U.S.-Based Social Work Journals Between 2008–2016. *Journal of Evidence-Informed Social Work* [online]. **15**(1), 23-37 [cit. 2024-02-11]. ISSN 23761407. Dostupné z: <https://sci-hub.se/10.1080/23761407.2017.1391730> doi:10.1080/23761407.2017.1391730

GALTUNG, Johan a Mari Holmboe RUGE. The Structure of Foreign News. The Presentation of the Congo, Cuba and Cyprus Crises in four Norwegian Newspapers. *Journal of Peace Research* [online]. Oslo: SAGE, 1965, **2**(1), 64-91 [cit. 2024-02-10]. ISSN 00223433. Dostupné z: <https://sci-hub.se/10.1177/002234336500200104>

doi:10.1177/002234336500200104

GLOBSEC. United We (still) Stand. *Globsec.org* [online]. 2023 [cit. 2024-03-07]. Dostupné z: <https://www.globsec.org/sites/default/files/2023-05/GLOBSEC%20Trends%202023.pdf>

GRANBERG, Mark, Per A. ANDERSSON a Ali AHMED, 2020. Hiring Discrimination Against Transgender People: Evidence from a Field Experiment. *Labour Economics* [online]. **65**(NA), 1-13 [cit. 2024-02-11]. ISSN 09275371. Dostupné z: <https://sci-hub.se/10.1016/j.labeco.2020.101860> doi:10.1016/j.labeco.2020.101860

GROVIER, Kelly. The history of the rainbow flag: After the tragic events in Orlando, one image has symbolised solidarity. Kelly Grovier looks at an emblem “torn from the soul of the people.” *BBC* [online]. 2016 [cit. 2024-02-17]. Dostupné z:

<https://www.bbc.com/culture/article/20160615-the-history-of-the-rainbow-flag>

GUTHRIE, Jennifer A., Adrienne KUNKEL, Nicole K. HLADKY a Jane CAMPBELL. The Complex Relationship Between (and Within) the Oppressed and the Empowered Contradiction and LGBT Portrayals on The L Word. In: CARILLI, Theresa, ed. *Queer Media Images: LGBT Perspectives* [online]. Lexington Books, 2013, s. 19-29 [cit. 2024-02-28]. ISBN 9780739180297. Dostupné z: file:///C:/Users/drgov/Downloads/queer-media-images-lgbt-perspectives-9780739180280-0739180282-9780739180297-0739180290-9781299553644-1299553648_compress.pdf

HARZER, Filip. Co víme o teroru v Bratislavě: „Necítím lítost, není to zábavné?“ napsal vrah. *Seznam Zprávy* [online]. 2022 [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/zahranicni-stredni-evropa-co-vime-o-teroru-v-bratislave-necitim-litost-neni-to-zabavne-napsal-vrah-216790>

HLINKA, Ivan. *Mediální reprezentácia LGBTQ+ komunity: komparatívna štúdia vybranej českej a slovenskej tlače* [online]. Praha, 2023 [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/186058/120458086.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. Magisterská práce. Univerzita Karlova. Vedoucí práce PhDr. Barbora Osvaldová.

JACOBS, Laura a Cecil MEEUSEN. Coming Out of the Closet, Also on the News? A Longitudinal Content Analysis of Patterns in Visibility, Tone and Framing of LGBTs on Television News (1986-2017). *Journal of Homosexuality* [online]. 2021, **68**(13), 2144–2168 [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/00918369.2020.1733352>
doi:10.1080/00918369.2020.1733352

JME FĚR. Rozdíly mezi manželstvím a registrací. *Jsmefer.cz* [online]. 2023 [cit. 2024-03-07]. Dostupné z: <https://www.jsmefer.cz/rozdily>

KOUDELKOVÁ, Anna. Střelba v gay baru na Slovensku. Co všechno víme o nenávistném útoku? *Houpací Osel* [online]. 2022 [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://www.houpaciosel.cz/2022/10/16/strelba-v-gay-baru-na-slovensku-co-vsechno-vime-o-nenavistnem-utoku/>

KREJCAROVÁ, Barbora. *Komunita LGBT+ a trh práce* [online]. Brno, 2022 [cit. 2024-03-27]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/ecrw9/Krejcarova_Barbora_Komunita_LGBT_a_trh_prace.pdf. Diplomová práce. Masarykova Univerzita. Vedoucí práce Ing. Ladislava Kuchynková, Ph.D.

KYSELÁ, Monika a Naděžda ČADOVÁ. CENTRUM PRO VÝZKUM VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ. Postoje veřejnosti k právům homosexuálů – duben/květen 2023. *Cvwm.soc.cas.cz* [online]. 2023 [cit. 2024-03-07]. Dostupné z: https://cvwm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a5655/f9/ov230621.pdf

KABRHELOVÁ, Lenka. SEZNAM ZPRÁVY. *Mafra mění majitele. Komu se dnes hodí vlastnit mediální skupinu* [online]. 2023 [cit. 2024-03-29]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/audio-podcast-5-59-co-bude-delat-karel-prazak-s-mafrou-mozna-ji-obratem-proda-236347>

LISTIORINI, Dina a Irene Santika VIDIADARI. News of LGBT on online media in 2020: endless stigma. *Jurnal Studi Komunikasi (Indonesian Journal of Communications Studies)* [online]. 2022, 6(2), 531-546 [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/362552772_News_of_LGBT_on_online_media_in_2020_endless_stigma doi:10.25139/jsk.v6i2.4886

MAFRA. Portfolio - Mladá fronta Dnes. *Mafra.cz* [online]. [cit. 2024-03-07]. Dostupné z: <https://www.mafra.cz/portfolio.aspx?y=mafra/portfolio-mfd.htm>

MARRERO, Christian Pedro. *Media Representations of LGBT People* [online]. Georgia, 2021 [cit. 2024-02-29]. Dostupné z: <https://digitalcommons.georgiasouthern.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1707&context=honors-theses>. Honors College Theses. Georgia Southern University. Vedoucí práce Dr. Amy Hackney.

MAŠKOVÁ, Johana. *Současná česká sexuologie a homosexualita* [online]. Praha, 2012 [cit. 2024-02-29]. Dostupné z: <https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/40103/120083388.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze. Vedoucí práce Věra Sokolová, Ph.D.

MEDIA PROJEKT, UNIE VYDAVATELŮ a ASMEA. Přehled výsledků výzkumu MEDIA PROJEKT. *Median.eu* [online]. 2023 [cit. 2024-03-07]. Dostupné z: https://www.median.eu/cs/wp-content/uploads/2023/08/MP_Tiskova_zprava_2kv_23_v04.pdf

MEDIA PROJEKT. *Přehled výsledků výzkumu MEDIA PROJEKT* [online]. Unie vydavatelů + Asmea, 2023, 1-12 [cit. 2024-02-29]. Dostupné z: <http://www.unievydavatelu.cz/gallery/files/Tiskov%C3%A1%20zpr%C3%A1va%20->

[%20%C4%8Dtenost%20periodick%C3%A9ho%20tisku%20ve%20%20Q%202022%20a%20C5%BE%20%20Q%202023.pdf](#)

MILLER, Cecilia. LGBT Rights in Indonesia: Everything You Should Know Before You Visit!. *Queer In The World* [online]. 2023 [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: <https://queerintheworld.com/lgbt-rights-in-indonesia/>

MINDBRIDGE CONSULTING. Jak je to s manželstvím pro všechny? *Mindbridge.cz* [online]. 2022 [cit. 2024-03-07]. Dostupné z: <https://www.mindbridge.cz/cs/2022/06/09/jak-je-to-s-manzelstvim-pro-vsechny/>

MORANDINI, James S, Alexander BLASZCZYNSKI a Ilan DAR-NIMROD. Who Adopts Queer and Pansexual Sexual Identities? *The Journal of Sex Research* [online]. 2016, **54**(7), 911-922 [cit. 2024-02-10]. Dostupné z: <https://sci-hub.se/10.1080/00224499.2016.1249332>
doi:10.1080/00224499.2016.1249332

NOLAN, Scott N. *Media Coverage of LGBT Issues: Legal, Religious, and Political Frames* [online]. New Orleans, 2019 [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: https://scholarworks.uno.edu/td/2629/?utm_source=scholarworks.uno.edu%2Ftd%2F2629&utm_medium=PDF&utm_campaign=PDFCoverPages. Dizertační práce. University of New Orleans.

PÁLOVÁ, Anna. Data o LGBT+ lidech státu chybí. Sčítání lidu promarnilo příležitost, tvrdí odborník. *Aktuálně.cz* [online]. 2021 [cit. 2024-02-22]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/data-o-lgbt-lidech-statu-chybi-scitani-lidu-promarnilo-prile/r~6414685eac2211eb89ccac1f6b220ee8/>

PAVLICA, Karel. Gender, transgender, cisgender – co to jsou zas za novoty? *Praguepride.cz* [online]. 2021 [cit. 2024-02-17]. Dostupné z: <https://praguepride.cz/cs/cteni-a-foto/clanky/1557-gender-transgender-cisgender-co-to-jsou-zas-za-novoty>

PICKOVÁ, Kateřina. *Mediální reprezentace LGBTQ+ osob ve vybraném českém a slovenském tisku* [online]. Brno, 2018 [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/h6uir/Diplomova_prace_Katerina_Pickova_2018.pdf. Magisterská práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce Mgr. et Mgr. Marína Urbániková, Ph.D.

PITOŇÁK, Michal a Marcela MACHÁČKOVÁ. *Být LGBTQ+ v Česku 2022: Výzkumná zpráva* [online]. s. 1-274 [cit. 2024-02-22]. Dostupné z: https://lgbt-zdravi.cz/WEB/wp-content/uploads/2023/02/BytLGBTQvCesku2022_report.pdf

PRAGUE PRIDE. *Slovníček LGBT+ pojmů* [online]. Praha: Prague Pride, 2020 [cit. 2024-02-17]. Dostupné z: <https://www.praguepride.cz/cs/kdo-jsme/media-download/publikace/118-slovnicek-v3/file>

QUEER GEOGRAPHY. *Mapa uznání soužití osob stejného pohlaví v Evropě* [online]. 2023 [cit. 2024-03-07]. Dostupné z: https://queergeography.cz/web2/wp-content/uploads/2023/09/QG_Mapu-uznani-souziti-web.pdf

RALEY, Amber B. a Jennifer L. LUCAS. Stereotype or Success? *Journal of Homosexuality* [online]. 2008, **51**(2), 19-38 [cit. 2024-02-29]. Dostupné z: https://scihub.se/10.1300/J082v51n02_02 doi:10.1300/J082v51n02_02

RAMASUBRAMANIAN, Sirvidya a Mary Beth OLIVER. Activating and Suppressing Hostile and Benevolent Racism: Evidence for Comparative Media Stereotyping. *Media Psychology*. 2007, **3**(9), 623-646. [cit. 2024-02-10]. Dostupné z: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/15213260701283244> doi:10.1080/15213260701283244

ROŽÁNEK, Filip. LUPA.CZ. Seznam představil nové vedení Borgisu. *Lupa.cz* [online]. 2023 [cit. 2024-03-07]. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/aktuality/seznam-predstavil-nove-vedeni-borgisu/>

SANDE, Øystein. The Perception of Foreign News. *Journal of Peace Research* [online]. 1971, **8**(3/4), 221-237 [cit. 2024-03-09]. Dostupné z: <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/002234337100800303?journalCode=jpra> doi:10.1177/0022343371008003

SANTONICCOLO, Fabrizio, Tommaso TROMBETTA, Maria Noemi PARADISO a Luca ROLLÈ. Gender and Media Representations: A Review of the Literature on Gender Stereotypes, Objectification and Sexualization. *International Journal of Environmental Research and Public Health* [online]. 2023, **20**(10) [cit. 2024-03-09]. Dostupné z: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC10218532/> doi:10.3390/ijerph20105770

SCHOTEL, Anne Louise. Mainstream or Marginalized? How German and Dutch Newspapers Frame LGBTI. *Social Politics* [online]. 2022, **30**(3), 1-26 [cit. 2024-02-28]. ISSN 1468-2893.

Dostupné z:

https://www.researchgate.net/publication/360167456_Mainstream_or_Marginalized_How_German_and_Dutch_Newspapers_Frame_LGBTI doi:10.1093/sp/jxac004

SLOBODA, Zdeněk, Czeslaw WALEK a Romana ROMANA SCHLESINGER. PRIDE: Propagace homosexuality, projev hrdosti na utlačované identitě, nebo velká párty?

Rozhovor Zdeňka Slobody s ředitelem pražského pochodu hrdosti Czeslawem Walkem a ředitelkou bratislavského pochodu hrdosti Romanou Schlesinger. *Gender, Equal*

Opportunities, Research [online]. 2013, **14**(2), 52-55 [cit. 2024-02-22]. Dostupné z:

<https://www.genderonline.cz/pdfs/gav/2013/02/05.pdf>

SLOBODA, Zdeněk. Od deviantů k rodičům: Neheterosexuální maskulinity v současných českých televizních seriálech. *Gender, rovné příležitosti, výzkum* [online]. **16**(1), 23-34 [cit. 2024-02-28]. Dostupné z: https://www.genderonline.cz/artkey/gav-201501-0003_from-deviants-to-parents-non-heterosexual-masculinities-in-contemporary-czech-television-series.php doi:10.13060/12130028.2015.16.1.164

STAŠEK, A., SEMLEROVÁ, Z., MUSIL, O., & DOLEŽALOVÁ, T. F. *Queer zdraví: Výzkumná zpráva o zdraví LGBTQ+ lidí v Česku a na Slovensku 2023* [online]. 2024, s. 1-61 . [cit.2024-02-22] Institut pro psychologický výzkum – INPSY, Masarykova univerzita.

Dostupné z <https://muni.cz/go/qz23>

STONEWALL EQUALITY LTD. *Stonewall Global Workplace Briefings 2019: The Czech Republic* [online]. 2019 [cit. 2024-02-28]. Dostupné z:

https://www.stonewall.org.uk/system/files/global_workplace_briefing_czech_republic_final.pdf

STUDLEY, Amanda. *Marriage Equality: Media Coverage and Public Opinion* [online].

University of Rhode Island, 2013 [cit. 2024-03-25]. Dostupné z:

<https://digitalcommons.uri.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1335&context=srhonorsprog>.

Senior Honors Projects. University of Rhode Island. Vedoucí práce Shanna Pearson-Merkowitz.

ŠUDŘICH, František. *Mediální reprezentace festivalu Prague Pride 2011* [online]. Brno, 2012 [cit. 2024-02-28]. Dostupné z:

https://is.muni.cz/th/g5m3w/sudrich_medialni_reprezentace_festivalu_prague_pride_2011.pdf
. Bakalářská práce. Masarykova Univerzita. Vedoucí práce Mgr. Renáta Sedláková, Ph.D.

TAMÁSSY, Réka. A comparison of Pride Parade's media representation in Hungary and Ireland. *Corvinus Journal of Sociology and Socialpolicy* [online]. 2019, **10**(2), 71-94 [cit. 2024-02-28]. Dostupné z:

https://www.researchgate.net/publication/338417259_A_comparison_of_Pride_Parade's_media_representation_in_Hungary_and_Ireland doi:10.14267/CJSSP.2019.2.4

THE CENTER: THE LESBIAN, GAY, BISEXUAL & TRANSGENDER COMMUNITY CENTER. *Defining LGBTQ+* [online]. 2024 [cit. 2024-02-10]. Dostupné z:

<https://gaycenter.org/community/lgbtq/#+plus>

THE LANCET. Meeting the unique health-care needs of LGBTQ people. *The Lancet* [online]. 2016, **387**(10014), 95 [cit. 2024-02-17]. Dostupné z: [https://sci-hub.se/10.1016/S0140-6736\(16\)00013-1](https://sci-hub.se/10.1016/S0140-6736(16)00013-1) doi:10.1016/S0140-6736(16)00013-1

THOMAS, Taylor R., Dabney HOFAMMANN, Brooke G. MCKENNA, Anna I. R. VAN DER MIESEN, Mark A. STOKES, Peter DANIOLOS, Jacob J. MICHAELSON a H. Jonathon RENDINA, 2020. Community attitudes on genetic research of gender identity, sexual orientation, and mental health. *PLOS ONE* [online]. **15**(7), 1-15 [cit. 2024-02-11]. ISSN 1932-6203. Dostupné z: <https://sci-hub.se/10.1371/journal.pone.0235608> doi:10.1371/journal.pone.0235608

UNIVERSITY OF NORTHERN COLORADO. *Pride Flags* [online]. 2023 [cit. 2024-03-25]. Dostupné z: <https://www.unco.edu/gender-sexuality-resource-center/resources/pride-flags.aspx>

WHITE, David Manning. The "Gate Keeper": A Case Study in the Selection of News. *Journalism & Mass Communication Quarterly* [online]. 1950, **27**(4), 383-390 [cit. 2024-02-10]. Dostupné z: <https://sci-hub.se/10.1177/107769905002700403> doi:10.1177/107769905002700403

ŽURNÁL UP. Ani praktické, ani oblíbené – už 16 let lze v Česku uzavírat registrované partnerství, zájem ale příliš neroste. *Žurnál UP* [online]. 2022 [cit. 2024-02-29]. Dostupné z: <https://www.zurnal.upol.cz/nc/zprava/clanek/ani-prakticke-ani-oblibene-uz-16-let-lze-v-cesku-uzavirat-registrovane-partnerstvi-zajem-ale-pri/>

Seznam grafů

Graf 1 Množství použitého a vyřazeného obsahu	58
Graf 2 Rozložení článků dle periodika	60
Graf 3 Rozložení obsahu dle let	61
Graf 4 Rozložení obsahu v průběhu let v závislosti na periodiku	62
Graf 5 Rozložení článků dle měsíců	63
Graf 6 Absolutní počet textů obsahující fotky či obrázky	65
Graf 7 Výskyt textů s fotografiemi v různých médiích	66
Graf 8 Rozložení témat fotografií	68
Graf 9 Rozložení témat fotografií v průběhu výzkumu	69
Graf 10 Rozložení témat fotografií dle periodik	70
Graf 11 Rozložení žánrů ve všech textech	71
Graf 12 Rozložení žánrů ve sledovaných periodikách	72
Graf 13 Tonalita obsahu	74
Graf 14 Tonalita obsahu u jednotlivých periodik	75
Graf 15 Tonalita obsahu v průběhu výzkumu	76
Graf 16 Rozložení domácích a zahraničních textů	77
Graf 17 Rozložení domácích a zahraničních textů mezi periodiky	78
Graf 18 Rozložení domácích a zahraničních textů v průběhu výzkumu	79
Graf 19 Užití zpravodajských hodnot	80
Graf 20 Užití zpravodajských hodnot v různých periodikách	82
Graf 21 Užití zpravodajských hodnot v průběhu výzkumu	82
Graf 22 Počet zmínek částí LGBT+ komunity	85
Graf 23 Počet zmínek částí LGBT+ komunity v různých periodikách	86
Graf 24 Počet zmínek částí LGBT+ komunity v průběhu výzkumu	87
Graf 25 Citované osoby napříč periodiky	89
Graf 26 Tonalita citací	90
Graf 27 Tonalita citací napříč periodiky	91
Graf 28 Tonalita citací v průběhu výzkumu	91
Graf 29 Témata obsahu	93
Graf 30 Témata obsahu napříč periodiky	94
Graf 31 Témata obsahu v průběhu výzkumu	95
Graf 32 Užití stereotypů	98

Graf 33 Rámování článků	100
Graf 34 Rámování článků napříč periodiky	101
Graf 35 Rámování článků v průběhu výzkumu	102

Seznam obrázků

Obrázek 1 Náзорový průzkum ohledně práv homosexuálů, zdroj: CVVM SOÚ AV ČR.....	24
Obrázek 2 Mapa rovnosti soužití stejnopohlavních osob v Evropě, zdroj: Queer geography .	26
Obrázek 3 Počet uzavřených registrovaných partnerství, zdroj: Z. Sloboda, Univerzita Palackého v Olomouci	28

Příloha - kódovací kniha

- **Titulek**

- **Periodikum**
 - 0 – MF Dnes
 - 1 – Právo
 - 2 – Blesk
 - 3 – Aha!

- **Rok publikace**
 - 0 – 2020
 - 1 – 2021
 - 2 – 2022
 - 3 – 2023

- **Měsíc publikace**
 - 1 - leden
 - 2 - únor
 - 3 - březen
 - 4 - duben
 - 5 - květen

- 6 - červen
 - 7 - červenec
 - 8 - srpen
 - 9 - září
 - 10 - říjen
 - 11 - listopad
 - 12 – prosinec
- **Fotografie** – 1 - je součástí, 0 - není součástí
 - LGBT+ osobnost
 - Běžní účastníci LGBT+ akcí
 - Extravagantní účastníci LGBT+ akcí
 - Osobnosti podporující LGBT+
 - Ilustrační fotografie
 - Fotografie zobrazující aktéra článku
 - **Žánr**
 - 0 – publicistický
 - 1 – zpravodajský
 - **Tonalita**
 - 0 – neutrální
 - 1 – pozitivní
 - 2 – negativní
 - **Lokalizace**
 - 0 – zahraniční
 - 1 – domácí
 - **Zpravodajské hodnoty** – 1 – přítomna, 0 – nepřítomna
 - Jednoznačnost
 - Překvapení
 - Kontinuita

- Elitní národy
 - Elitní osoby
 - Personalizace
 - Negativita

- **Reprezentace částí LGBT komunity** – 1 – přítomna, 0 - nepřítomna
 - Gay
 - Lesba
 - Transsexuál/transgender
 - Bisexuál
 - Nebinární
 - Asexuál
 - Pansexuál
 - Demisexuál
 - Queer
 - Genderfluid/genderově fluidní
 - Agender
 - Genderově neutrální
 - Bigender
 - Genderqueer

- **Citovaný řečník**
 - 1 – zástupce LGBT+ komunity
 - 0 – není zástupcem LGBT+ komunity
 - 2 – obě strany
 - – citace chybí

- **Tonalita citací**
 - 0 – neutrální
 - 1 – pozitivní
 - 2 – negativní

- **Téma článku**

- 0 – Manželství pro všechny
 - 1 – Střelba na Slovensku
 - 2 – Prague Pride či jiné LGBT+ akce
 - 3 - Jiné právní úpravy a politická témata, týkající se LGBT+ komunity
 - 4 - Podpora LGBT+ veřejností a značkami
 - 5 - Anti-LGBT+ akce a organizace
 - 6 - Vztahy a události LGBT+ slavných či podporujících
 - 7 - LGBT+ problematika ve spojení se sportem
 - 8 - Příběhy běžných LGBT+ osob
 - 9 - LGBT+ a církev
 - 10 - Coming out
 - 11 - Útoky na LGBT+ a diskriminace
 - 12 - LGBT+ a zdravotnictví
 - 13 - Nebinarita
 - 14 - LGBT+ a kultura
 - 15 - LGBT+ ve spojení s tématem práce
 - 16 - Transsexualita
- **Užití stereotypů**
 - 0 – Nevyskytuje se
 - 1 - Gayové jako přehnaně femininní
 - 2 - Lesby jako přehnaně maskulinní
 - 3 - Sexualizace LGBT+
 - 4 - Promiskuita LGBT+
 - 5 - Homosexualita jako nemoc
 - 6 - Bůh homosexualitu neschvaluje
- **Rámování**
 - 1 - Neutrální pojetí témat LGBT+ osob
 - 2 - LGBT+ jako společenská hrozba
 - 3 - Pozitivní vykreslení LGBT+ osob a jejich akcí
 - 4 - Vztah LGBT+ osob a náboženství
 - 5- Názory veřejnosti na LGBT+
 - 6 - LGBT+ osoby mají rovnocenná práva a ochranu

- 7 - LGBT+ příslušnost jako element výhradně soukromého života
- 8 - Negativní hodnocení LGBT+ akcí a protesty/útoky
- 9 - Postoje státu vůči LGBT+/názory politiků
- 10 – Společnost jako přehnaně tolerantní